

V. évfolyam
2007. 4. szám
Megjelenik
kéthavonta
450 Ft

HIT-MAGYARSÁG-ÉRTÉK

Szent Kereszt

ÖKUMENIKUS MAGAZIN

Faragó Laura

A hitem mindig
mindenen
átsegített

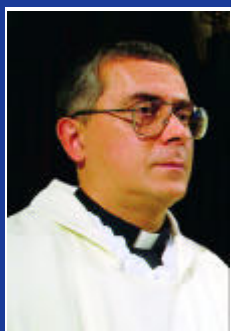
Balás Béla

Számomra
az élet
Krisztus

Boldog Teréz anya

Minden, amit
csinálunk,
Jézusért van

Kránitz Mihály

Az emberiségnek
újra meg kell
találnia az
üdvösségét

Szörényi Levente

„Valakinek holnap le kell
győzni a sötétséget”

VERITAS

FOGALOM A LAKÁSÉPÍTÉSBN!

VERITAS-LAKÁSOK 2007-BEN

**KEDVEZMÉNYES KAMATOZÁSÚ HITELLEL MEGVÁSÁROLHATÓK ZUGLÓBAN ÉS A XIII. KERÜLETBEN
KÖZTISZTVISELŐK RÉSZÉRE ELŐLEG BEFIZETÉSE NÉLKÜL! 300.000 – 380.000,- Ft/m² áron**

Dugonics utca 56.

Budapest XIV. kerület
Dugonics utca 56. 49, 50, 54, 59 és 70 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007. 09. 30.

Budapest XIV. kerület
Kövér Lajos tér 32/b. 33, 54, 57, 75, 84 és 93 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007. 09. 30.

Budapest XIII. kerület
Rokolya u. 22. 80 m²-es
tervezett átadási határidő: 2007. 10. 30.

Budapest XIV. kerület
Szentés u. 37. 59 m²-es
tervezett átadási határidő: 2007. 10. 30.

Budapest XIV. kerület Kerékgyártó út
36-38. szám 38, 50, 64, 66, 67, 69 és 119 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007. december

Kalocsai u. 51. 36 m²-es lakás
azonnal beköltözhető!

XIV. ker. Róna u. 103/b
Tetőtér; nettó 100 nm-es szerkezetkész lakás

Kerékgyártó u. 36-38.

A lakás vételárának 50%-áig zuglói lakásokat is beszámítunk!

Kérjük, tekintse meg több mint 1000 lakásból álló referenciánkat!

Érdeklődni lehet: **IRODA: 1142 Budapest Erzsébet Királyné útja 86.**

Nyitva: H-CS: 8-16:30, P: 8-14:30, mobil:06-20-9-345-935

☎ 383-0829, 383-0983 • www.veritas.hu

VÁSÁROLUNK TELKEKET, HÁZAKAT KÉSZPÉNZÉRT!

**Játszani szerető olvasóink
figyelmébe ajánljuk ezt a képet!**

Egy híres kolostorunk látható a fenti képen. Aki beküldi szerkesztőségünkbe a kolostor nevét és helyét, azok között kisorsolunk egy

KOLOSTOROK MAGYARORSZÁGON

című kártyajátékot. Az ajándékot a **Civertan Grafikai Stúdió** ajánlotta fel (www.civertan.hu) a nyertesnek.

A megfejtést levélben:
1148. Bp., Nagy Lajos király útja 47/a
vagy email-ben:

szentkereszt@szentkereszt.hu-ra
kérjük küldeni.

Állandó Babakiállítás

Erdélybe látogató olvasóinknak ajánljuk a kézdivásárhelyi múzeum állandó Babakiállítását, amely az erdélyi népviseleteket mutatja be. Feltétlenül meg kell nézni!

HOTEL VERITAS

MEGNYITTA NAPJÁT BUDAPEST LEGJÁBB SZALLODÁJA
A VÁROSKÖZPONTTÓL 10 PERC SÉTÁRA, BEVEZETŐ ÁRANKAL!
PROBÁLJA KI ON IS, KÉRJÜNK CSALÁDNAL!

Budapest XIV. ker., Magyorórdi út 8.

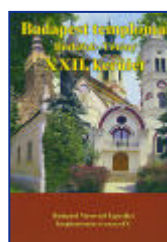
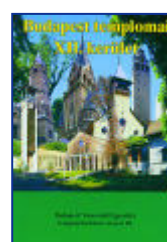
Tel.: 273-2230, 273-2235

Mobil: (06-30) 934-2541

Fax: 222-4792

Internet: www.hotelveritas.hu

e-mail: hotelveritas@axelero.hu

Budapest templomai: a Budapesti Városvédő Egyesület sorozata

Megjelen az Egyesület Templomtörténeti Csoportja budapesti templomokat bemutató sorozatának ötödik kötete. A csoport 1988-ban alakult, célja, hogy a főváros minden templomában, felekezeti különbség nélkül, képekkel illusztrált történelmi és művészeti összefoglaló függjön. Ezekből a szövegekből készül a könyvsorozat.

A könyvek az Egyesületben (1053 Bp., Kossuth L. u. 14-16.) és egyházi boltokban kaphatók.

Szent Kereszt

A szerkesztőség címe:
Szent Kereszt Magazin,
1148 Budapest,
Nagy Lajos király útja 47/a
Tel/Fax.: 221-1524,
mob: 06-70-244-0240

Lapigazgató:
Horváth János
elnök-vezérigazgató

Főszerkesztő:
Kuruczleky Ilona
Internet elérés:
<http://www.szentkereszt.hu>
e-mail: szentkereszt@szentkereszt.hu

Főszerkesztő-helyettes: **Papp Nóra**

A szerkesztőség tagjai:
Bajcsy Lajos, Bayer Emil, Gréczy László,
Forgács Renáta, Frigyesy Ágnes,
dr. Kis Boáz, dr. Kovács János, Kovács
Mária, Kubányi Andrea, Negyela László,
Németh Andrea, Pálffy Mária, Rácz Kristóf
László,
Somogyi György, Szilágyi Ferenc,
dr. Udvarhelyi Olivér

Címlapfotó: Szörényi Örs

A lapot kiadja:
Veritas Invest Zrt.
1142 Budapest,
Erzsébet királyné útja 86.
Tel: 383-0983, fax: 383-0984
e-mail: szentkereszt@veritas.hu

A megjelent hirdetések tartalmáért
a kiadó nem vállal felelősséget.

Előfizetésben terjeszti
a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága
1008. Budapest Orczy tér 1.
Előfizethető valamennyi postán,
kézbesítőknél,
e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu
faxon: 303-3440
További információ: 06 80/444-444

Külföldi előfizetés:
Hírlapelőfizetési Irodában (HELIR)
1008. Budapest Orczy tér 1.
levélcím: HELIR 1900 Budapest
Fax: 303-34-40

Terjeszti: HIRKER Rt. (Budapesten)
Lapker Rt. (vidéken)
ISSN 1589-617X

Nyomda: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.
2901 Komárom, Igmándi út. 1.
Tel.: 06-34/344-185, fax: 06-34/342-361

A szeretetben élők mélyre látnak
A reménységben élők messze látnak
A hitben élők mindent másképpen látnak
Hitben járunk, nem látásban (2Kor 5,7)

Kedves Olvasó!

„Mert az Isten akarata a ti szentté lételetek.” 1.Thess. 4.3

Urunk, Jézus Krisztus soha semmiben nem volt ösztönös, sem hidegvérű, hanem csendes és nyugodt erő áradt belőle. Legtöbbünkben a vérmérséklet vonalán fejlődik ki keresztény életünk és nem Isten vonalán. Az ösztönösség természeti életünk vonása, de Urunk mindig figyelmen kívül hagyja, mert hátráltatja a tanítvány életének hitben való növekedését. Amikor ösztönös cselekedeteinkben megállít minket az Isten, azonnal igazolni akarjuk magunkat, ostoba öntudatosságunkat. A gyermek még lehet ösztönös, de a felnőtt férfi vagy nő ösztönössége már végzetes lehet. Az ösztöneire hallgató ember mindig elpuhult és lobbánékony. Csak önfegyelemmel és imádsággal tudjuk magunkat rá nevelni arra, hogy egy magasabb indítatásnak engedelmessédjünk. A tanítványág egyedül Isten természetfeletti kegyelmére épül. Könnyű a vízzen járni ösztönös merész-séggel, de egészen más Jézus Krisztus követőjeként a száraz földön járni. Péter járt a vízzen, hogy Jézushoz menjen, de később a földön csak távolról követte. Vannak helyzetek, pillanatok az életünkben, amikor emberi természetünkől és büszke öntudatunkból fakadóan úgy érezzük, hogy Isten nélkül is megálljuk a helyünket. De ahhoz már Isten természetfeletti segítő kegyelme kell, hogy minden napnak 24 órájában, a hétköznapi robotmunkájában szentül éljünk. Hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy Istenért kivételes dolgokat kell véghezvinnünk. Pedig nem. Ahhoz, hogy tanítványként éljünk a megszokott dolgokban kell rendkívülinek lennünk, hitvány emberek között kell szentnek lennünk! – és ezt nem lehet öt perc alatt megtanulnunk.

Üdvözlettel: *János Horváth*

lapalapító-főszerkesztő

Tartalom

Az IMA az ember legszentebb cselekedete 2. rész.....4. old.
Tíz éve halt meg Teréz anya.....5. old.
A Biblia és a Korán.....6-7. old.
A kereszténység és az iszlám Istene.....8-9. old.
„Számomra az élet Krisztus, a halál pedig nyereség”.....10-11. old.
„Valakinek holnap le kell győzni a sötétséget”
II. rész.....12-13. old.
Vezérünk az emlékezés fényében.....14-15. old.
Miserere Mei Deus! Könyörülj rajtam, Isten!.....16-17. old.
A hitem mindig átsegített életem megpróbáltatásain.....18-19. old.

6-7. old.

10-11. old.

Poszter.....20-21. old.
Városmisszió 2007.....22. old.
Lisieux-i Szent Teréz élete.....23. old.
Zarándoklat Medjugorjéba.....24-25. old.
Aki mulasztással vétkezik, az is vétkezik.....26-27. old.
Emberhez méltó halál.....28. old.
PÍ-féle egypercesek29. old.
Szurcsik János festőművész.....30-31. old.

A lélegzõgondozó.....31. old.
Népfõiskolai konferencia Balatonszárszón.....32. old.
Tanérvnyitó a sárospataki teológián.....32. old.
Lelkészeiktatás Tiszaladányban.....32. old.
Vitézavatás Budapesten.....33. old.
Sporttábor Csákváron.....33. old.
Zsinati ülés Nagyváradon.....33. old.

18-19. old.

24-25. old.

A mátyusföldi Deákiban ünnepelt
Sólyom László.....34. old.
Szent István királyra emlékeztek Nyárasdon.....34. old.
Felvidéki Imakilenced a palócöldi Ipolyfödemesen.....35. old.
Imakilenced Zselízen Szent Jakab ünnepén.....35. old.
Ft. Dobai István plébános Pro Urbe díjas.....36. old.
Bethesda Jeruzsálem, Budapest.....37. old.
Megrendelés és előfizetés.....38. old.
I. Turul tábor.....39. old.

Az IMA az ember legszentebb cselekedete 2. rész

Az Ószövetség nagy imádkozói

Az imáság alapfeladata az Egyháznak, amely az Ószövetség imádkozóinak nyomdokain jár. A szövetség mint biblikus-teológiai fogalom az Ószövetségben azt az egyedülálló viszonyt jelöli, amely Izraelt mint a választott népet Jahvéhoz fűzi. Ez a viszony Isten kegyes választásán alapul. Ezzel Isten maga kötelezte el magát a nép partnereként: Ő marad a szövetség Ura, és a viszony egyik részről sem mondható fel.

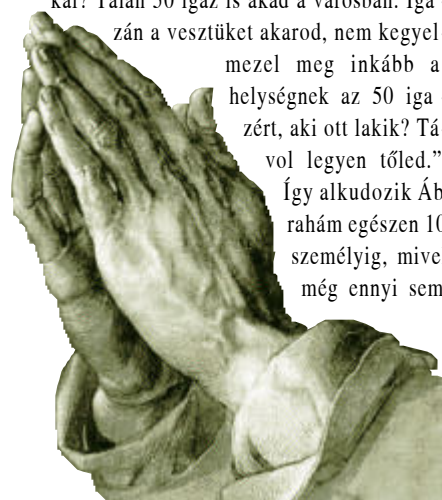
Ilyen a Noéval kötött szövetség (Ter 9,8-17) és az Ábrahámmal kötött szövetség (Ter 17). Isten a Sinai hegyénél köt szövetséget az egész Izraellel (Kiv 20 és 34). Azután szövetséget köt Dáviddal (2 Sám 7). Ez a messiási szövetség, mivel Dávid ígéretet kap, hogy valamelyik utódja Isten Fia lesz, és Isten szavatolja, hogy Dávid háza örökké fennmarad.

Izraelt a neki ajándékozott szeretet engedelmes hűségre kötelezi, vagyis arra, hogy hűségek legyenek Jahvéhoz. A zsidók mind világosabban felismerik, hogy Jahve, a szövetség Istene valóban az egyetlen és élő Isten, és ilyen Istenként tisztelik. Az egész mindenség Istene tehát külön szövetséget kötött egy kicsiny néppel, mert ennek a részleges szövetségnek az útja volt a történelmi út az egyetemes célhoz: ahhoz, hogy az emberré lett Istenben(!) megvalósuljon Isten egysége az egész emberiséggel. Ábrahám minden hívőnek atyja, az Ószövetség szentjei számunkra is igazak és a hit tanúi, az ószövetségi iratok hozzátartoznak a mi szent könyvünkhöz. A régi szövetség története mindig a keresz-

ténység jelenvaló múltja. Az ószövetségi ígéreteknek Jézus után is maradandó többletük van.

Ízelítőt nézzünk néhányat az Ószövetség nagy imádkozóiból. A Teremtés könyve, a 12-50 fejezetig a pátriárkák őstörténetét adja. Ők: Ábrahám, Izsák, Jákob és József. Ezáltal a prófétai szemlélet az emberiség egyetemes történetébe beiktatja a választott nép történetét és egyben az üdvösség történetét, amelyet Isten az emberrel kötött szövetség keretében valósít meg.

A Ter 18,16-33: Ábrahám közbenjárása a két bűnös városért. Így szól az Úrhoz: „Valóban el akarod pusztítani az igazakat is a gonoszokkal? Talán 50 igaz is akad a városban. Igazán a vesztüket akarod, nem kegyelmez meg inkább a helységnek az 50 igazért, aki ott lakik? Távol legyen tőled.” Így alkudozik Ábrahám egészen 10 személyig, mivel még ennyi sem

volt, Szodoma és Gomorra elpusztult. Helyükön a Holt tenger van. Nagy figyelmeztető mindnyájunknak: „Ha meg nem tértek – elpusztultok.”

A Ter 32,10-13: Jákob imája. Jákobnak menekülnie kell bátyja, Ézsau elől, akinek elsőszülöttségét csellet eltulajdonította. Ekkor félelmében az Úrhoz fordult. „Atyámnak, Ábrahámnak Istene, és atyámnak, Izsáknak Istene! Ments meg engem bátyám kezétől, Ézsau kezétől. Félek, hogy legyőz, engem s az anyát gyermekeivel. Te azt mondtad: Jó sorsot biztosítok neked, s utódaidat olyanná teszem, mint a tenger fővénnyét, amit sokasága miatt nem lehet megszámlálni.” Jákob ismét cselhez folyamodott. Bátyja számára ajándékot küldött, s így gondolkodott: „Az előttem járó ajándékkal jóindulatra hangozom és csak azután jelenek meg előtte. Talán így barátságosan fogad.” Ez nem éppen az igaz ember útja!

A Kivonulás könyve tárgyalja az izraeliták kivonulását Egyiptomból és a szövetségkötést a Sinai-hegyénél. A kettőt egybeköti a pusztai vándorlás leírása. A Kiv 32,11-14: Mózes imája. Míg Mózes a hegyen az Úrral társalgott, lent a

nép aranyborjút öntött, s azt imádtá Isten helyét. Az Úr Mózes tudomására hozta a nép vétkeit és ezt mondta Mózesnek: „Látom jól, hogy keménynyakú nép ez, enged, hadd gyűljön fel ellenük haragom, hadd töröljem el őket!” Mózes igyekezett kiengesztelni az Urat: „Uram, miért lobbannál haragra néped ellen, amelyet nagy hatalommal és erős kézzel hoztál ki Egyiptomból? Lohadjon le haragod és vond vissza a csapást, amellyel a népet sújtani akarsz. Gondolj Ábrahámmra, Izsákra és Jákobra, akiknek megesküdöttél és akiknek megígérted: utódaitokat úgy megsokasítom, mint az ég csillagait s azt az egész földet, amelyről beszéltem, utódaitoknak adom, hogy az övék legyen örökre.” Erre az Úr visszavonta a csapást, amellyel népét fenyegette.

Az 1Kir8,22-29: Salamon imája – önmagáért, a 33-40: imája a népért. „Uram, én Istenem, halld meg kiáltásomat és kérésemet, amellyel ma hozzád fordulok! Tartsd rajta szemed ezen a házon – éjjel-nappal –, azon a helyen, amelyről azt ígérted: Ott lesz a nevem, s hallgass meg az imát, amelyet szolgálod ezen a helyen mond.” Salamon király az idegenekért is imádkozik a felépített Új templomban: 1Kir 8,41-51.

Figyelemre méltó még a 2 Krón 20,6-12: Jehosafát imája, valamint a Neh 1,5-11: Nehemiás imája is.

A Dán 9,4-19 tartalmazza Dániel bűnbánó imáját és irgalmat kér népének. „Egész Izrael megszegte törvényedet, és elfordult tőled, hogy ne is hallja figyelmeztetésedet. Hiába zúdult ránk az átok és a fenyegetés...” „Hallgass meg, Uram! Bocsáss meg, Uram!”

A Jud 9,2-14: Judit imája és a 16,1-17: Judit dicsőítő éneke. Judit, a bölcs özvegy népéért bosszút áll, levágja Holofernesz fejét. Ezért Izrael fiai így áldották: „Te vagy Jeruzsálem büszkesége, te vagy Izrael nagy öröme, te vagy népünk nagy dicsősége! Áldjon meg a Mindenható Úr, örök időken át!”

Az Eszter 4,17-5,1: Eszter imája. „Uram, Ábrahám Istene! Te erősebb vagy mindenkinél, hallgass meg a kétségbeesettek szavát, szabadíts ki minket a gonoszok kezéből! Szabadíts meg a félelemtől!”

A kiemelt idézetek csak ízelítők, érdemes az egészet végig olvasni!

PÁLFFY MÁRIA

Teréz anya 1910. augusztus 27-én született, albán szülőktől, Agnes Gonxha Bojaxhiu néven, Üszküb városában (ma Skopje, a Macedón Köztársaság fővárosa). Macedónia akkoriban még az Oszmán Birodalom fennhatósága alá tartozott. Agnes édesapja albán nacionalista volt, építési vállalkozó, édesanyja, Drana, otthon nevelte a gyerekeket. Agnesnek két testvére volt, Aga és Lázár. A család az oszmán környezetben is katolikus hitben élt. Agnes 9 éves volt, amikor édesapja politikai bűntény áldozata lett. A magára maradt özvegy ezután kézimunka-üzlettel tartotta fenn magát és három gyermekét. Teréz anya később úgy emlékszik vissza ezekre az évekre, hogy fájdalmat a katolikus hitből származó szeretet segítette enyhíteni. Édesanyja aktívan részt vett a Szent Szív egyházközösség életében, a jótékony cselekedetek asszonyának nevezték, mivel a szegények megsegítését mindig kötelességének tartotta. Ha egy szegény ember kopogtatott be házuk ajtaján, alamizsnát adott neki, s felhívta gyermekei figyelmét is erre. A három gyermek szilárd vallási nevelésben részesült, amelyet egyrészt otthon az édesanya, másrészt a Szent Szív parókiájának katekizmus óráin oktattak. Agnes állami iskolába járt és tagja lett a Mária-kongregációnak. 1925-ben jugoszláv jezsuiták dolgoztak a kalkuttai főegyházmezejében, ahonnan rendszeresen tájékoztatták a kongregációt a bengáliai missziós lehetőségekről. Részen ennek hatására és Isten hívására a fiatal Agnes egyike volt azoknak, akik önként jelentkeztek a bengáliai misszióba. Ugyanitt működtek az írországi Loreto nővérek is.

Agnes 18 évesen, 1928-ban, áldozócsütörtökön határozta el, hogy szerzetesként Istennek szenteli életét, és barátnőjével, Betikával együtt belépett az angolkisasszonyok írországi anyaházába, a Loreto Nővérek Misszonyunk Rendjébe s felvette a Teréz nevet, az 1925-ben szentté avatott kis Thérése Martin de Lisieux iránt érzett tiszteletből. Innen hamarosan Indiába küldték, hogy megkezdje noviciátusát. Itt tett szerzetesi fogadalmat, 1931. május 25-én.

Teréz anya 1929–1948. között földrajzot tanított a kalkuttai Szent Mária Iskolában, néhány évig az intézmény igazgatónöje is volt. 1946. szeptember 10-én Teréz anya vonattal indult Darjeelingbe, lelkigyakorlatra. A vonat zsúfolásig volt, főleg a harmadosztályú kocsi, ahol a legszegényebbek utaztak. Itt ismerte fel a kasztrendszer teljes, tragikus valóságát. A szegények nyomorúságos, tülekedő tömegét látva hirtelen ráébredt, hogy nem a kolostor nyújtotta kényelem, békeség és a jómódú indiai lányok tanítása között van a helye, hanem legszegényebbek kö-

Tíz éve halt meg Teréz anya

zött. Tisztán észlelte Jézus hívását, hogy hagyja el a zárdát, és szolgálja a szegényeket. Ez volt Teréz anya életében a „sugallat napja”.

Ezt követően engedélyt kért elöljáróitól, hogy egyedül élhessen a zárdán kívül, és a kalkuttai nyomorgyedben dolgozhasson. Kérését Róma elé terjesztették, és XII. Pius pápa egyévi időtartamra jóváhagyta azt: szerzetesi életet élhetett a klauzúrán kívül, a kalkuttai érsek felügyelete alatt. 1948 augusztusában Teréz anya levette a Loreto nővérek ruháját és fehér száriba öltözött, kék szegéllyel, a vállán kereszttel. Patnába ment, az amerikai missziós orvosnővérekhez, hogy beható kiképzést kapjon mint ápolónő. Karácsonyra visszatért Kalkuttába és a szegények Kis Nővéreivel lakott. Még ugyanebben az évben engedélyt kapott első nyomorgyeddi iskolájának megnyitására.

1950 októberében jóváhagyták az új szerzetesársulatot, a Szeretet Misszionáriusait, amely Kalkuttában alakult meg, és innen terjedt el világszerte. A Szeretet Misszionáriusai 1965 februárjában pápai jogú társasággá lett. Hitvallásuk szerint: „Mindenekelőtt szerzetesnővérek vagyunk, és nem szociális segítők, tanárok, ápolónők vagy orvosok. A különbség köztünk, és a szociális gondozók között az, hogy ők valamit cselekszenek, mi pedig Valakinek. Jézust szolgáljuk a szegényekben. Minden, amit csinálunk, Jézusért van. Életünknek ez az értelme. A nap 24 órájában Jézust szolgáljuk.”

A Szeretet Misszionáriusai egész szívükből, szabad elhatározással a szegényeket szolgálják, és munkájukért semmi pénzt nem fogadhatnak el. Teréz anya tevékenységét az egész világon elismerték, a rengeteg kitüntetés mellett 1979-ben megkapta a Nobel-békedíjat, a következő évben pedig India legnagyobb polgári kitüntetését, a Bharat Ratna (India csillaga) díjat, 1989-ben az Év asszonya lett. A Nobel-békedíj átadásán kérésére nem tartották meg az ilyenkor szokásos bankettet, az erre szánt összeg az éhezők kapták. Teréz anya ugyanis elveihez hűen visszautasította, hogy a ceremóniát záró bankett finomabbnál finomabb ételeiből fogyasszon: „Nem tudnék venni belőle, és nyugodt lelkiismerettel megenni, amikor testvéreim közül annyian halnak éhen. Nekem egy darabka kenyér és egy pohár víz elegendő.”

Teréz anyának a szegények sorsáról, illetve a gazdagok felelősségéről vallott nézetei II. János Pál pápa gondolkodásának irányvonalában helyezkednek el, ezért is szövődtek kivételes barátságok köztük. II. János Pál 1979 decemberében tiszteletét fejezte ki Teréz anya iránt, akinek

munkáját csodálattal követte nyomon. 1986. február 3-án, Kalkuttában a pápa meglátogatta a Szeretet Misszionáriusainak házát. Teréz anya élete legszebb napjának nevezte ezt a látogatást.

Teréz anya támogatóinak száma világszerte nőtt, így rendje alapítványokkal, kórházakkal, szociális otthonokkal gyarapodott. (Magyarországon 1986-ban és 1989-ben járt, a rend itthoni megalakítására 1989-ben nyílt lehetőség.) Életfilozófiája az egész világon a legkülönbözőbb vallási felekezetek körében talált követőkre, irgalmasrendje keretében több ezer nővér dolgozik a világ több mint száz országában. A törekeny, ám határozott asszony szegényei érdekében mindenre képes volt: a Vatikánban például felkereste a pápát, hogy ossza fel a Szentszék javainak egy részét közöttük. A Szentatyától kapott gépkocsit elárverezte, és a pénzt jótékony célra fordította.

Teréz anya 1997. szeptember 5-én Kalkuttában halt meg, búcsúztatásán több mint egymillióan vettek részt. Már halála után két héttel felállították életnagyságú szobrát az általa vezetett rendház előtt, azóta szobra van Rómában és Albániában is. Róla nevezték el a tiranai repülőteret és az egyik legmagasabb albán állami kitüntetést. Boldoggá avatása nemzeti ünnep szülőhazájában. Áldozatos tevékenységét elismerték a más vallásúak is. Az indiai kormány állami tevékenységben részesítette. A Szeretet Misszionáriusainak rendjéhez ma már négyezer apáca és négyszáz szerzetes tartozik. Gyógyító-gondozó tevékenységüket hárommillió önkéntes segíti. Az alapítás óta eltelt ötven esztendő alatt Teréz anya és rendje kiterjesztette tevékenységét a világ minden országára és az „élet minden sebsültijére”, gondoskodnak a szegényekről, ápolják a betegeket, a legsúlyosabbakat – a leprásokat is. Az életében is szentként tisztelt Teréz anya boldoggá avatási folyamata 1999 júliusában kezdődött, miután II. János Pál pápa eltekintett a szokásos ötéves várakozási időtől. A rendszerint több évtizedig eltartó folyamat három év alatt ért véget (e téren csak Szent Ferenc előzi meg, aki halála után két évvel lett a katolikus egyház szentje). A boldoggá avatási szertartásra 2003. október 19-én került sor, az új boldoggal kapcsolatos megemlékezések és ünnepségek napjának a pápa szeptember 5-ét ajánlotta.

Csaknem negyedmillió zárandok jelenlétében október 19-én vasárnap, a Missziós Világnapon, II. János Pál pápa a vatikáni Szent Péter téren boldoggá avatta Kalkuttai Teréz anyát. A szentmisére 27 országból érkeztek diplomáciai küldöttségek, köztük államfők, miniszterelnökök, a politikai élet képviselői. Megjelentek ortodox és muzulmán delegációk, misszionáriusok és szegények. (a szerk.)

A Biblia és a Korán

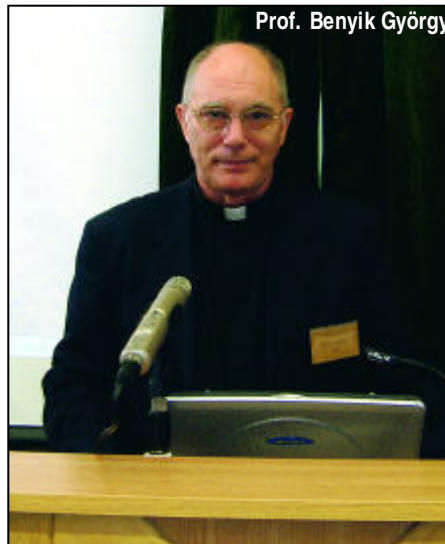

Nemzetközi konferencia – vallásközi beszéddel
Szegedi Hittudományi Főiskola 2007. augusztus 26–28.

A Vatikán 2000-ben végzett felmérése szerint a keresztényeknek csak 10 %-a hallgatja, és csak 1 %-a olvassa a Bibliát, és nem ismert milyen kevesen olvassák a másik vallás a muszlimok szent könyvét a Koránt. A vallásos zsidóknak minden szombaton olvasni kell a Bibliát, M muszlimok naponta kötelesek olvasni a Koránt, de az utóbbiak, nem tartják hiteles ábrahám tanításnak mindazt, ami a zsidó és a keresztény Bibliában van.

Először a két könyv kapcsolatával magam is **Joachim Gnilka**: „Biblia és Korán, ami összeköt és ami szétválaszt” c. könyvén keresztül ismerkedtem meg. Majd következett XIV. Benedek pápa regensburgi beszéde és az azt követő felháborodás, amely csak növelte az érdeklődésemet a téma iránt, mint ahogyan a keresztények egy részének érdeklődését is a muszlim párbeszéd alakulása iránt. Az elmúlt évben találkoztam **Mato Zovkity** professzorral Szarajevóból és sokat beszélgettünk a két vallás viszonyáról, amely a balkánon igen erősen feszültséggel terhes. Ez indított arra, hogy a 19 év óta hagyományosan megrendezett Bibliikus konferencia keretében magam is szervezzek eszmecsere-t a két vallás kapcsolatáról.

Meggyőződésem, hogy Ábrahámot, Jézust

Prof. Benyik György

és Mohamedet könnyen lehetne egy asztalhoz ültetni. Izgalmas beszélgetésüket biztosan nem terhelné feszültség és gyanakvás, mindannyian napestig elhallgathatnánk izgalmas udvarias társalgásukat, és ebből az eszmecsereből sokat tanulhatna, minden muszlim imám, minden zsidó rabbi és minden keresztény pap.

A konferencia megrendezésének első legnagyobb nehézsége az volt, hogy az előtanul-

mányok alatt hamarosan rájöttem, a monoteista vallások három meghatározó személyisége a követők emlékeztetésében különböző módon él, és a szent könyvekben és a hozzájuk kapcsolódó vallási közösségekben is élő emlékezési struktúráikban a hozzájuk kapcsolódó vallási képzetek és tanok eltérő módon fejlődtek a történelem folyamán. Ehhez a fő nehézséghez járul még egy nem elméleti, hanem nagyon is gyakorlati nehézség, hogy a három ábrahám vallási közösség tagjai a történelemben számos politikai jellegű konfliktusba, háborúba, keveredtek egymással, sőt most is politikai ellentétek feszülnek keresztény országok és muszlim országok között, ami miatt a keresztény és muszlim gondolkodók vallási párbeszédét tartós

A konferencia résztvevői az ökumenikus szentmisén

Stefan Leimgruber

gyanakvás és igen gyakran ellenézés, számos esetben félelem, vagy gyűlölet is kísérheti. Gyakran megtörténi, hogy az eltérő teológiai nyelvezet miatt, leértékeljük párbeszéd partnereinket és annak hitét is.

A szegedi biblikus konferencia előadónak legnagyobb értéke ebben a vonatkozásban az volt, hogy mindegyik előadó a jóindulatát, és párbeszédképességét hozta a konferenciára. Ezért muszlim részről is igen pozitív fogadtatásra talált kezdeményezésünk.

Enélkül nem valósulhatott volna meg az a hármas kézfogás, mely zsidó részről Markovics

Zsolt Szegedi főrabbi, keresztény részről Jakubinyi György gyulafehérvári érsek és Benyik György, Szegedi Hittudományi Főiskola, tanára, muszlim részről pedig Eldin Ašcerić, belgrádi imám, valamint a vele Szegeden találkozó Abdul-Fattah Munif, magyar muszlim vezető között dokumentálhatóan létrejött.

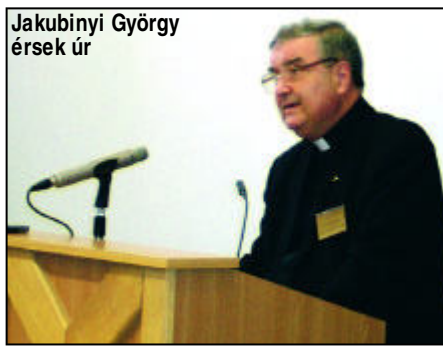
A három ábrahám vallás közül a legrégebbi a zsidóság, ezért szoktuk őket II. János Pál pápa szavával idősebb testvéreknek nevezni. Ezt követi a kereszténység, és a legújabb ábrahám vallás, a muszlim hívők csoportja, akiket utalva

az előző elnevezésre, ifjabb testvéreknek is nevezhetnénk.

Köztudott, hogy a Héber Biblia nagy vonalakban a Kr.e. 8. századra alakult ki, a keresztények által használt görög változata később. A keresztény Biblia, amely tartalmazza a zsidók által szent könyveknek nevezett írásokat is, Kr.u. 1 század végére vált teljessé. Az Al-Korán, vagy ahogyan röviden idézni szokták Magyarországon a Korán a keresztény időszámítás szerint, Mohamed 632-ben bekövetkezett halála után, 656-ban igen hamar rögzült.

Mohamed nem olvasta sem a zsidók, sem a

Jakubinyi György érsek úr

keresztények Bibliáját, de úgy értelmezte saját meghívását, hogy ő az igazi ábrahám vallási tanítást állítja helyre. Tehát magát ilyen értelemben nem egy új vallás megalapítójának tekintette, hanem isteni joron inkább csak az ősi ábrahám vallás megújítójának értelmezte. Ez az oka, hogy Ábrahámmal – (Ibrahim) a Korán 69-szer utal, majdnem ugyanannyiszor Ábrahámnak Hágától

Jutta Hausmann

inkább egy közösség életét rendező jogi és praktikus intézkedések.

A konferencián számos előadó fejtette ki nézeteit. **Fodor György** professor a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektora Budapestről a Biblia és a Korán szövegmagyarázatának irányzatairól beszélt. **Hausmann, Jutta** az Evangélikus teológia ószövetség professzora Budapestről „Az elpártolók kiirtása” címen az erőszak kérdéséről beszélt a Koránban és a Bibliában. **Hentschel, Georg** katolikus ószövetség profes-

szor Erfurtból, a keresztény és muszlim eszkatológus tanítást vetette össze. **Jakubinyi György érsek** Gyulafehérvárról a Nostra Aetate pápai dokumentum alapján beszélt a katolikus egyház és az Iszlám kapcsolatáról a II. vatikáni zsinat után. **Leimgruber, Stephan** katolikus valláspedagógus Műnchenből remekül elemezte az eltérő muszlim, keresztény és zsidó emlékezetet „Ábrahám a

Bibliában és a Koránban” című előadásában. **Madigen, Daniel** előadása Róma Pápai Gergely Egyetemről előadásában arról írt, hogy az Ige népe: János evangélium muszlim olvasata szerint hogyan értendő. **Schreiner, Stefan** judaista szakértő professor Tübingenből, „A Korán, mint a Biblia magyarázata” c. előadásában az „írásamisítás” zsidó, keresztény és muszlim értelmezéséről szólt. **Krántz Mihály** professor Budapestről, „Egy Isten két vallás” címen a keresztény iszlám különbségeket és azonosságokat igyekezett megmagyarázni a Hittani kongregáció dokumentumai alapján. A konferencia vendégei, beleértve a zsidó rabbit és muszlim vezetőt is résztvette a Dómban **Gyürki László** professor a bibliai archeológia magyar kutatójának 50 éves jubileumi miséjén, majd ellátogattak a Szegeden található mini mecsetbe, majd pedig résztvettek a zsinagógában egy koncerten.

Jó néhány félreértést tisztáztunk, és sikerült korrekt szakmai párbeszédet folytatnunk. A konferencia eredményét kötetben fogjuk közzétenni a muszlim beszélgető partnereink megjegyzéseivel együtt. Az lenne az igazán nagy siker, ha ilyen vallási megbeszélését, vagy konferenciát Belgrádban és Szarajevóban is lehetne tartani. Meggyőződésem, hogy nincs politikai béke vallási béke nélkül, és a vallási szélsőségeket csak saját vallásuk párbeszédre kész tekintélyei tudják lecsillapítani. Pedig mindazoknak, aki Ábrahám hitének, Jézus Atya élményének és Mohamed tanításának hordozói kötelességük lenne azt tenni, amit Ábrahám tett, úgy szeretni ellenégeiket, mint Jézus szerette, és úgy őrizni a buzgó imát, mint Mohamed parancsolta.

Prof. Benyik György

Kézfogás a zsinagógában

született fiára Ismaelre – (Ismael), akit a muszlimok ősatyának tekintenek. A Korán szó szerint nem idézi a 10 parancsot, – megjegyzem a keresztény Biblia sem, – de Mózesre (Musa) 136-szor utal a Korán, igen nagyra tartva mindazt, amit a monoteizmus és a zsidók erkölcsi megújítása érdekében tett. Noé, Nuh néven 33-szor szerepel a Koránban. Jézust a Korán 36-szor nevezi Isa-nak. A muszlimok ugyan nem vallják Jézus szüzi születését és Isten-fiúságát, de azt mondja a Korán, hogy Jézust Isten férfi közbejötté nélkül alkotta úgy, mint Ádámot. A Messiás szó, al Masih néven 36-szor szerepel a Koránban. A muszlimok is várják a végítéletet, amikor Isten tetteink alapján ítéel meg mindenkit. Jézus anyja, Szűz Mária, különös tiszteletnek örvend a Koránban, mint üldözött próféta asszony és Jézus anyja. Mirjam néven 34-szer szerepel a Koránban, ebből 25-ször Jézussal kapcsolatban szól róla a szent könyv. A Koránban 114 szúra (fejezet) található, amelyek között a leghosszabb található legelől és a legrövidebb került a könyv végére. A korábban keletkezett Mekki szúrák inkább eszkatológus prédikációk, a később íródott Medina-i szúrák

Prof. Kránitz Mihály

Európában a kereszténység után a második legnagyobb vallás az iszlám. Németországban, Ausztriában és Franciaországban több millió iszlám hívő él, Még Olaszországban is nagy számban található mecsetek, imaházak. Bár a kereszténységet az iszlámmal együtt monoteistának és a könyv vallásának nevezik, „a hasonlóság még nem jelent azonosságot”. Az iszlám esetében a régi hagyományok új megfogalmazásával és átértelmezésével találkozunk. Emellett a Korán többször szól a keresztényekhez.

Vizsgáljuk meg a két nagy vallás Isten-felfogását és vallási szokásait, valamint a II. Vatikáni Zsinat után eltelt időt a tanítóhivatal megnyilatkozásainak tükrében, a válásokkal, de kifejezetten az iszlámmal való összefüggésben.

Először azt kell megvizsgálunk, hogy mi az Isten-hit és Isten egyetlensége az iszlámban. Az iszlám szerint a hit abban áll, hogy az ember hisz Istenben, az angyalokban, a (kinyilatkoztatott) könyvben, Isten küldötteiben, az utolsó napban, mindabban, ami meg van határozva, a jóban és a rosszban. Az iszlámban első helyen az Istenben való hit áll, ez az iszlám vallás alapja. Ez Isten létének és egyetlenségének megvallásában fejeződik ki.

A hit, vagyis a hitvallás (*shahâda*) mellett az iszlám másik négy pillére, az ima (*szalât*), az adakozás, vagy ínségadó (*zakât*), a ramadán-böjt (*sziam ramdam*) és a mekkai zarándoklat (*hadzs*), melyek gyakorlónak teszik a hívőt.

Az iszlám hitvallás két részből áll. Az egyik Isten egységének az állítása, a másik Mohamed prófétai küldetéséről való tanúságtétel: „Csak egy Isten van, és Mohamed az ő prófétája.” Az egyetlenséget megfogalmazza a *Korán*, vagyis végeredményben Is-

Kránitz Mihály

A kereszténység és az

ten az, aki igazolja az ő egyetlen voltát. Muszlimmá is úgy lehet lenni, hogy az ember ezt a hitvallást elmondja: „Tanúsítom, hogy nincs más istenség Allahon, az egy igaz Istenen kívül, és Mohamed az ő prófétája.” A muzulmán ezt a hitvallást gyakran egy gesztussal is kíséri, vagyis a mutatójújjal felé tartásával. Így fejezi ki Isten egyetlenségét.

Másodszor nézzük meg közelebbről az iszlám Istenét. Már az V–VI. századtól kezdve Jemenben kialakult egyfajta henoteizmus, vagyis egy olyan vallási rendszer, amelyben a többi közül kiemelkedik egy erősebb isten. Ez a henoteizmus az arabság sajátja. Az *Allah* nevet már Mohamed előtt is használták, mely a legerősebb istenre utalt. Aszketikus gyakorlatokat, böjtöt és barlangokba való visszavonulást ajánlottak föl neki. Ez a vallási mozgalom kapcsolódik a *hanifizmus*hoz. A hanifizmus (*hunafa = elfordulás*) az Arábiában jelenlévő zsidó és keresztény hatásokat ötvözte egybe, és elfordult a bálványimádástól. E társadalmi és vallási háttér segítségével tárhatjuk fel Mohamed beszédeinek eredetiségét az első időszak szúrái alapján. Ezek témái a társadalmi igazságosság, a végső idők és a monoteizmus. Istent Úrnak nevezik, és Teremtőnek ismerik el.

Isten egyetlenségének állítása folyamatosan fejlődött ki. Az iszlám Istene beszél, és kinyilatkoztatja azt, amit az embernek tudnia és tennie kell. Élő és létező Isten, aki ígér és fenyeget, de könyörületes és megbocsát annak, aki megbánja engedetlenségét; egyszóval a *Korán* kinyilatkoztatásának Istene, Ábrahám, Izsák, Jákob és Izmael istene. A szó, amellyel Isten Mohamedhez fordult, helyreállította Ábrahám tiszta hitét, amelyhez az iszlám közvetlenül és hűségesebben kapcsolódik, mint a zsidóság és a kereszténység, ezek ugyanis némiképp változtattak ezen a hiten – vallják a muzulmánok. Ezeket a hittételeket ki kell nyilatkoztatni, mert még a Biblia sem őrizte meg az emléküket. A kinyilatkoztatás elengedhetetlen ahhoz, hogy az ember megadhassa Istennek a neki járó tiszteletet.

Ezzel szemben a keresztény meghatározás mást vall, pl. a IV. Lateráni Zsinaton (1225), amely a történetiség sorrendjében mutatja be, miként tanította Isten az embereket: „A Szentháromság az emberi nem-

nek üdvösséges tanítást adott, először Mózes, a Szent próféták és szolgálói által, az idők nagyon jól kitervelt rendje szerint. Végül pedig Jézus Krisztus, Isten Egyszülött Fia, a legkézzelfoghatóbban mutatta meg az élet útját.”

Vajon a keresztényeknek és muzulmánoknak ugyanaz az Istenük? Nem könnyű megválaszolni ezt a kérdést, de a Tanítóhivatal mégis világos választ ad erről. Vallástörténészek sokat foglalkoztak a kérdéssel, hogy az iszlámra a judaizmus vagy a kereszténység gyakorolt-e nagyobb hatást, vagyis az iszlám a judaizmus vagy a kereszténység elágazása, válfaja-e. Az alapvetően más társadalmi feltételek között keletkezett judaizmusnak és kereszténységnek szükségképpen csak kiegészítő szerepe lehetett az iszlám vallási-ideológiai megfogalmazásában és nem gyakorolhatott különösebb hatást az iszlámra. Szerepük arra korlátozódott, hogy mintegy kiegészítő anyagot adjanak az iszlám tanításához.

Keresztények és muzulmánok találkozásánál gyakran halljuk a következő kijelentést: „Ugyanaz az Istenünk van, ugyanabban az Istenben hiszünk.” Az ugyanazon Isten állítása egyet jelentene azzal, hogy közös területen állunk. De viszonylag gyorsan kiderül, hogy amikor a keresztények és a muzulmánok azt mondják, „Isten”, másra gondolnak. Mindenki a saját hagyománya alapján szólítja meg az Istent. Ez együtt jár egy egész képi és ábrázolási jelenséggel, melyek nagyban meghatározzák az Istenről és a vele való kapcsolatáról szóló párbeszédet. Tagadni ezt a különbözőséget, állítva, hogy ugyanabban az Istenben hiszünk, egyet jelent annak a feltételezésével, hogy mi már megtaláltuk Isten titkát, hogy tökéletesen ismerjük és így értékelhetjük az Istenről való saját felfogásunk és beszédünk alapján. Ezzel túlságosan is nagyra értékelnénk az Isten megismerésére vonatkozó emberi képességeinket. A hitüket a muzulmánokkal megosztó keresztények gyorsan fölfedezik, hogy Allah és Jézus Krisztus Istene nem teljesen ugyanaz.

Mindazonáltal a vallásközi párbeszédben, mely oly fontos napjainkban, keresztényeknek és muzulmánoknak együtt kell kijelenteniük, hogyha Istenről beszélhetünk, akkor ez Istennek köszönhető, mivel Ő a

iszlám Istene

szavait közvetítette az emberek felé. Nem magunkon keresztül nevezük meg az Istent, hanem azon keresztül, amit a kinyilatkoztatás eseményének ismerünk fel: a *Korán* leszállását vagy Jézus Krisztus személyét. Egyikünk és másikunk is hisz abban az Istenben, aki kinyilvánította magát az emberiségnek.

A keresztények számára azonban bizonyosság, hogy ugyanaz a Lélek munkálkodik az ő hitükben, mint a muzulmánokéban, mert „a Lélek ott fúj, ahol akar (Vö. Jn 3,8) és csak egyetlen Lélek van. Ez a Lélek – vallja a *Gaudium et Spes* zsinati konstitúció (22. cikkely) – mindenkinek módot ad arra, Isten tudja miképpen, hogy a húsvét titkában részesedjék”. Ezen az alapon képzelhető el a két hívő hagyomány között az Isten kérdéséről való párbeszéd és eszmecsere. Még ha különböző hagyományainkon keresztül nevezük is meg Istent, és még ha Istenről olyan ábrázolásaink vannak, hogy lehetetlen azt mondani, hogy ugyanaz az Istenünk van, mégis a hitben elmondhatjuk, hogy csak egy Isten van. Pontosabb tehát azt mondani, hogy keresztények és muzulmánok az egyetlen Istenben hisznek, vagy hitük az egyetlen Istenhez kapcsolja/rendeli őket.

A II. Vatikáni Zsinat után több pápai megnyilatkozás is napvilágot látott a vallásokkal és az iszlámmal kapcsolatban. VI. Pál pápa például Jézus Krisztus egyetlen küldetéséről szóló Manilában 1970. november 29-én: „Soha nem szűnök meg Róla [Krisztusról] beszélni: ő a világosság, ő az igazság, és még több, ő az út, az igazság és az élet. Ő a kenyér, ő az élő víz forrása, mely éhségünket és szomjúságunkat betölti. Ő a mi pásztorunk, a mi vezetőnk, a mi példaképünk, a mi megnyugvásunk, a mi testvérünk. ... Nektek, keresztényeknek ismétlem meg az ő nevét, és hirdetem minden embernek: Jézus Krisztus a kezdet és a vég, az alfa és az ómega, az újvilág királya, az emberiség történelmének és a mi sorunknak titokzatos és legvégső magyarázata... Jézus Krisztus! Emlékezzetek: őt hirdetjük előttek mindörökké; azt akarjuk, hogy a neve visszhangozzék egészen a világ végéig, és minden századon át.”

II. János Pál több alkalommal nyilatkozott a vallásokról, ezek közül kiemelkedik az Assisi találkozón mondott beszéde, mely

megvilágítja az egyház és a vallások lehetséges kapcsolatát. 1986. október 27-én, tehát huszonegy évvel ezelőtt az emberiség nagy vallási hagyományainak száz képviselőjét, köztük iszlám vezetőket, hívta meg II. János Pál pápa Assisibe, hogy imádkozzanak és bőjtöljenek a békéért. A pápa beszédében meghatározta ennek a találkozásnak az értelmét: „Összejövetelünknek nem az a célja, hogy egymás között egy vallási meg egyezésre jussunk, vagy pedig meggyőződéseinkről folytassunk tárgyalásokat... S azt sem jelenti, hogy engedjünk a relativizmusnak a vallási hit tekintetében, mert minden embernek becsületesen követnie kell helyes lelkiismeretét az igazság keresésének és az annak való engedelmség szándékával. Összejövetelünk csak azt bizonyítja – s ez egy nagy jel lehet korunk emberei számára –, hogy a békéért való nagy küzdelemben az emberiségnek még a maga összetettségében is a legmélyebb és a legelőbb forrásokból kell meríteni, onnan, ahol a lelkiismeretek formálódnak, s amelyre az emberek erkölcsi tevékenysége alapszik.”

Az Egyház küldetése, hogy párbeszédet folytasson más hívőkkel. Ezért az Assisi találkozó mintegy látható bemutatása mindannak, amit az Egyház a vallásközi találkozásról és párbeszédéről szóló II. Vatikáni Zsinat óta. Az emberiség alapvető egysége abban áll, hogy minden ember képes imádkozni, és önmagát teljesen Istennek alárendelni, és előtte önmagát szegénynek vallani. Ez az azonosság teszi lehetővé, hogy a találkozásban a máság tapasztalatát megéljük. A keresztény–iszlám párbeszédet azonban sok pontban feszültség jellemzi, mely különböző kérdésekben fogalmazódik meg. Szükséges az igehirdetés, ha nem fordítunk figyelmet a megtérésre? Vajon a vallási párbeszéd helyettesíti a missziót egy ilyen helyzetben? A másik tisztelete feltételezi, hogy ne mondjunk semmit Jézus Krisztusról?

1990-ben II. János Pál pápa *Redemptoris missio* kezdetű körlevelében a misszió aktualitásáról szól az Ad gentes zsinati határozat megjelenésének 25. évfordulója alkalmából, mely az Egyház missziós tevékenységét tárgyalta. A vallásközi párbeszéd nem helyettesítheti a Jézus Krisztusról szóló missziót azon emberek felé, akik őt nem ismerik.

Egy második kezdeményezés tehát, a *Párbeszéd és igehirdetés*, valójában két szervezettől származik: a Vallásközi Párbeszéd Pápai Tanácsa és a Népek Evangelizációja Kongregációjának közös dokumentuma (1991. június 20.). A szöveg az Egyház

evangelizációs küldetésének két jelentős szempontját tárja fel: a párbeszédet és az igehirdetést. Az emberiség vallásainak pozitív értékét hangsúlyozza, és újrafogalmazza kapcsolatukat az Egyházzal, és az Egyház szerepét a vallásokkal szemben.

A párbeszéd és az igehirdetés együtt tartoznak az Egyház küldetéséhez, annak elemei bensőleg összekapcsolódva, de nem kicserélhető módon. Az Egyház missziója tehát minden ember felé irányul, és az emberiség üdvösségére vonatkozik, mely mindig Isten kezdeményezése. A találkozásban és a párbeszédben megélni a missziót egyet jelent Isten üdvözítő akaratának a feltárással, aki egyesül az emberekkel, és őket is egyesíti egymással.

1992-ben megjelent a Katolikus Egyház Katekizmusa, melynek egyik megfogalmazója éppen a jelenlegi pápa volt. A teológiai művel felérő kötet *Az Egyház és a nem keresztények* címszó alatt foglalkozik a muzulmánokkal. Megállapítja, hogy Isten üdvözítő szándéka kiterjed azokra is, akik elismerik a Teremtőt: köztük elsősorban a muzulmánokra. Ők azt vallják, hogy Ábrahám hitén vannak, velünk együtt imádják az egy Istent, aki irgalmas, és az utolsó napon megítéli az embereket. A Katekizmus gondolatai itt összecsengenek a II. Vatikáni Zsinat *Lumen Gentium* kezdetű dogmatikai konstitúciójával, ahol azt olvassuk, hogy a nem keresztények különböző fokozatokban kapcsolódnak Isten népéhez. Ez a latinban az *ordinantur* kifejezéssel szerepel, mely először a zsidóságra, később pedig az iszlámra is vonatkozik. A zsinat azonban a hasonlóságok mellett hangsúlyozza, hogy Krisztus minden tanítványa köteles vállalni a hitelesítő tevékenységnek a reá eső részét, beteljesítve, amit Isten mondott a próféta által: „Napkeltétől napnyugtáig nagy az én nevem a népek között. Jó illatú áldozatot mutatnak be mindenütt, tiszta ételáldozatot a nevemnek.”

Az Egyháznak tehát alapvető célja, hogy amíg elismeri más vallások jogosultságát, addig úgy dolgozzon és imádkozzon, hogy a világ egész gazdagsága beépüljön az Isten népébe. A kereszténység határozottan vallja a maga „abszolút” vallás-jellegét. Az Egyház kapcsolata a nem keresztény vallásokkal alapvetően az emberi nem közös eredetéből és céljából fakad, mert minden nép valójában egyetlen közösséget alkot, és egy végső céljuk van: az Isten. Az Atya azért akarta összehívni az emberiséget Fia Egyházában, hogy újból egybegyűjtse összes gyermekeit, mert az Egyház az a hely, ahol az emberiségnek újra meg kell találnia egységét és üdvösségét.

„Számomra az élet Krisztus, a halál pedig nyereség”

Találkozás Balás Béla kaposvári megyés püspökkel

Balás Béla Budapesten, a Piarista Gimnáziumban érettségizett. A Regnum Marianum-ellenes perekben zaklatták, majd állami nyomásra kizárták a Papnevelő Intézetből. Másfél évig segéd munkás volt. A teológiát Esztergomban végezte, 1965-ben szentelték pappá. Hat évet töltött Nagymaroson, majd újabb hat év alatt hat helyen működött. 1977-től Bajóton volt 15 évig plébános. Ifjúsági csoportokat és táborozásokat vezetett, diák lelki gyakorlatokat tartott. Társszerzője a „Hitünk és életünk” c. hittankönyvnek. A Magyar Katolikus Püspöki Kar ifjúsági referense. Veszprémi segédpüspökké 1992. október 17-én szentelték Esztergomban, 1993. május 30-a óta pedig a kaposvári egyházmegye első megyés püspöke. A Kaposvári Egyházmegye hazánk egyik legfiatalabb püspöksége, az egyházmegyei határok 1993-as rendezésekor a Veszprémi Egyházmegye dél-nyugati részéből alakították ki. Somogy megye majdnem egésze, Zalából jelentős rész és Baranyából néhány község tartozik ide.

Püspök úr a Regnum Marianum ifjúságnevelő közösségnek 1951-től tagja. Kérem, mutassa be a regnumot.

A regnum első szerelmem, a kereszténység felé hívogató angyalom volt. Családom helyett családom. Alapítói voltak Kanter Károly, Budapest nagy templomépítője, az oltárszentség apostola, Prohászka Ottokár, az esztergomi dogmatika tanár, a későbbi fehérvári püspök, valamint Majláth Gusztáv, Erdély legendás püspöke, akik az akkor még a város szélén lévő Damjanich utcában létrehozta egy papi központot. Nyolc kiváló pap alkotta a közösséget, akik vita communist (közös életet) éltek. Együtt laktak, nap közben pedig tanítottak különböző budapesti gimnáziumokban. Nemcsak tanítottak, hanem ami akkor, a századfordulón újdonság volt, neveltek is. A szabad idejüket és a hétvégéjüket is a gyerekeknek ajándékozták.

Az első papi közösség magának a „Filippinum” nevet választotta Néri Szent Fülöp hasonló munkája emlékére. Pár év múlva vették föl a Regnum Marianum nevet, amelyet Rómában is bejegyeztek mint Mária Kongregációt. A Regnum Marianum mindig valami lelki pluszt próbált adni, nem pedig valamiféle zöld romantikát. Ma úgy mondanánk: a kegyelemnek és a természetnek csodálatos össz munkáját élték meg. Több mint száz éve működik, ez az egyetlen magyar alapítású közösség. Tudatosan nem vált szerzetesrenddé, hogy ne merevedjen meg. A papi üldözésekkor, az 1960-as években világiak vették át a kö-

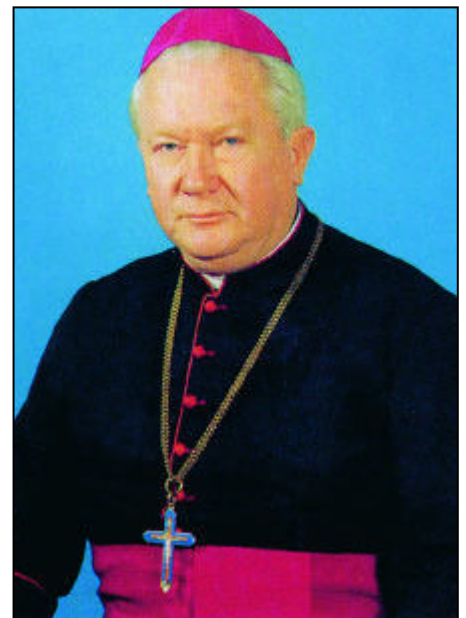

Püspöki címer

zösség irányítását, aztán „vegyessé” vált a közösség összetétele is, vezetése is. (Vegyes: férfiak is, nők is, papok is). Az elmúlt száz év alapján elmondható, hogy jó talajba jó magot hintettek és azt jól gondozták.

Beton néven tisztelik, amelyet szeretettel vállal is. Honnan ered az elnevezés?

Egyik legelső gyermekkori táborunkból, amikor még titokban tanyáztunk a Bükk fennsíkán, Rózsavölgyi László, már elhunyt papunk volt a vezetőnk. Kizárólag csak beceneveken hívhattuk egymást. Nem volt szabad fényképezni, telefonálni, képeslapot írni. A legkomolyabb illegitásban, de éltünk, virultunk. Az egyik délután fociztunk, és én voltam a balhátvéd. Jó formában voltam, rajtam ragadt, hogy „betonhátvéd”. Akkor még nem sejtettem, hogy egyszer a Gyorskocsi utcában nekem rontanak majd, hogy miért használok álneveket, ha ártatlan vagyok? Magát Betonnak hívják – mondták a kihallgatáson. Csak kapkodtam a levegőt, álnév? Azt hiszi – kérdezték –, maga talán olyan erős, hogy mi nem tudjuk megtörni?

Mikor jelentkezett a papi hivatás kegyelme?

Emlémem szerint a forradalom utáni évben, 1957 őszén. A regnumi közösséggel beszöktünk a Központi Szeminárium dísztermébe, ahol a régi regnumi atya, Svoý székesfehérvári püspök beszélt az elődjéről, az ugyancsak regnumi és ugyancsak fehérvári püspök Prohászkaról. Az ő előadásában ütött szíven egy mondat. Ekkor perdült meg körülöttem a világ, és lett ez az én édes titkom. Otthon sem mertem megmondani. Csak akkor tudódott ki, amikor felvettek Esztergomba. 1959 őszén kezdtem tanulmányaimat, amely József Attilásan megszakadt. Kivágtak az első regnumi per alkalmával.

Mi a papi jelmondata, amelyet megtartott püspöki mottójának is?

A jelmondatot Szent Pálnak a Filippiekhez írt leveléből választottam: „Számomra az élet Krisztus, a halál pedig nyereség.” Az idézet első fele áll nyomtatottan a szentképeken, meg a pecséten. A második fele inkább fekete humor. Ez akkor nagyon szíven talált. Én ugyanis csak

Alberti Árpád rákospalotai plébános

jól járhatok Krisztussal, a halál pedig nyereség, még evilági szempontból is.

Mit ábrázol püspöki címere?

Régi társam, barátom, Bajcsy Lajos rajzolta, aki most Törökőrön plébános, és akit a regnumban Buxusnak hívtunk. A címer bal sarkában fent a Damjanich utcai akácfa van, amely a Prohászka-elmékedésekben visszaköszön, jelképezi, hogy szívós a regnum. Olyan, mint a külváros homokjában az akác. A jobb sarkában a Zobor-hegy téren megépült modern Regnum Marianum templom sziluettje áll.

A Nagymarosi Ifjúsági Találkozót évente két alkalommal rendezik meg, átlagosan két-háromezer fő jelenlétével. Határon túlról is érkeznek fiatalok. A nagymarosi találkozó fogalommal vált. Hogyan és mikor indult el a találkozók szervezése?

Az 1970-es évek közepén, Kismaroson kezdődött. Silye Jenőék a közelben nyaraltak. Major Sándor, akkori plébános – aki befogadott engem üldöztetésem alatt (nálam lettem takarító minden Lábatlanban) – hívta meg Jenőket. Major Sándor ugyanis mindenre újra nyitott egyéniség volt, és hozzá mindig mindenki mehetett. A fiatalok megérezték ezt a vendégszeretetet, tetszett nekik a szokatlan, gitáros keresztény muzsika. Az őszinte, közvetlen, pátosz nélküli közeledés a lelki vezetők részéről. Egy új világ nyílt meg előttük. Az 1970-es évek egyébként is tele voltak újdonságokkal. Ekkor jelentek meg a karizmatikus Jézusmozgalom hírei, Bulányi atya forradalmian új gondolatai, a csoportdinamikai elméletek, Taize, az ökumenikus mozgások, a bibliakörök. Lelkigyakorlatos láz tört ki az országban, megújult minden. Közben politikailag is erjedt, készült valami. Akkoriban volt a „láncfűdi csata”, a Petőfi szobor körüli gumibotázások.

Őn az ifjúsággal foglalkozó püspök. Vélemény szerint milyen a modern pap?

Természetesen aláztos, kegyelemcen-

trikus. Nem maga akar mindent csinálni, hanem munkatársakat kér fel. Megbízuk a világiakban. A stílusa őszinte, emberi.

Püspök úr a „Zászlónk” című, havonta megjelenő regnumi folyóirat munkatársa. Tudom, hogy anyagi nehézségekkel küzdött a lap. Mostanában nem látni, csak nem szűnt meg?

Sajnos megszűnt, mivel agonizál már tíz éve. A főszerkesztő, Varga Péter háromdiplomás, háromgyermekes családapa, aki az életét, a magánpénzét, a szabadidejét rátette. Szinte a családi háza ráment. Egy folyóiratot egyedül csinált. Mindenki ingyen írt a lapba, ingyen fotózott, rajzolt. Úgy látszik, ez is kevés volt. Az állam nem támogatt minket. Azt kell mondanom, hogy lusták a keresztényeink. Nem vették észre, hogy ha az egyetlen katolikus diáklap, amelyben kamasznyelven, korszerűen jelennek meg az írárok, eltűnik, pótolhatatlan hiány támad. Pontosabban visszatérhetünk megint az illegalitás módszeréhez, a szamizdathoz. Pedig itt tehet-

tünk volna jót. Bízom benne, egyszer még összefog a magyar keresztény értelmiség, és újraindítja az újságot.

Hogy érzi magát Püspök úr? Tizennégy év telt el azóta, hogy az új egyházmegye főpásztora. Sikerült megvalósítania azokat az elképzeléseket, amelyeket idehelyezésekor ki-tűzött, megfogalmazott?

Ez az időszak történelmi idővel mérve nagyon kevés. Nem buktunk bele, nem tűntünk el. Az egyházmegye papjainak több mint a fele már fiatal és az én általam képviselt gondolatok embere, és én szenteltem fel őket. Számptalan botrányt próbáltak csíholni, túléltek. Aránylag béke van. Próbálom az egyensúlyt tartani a szétszakadt társadalomban. Legsúlyosabb probléma a demográfiai kérdés. A keresztelések szinte megszűntek, a tízszer többet temető pap mit csináljon? A lakosság menekül a falvakból, mi kitartunk. A templomok

még megmaradtak, a Jóisten és a papja még kitart. Ez egy zöldmezős beruházás. Ahol most készül ez az interjú, a Balaton parton az egyházmegye üdülőjében, azzal foglalkozunk, hogy a teológián tanuló kispapjainkat és a nemrég szentelt fiatal papokat összehozzuk pár boldog napra, hogy lelkesítsük egymást, gondolatokat kapjunk, összetartsunk. Bízunk abban, hogy a Jóisten dönti el, mi lesz ezen a területen.

Milyen az egyházmegye papi utánpótlása? Jelenleg hány kispap van?

A létszámok, az arányok gyalázatosak, mint az egész keresztény világban általában. Ezen én nem is gondolkodom. Nem mi termeljük, nem mi toborozzuk, nem mi adjuk a kispapokat, Isten csodája minden hivatás. Ha Ő úgy gondolja, hogy van értelme és kell folytatás, akkor ad majd. Amennyi igény van, annyi pap is van. Nem biztos, hogy a papok számát kell szaporítani, hanem a keresztények igényességén, minőségén kellene javítani. Nagycsaládok, közösségek kellene, amelyek majd ostromolják az eget és a Jóistent. A közösségek mintegy „kitermelik” az új hivatásokat is, ennek jeleit már látom.

Alberti Árpád, rákospalotai plébános tart most előadást a kispapoknak. Esztergomban kurzustársak voltak. Milyen emlékei vannak ezekről az évekről?

Közös volt a lelki atyánk és a közösség is, ahova tartoztunk. Az illegalitás éveiben én a budai sirályokhoz tartoztam, ő a pesti sirályokhoz. A regnum ugyanis madárnevekről nevezte el önmagát, a közösségeit. Együtt indultunk a szemináriumba, együtt dobtak ki minket és együtt vettek vissza. Egymás mellett ültünk sok éven keresztül. Színfoltja volt az évfolyamnak. Az első zsinati kurzus mi voltunk, hiszen a zsinat befejezésének évében szenteltek minket pappá. Az addigi kicsit megfagyott léghő, a méltóságteljes, régimódi, patetikus Papnevelő Intézet egy csapásra megváltozott. Népdalozás, kirándulások, kacagások, modern viták, új szokások, őszinteség jellemezte ezt az időszakot. Nagyon jó még most is emlékezni rá. Egy-két idősebb tanárunk, Boda professzor él még Budapesten, Csányi professzor Esztergomban, Kabar atya, az énektanárnak működik még Pilisszentlászlón.

Emlékeinkben tanáraink is és mi is fiatalok voltunk, és ebben a lelkületben meg is őriztük egymást.

Szilágyi Ferenc

Balás Béla kaposvári megyés püspök

„Valakinek holnap le kell győzni a sötétséget” II. rész

Legendások honfitársaink külföldön elért sikereik, mindenféle területen képesek maradandót létrehozni. Nekik is köszönhető, hogy kis hazánkról mindenhol tudnak azért, ha keveset is, legalább annyit, hogy létezőnk.

Ebben a népben mindennek ellenére sok az igyekezet, a jó értelemben vett becsvágy. A magyarságban benne van nemcsak az egyenrangúság, de a más nemzeteknek való példamutatás lehetősége is. Meg kell látnunk, hogy miért kényszerültek arra a magyarok, hogy ilyen nagy számban elhagyják az országukat. Hosszú idők óta tart ez a folyamat, ami a Kárpát-medencét megfosztja a magyaroktól. Kiirtani nem lehet, nem irtották ki a nagy harcok és csaták sem, akkor teremtünk olyan helyzetet, hogy menjen el magától. Azért a Kárpát-medencében, különösen Erdélyben még találni fogódzókat a lelki, erkölcsi erősödéshez. Nemcsak mi, hanem Európa is gazdagabb lenne azzal az őstudással, amit mi csak foltjaiban ismerünk. Azt érezzük – sok gyűlölet közepette

– mintha egy folyamat részesei lennénk. Ennek az az eredménye, hogy nemcsak a magyarságot, hanem minden olyan népet, amely ősi kultúrájával hozzájárult ahhoz, amit ma európai kultúrának meg világgkultúrának nevezünk, valahogy el kell tüntetni. Bár ezt nem állítom, de valahogy gyanút fog az ember: mi történik itt valójában? Mi történik? Miért van erre az iszonyú üldöztetésre szükség? Hacsak nem azért – ezt egy képpel tudom leginkább érzékeltetni, s ha valaki belegondol, megéri –, mert „a nemzetek Jézusa a magyarság!...” „Mert más lóg a fán, nem cukorkák: Népek Krisztusa Magyarországon.” (Márai Sándor) Ez a nép nagyon

lerontott állapotában is azokat a jegyeket viseli, amelyeket Jézus... lelkében és a vállán hordja a világ keresztjét.

Müller Péter Szeretetkönyvében olvastam, hogy Magyarországra születni, magyarnak lenni egy fokozottan nehéz karma feladat.

Magyarnak lenni tulajdonképpen nem más, mint egy folyamatos próbatétel, a megtartóztatás, a túrés, a visszafogottság és a között a pillanat között, amikor egyszer csak észreveszi azt, hogy kitörhet.

Leventének kitörés lehet az is, amikor elmélyed a művei alkotása előtt az adott történelmi korban, és mélyrehatóan tanulmányozza azt.

A szándékot egyfajta sugallat előzi meg. Ez történt, amikor felnyúltam a könyvespolcra, és levettem a sumér agyagtáblák magyar fordításainak szövegét, hogy belenézzek, mik ezek? Miről szólnak? Mit üzennek? Engem megdöbbenített az a csodálatos világnézet, amely azokból a szövegekből sugárzott. A Mezopotámiai népek minden tragédiájukat, sorsfordulójukat agyagtáblákon mint felülről jövő elrendelést fogalmazták meg. Hiszen a mi életünk – mondják a szövegek – viszonylagos. Viszonylagos, amit itt lent teszünk, mert minden azon múlik, amit fönt akarnak. Ez rendkívül érdekes dolog, mert a katolikus liturgiában is mondják ezeket a szavakat: miképpen a mennyben, azonkívül itt a földön is. Ők ezt nemcsak sejtették, hanem éltek is. Ebből a rácsodálkozásból született meg pl. az Innin és Dumuzi című oratóriumom. Vannak, akik azt gondolják, hogy azért mentem el az emberi kultúra legelejére, hogy ezzel valahol tudat alatt bizonyítsam, nekünk közzünk van a mezopotámiai, tehát a sumér kultúrához.

Vannak nálam sokkal okosabb tudósok, kutatók, akik ezzel foglalkoznak. Egyébként ha mindez tudatosodna bennünk, hogy mennyi közünk van a legősibb

kultúrához, talán könnyebben emelnék fel a fejüket az emberek magyarként.

Levente úgy gondolja, hogy egy országnak, egy nemzetnek ugyanúgy van karma feladata, mint az egyes embereknek, és amíg nem old meg egy problémát, hanem ismétli a hibákat, rossz beidegződéseket, nem is tud továbblépni? Hacsak nem segít be az isteni gondviselés?

Igen, azt gondolom, hogy a Földön élők a kozmikus folyamatok kiszolgálóit. Az efféle jelenségeket nem észlelhetjük ennyire akkor, amikor egy diktatúra mélyén éltük, hiszen az „megóvott” a véletlentől és a dolgok az elrendelt játékszabályok szerint történtek. De mindannyiunknak legyen szuverén joga eldönteni, miféle történelemben veszünk részt. Hasonló felismerések után rádöbbenhetünk, hogy az életünk nem más, mint lelkiismereti kérdés. Aszerint minősíthetjük, hogy miként reagálunk a kihívásokra. Kihívás a kozmikus sugárzás is, és az is, hogyan viszonyulunk az embertársunkhoz. Azt is észre kell vennünk, nem is kell ahhoz hívőnek lenni, hogy olyan folyamatok zajlanak körülöttünk a világban, amelyek nem mindig az egyes embereken, nem is a tö-

megeken múlnak. Inkább az emberi akaratton kívül álló erők irányítják a történeleket.

Imádkozom minden reggel azért, hogy olyan világban éljünk, amelyben senki nem nyúl hozzánk méltatlan eszközökkel. Hátha megértik némelyek, hogy eljárt felettük az idő, és megpróbálnak alkalmazkodni az új helyzethez. Akkor talán magukba szállnak, szerényebbek lesznek, és belátják, hogy sok alkalmat kaptak a sorstól, amelyekkel élve boldogok lehetnek, de másokat is hagyjanak végre boldogulni.

Gondolja Levente, hogy a mostani helyzetben lesz erre esélyünk?

Sajnos, nem a remélt magatartás jellemző rájuk, és attól tartok, ennek nagyon rossz vége lesz, mint ahogy múlt év szeptembertől tapasztalhatjuk időnként. Hiszen az egyik fél nem akarja elpusztítani, azaz végleg ártalmatlanítani a bűnöst, a másik pedig nem akarja belátni, hogy súlyosan vétkezett, attól tartok, sajnos, nincs is tudatában. Ami a lehető legrosszabb. És az igazság olyan, mint az iránytű: félig világos, félig sötét színű a mutatója: két pólusa van, de csak egyetlen tengelye. Tehát egy igazság van, de ehhez más és más lehet a viszonyunk. Nem állítom, hogy minden esetben a világos színű mutatót követem, de úgy érzem, elég sokat megtettem eddigi életemben azért, hogy afelé haladjak. A világosság felé haladó ember naponta harcol önmagával, mit a papok, a szerzetesek. Persze a „sötétben” élőben is megmozdul a vágy, ő is ki szeretne jutni a fényre, csak hogy nincs elég kitartása. A küzdelme éppen ezért csap át agresszivitásba.

Én azok közé tartozom, akik a kollektív szeretet hasznáról és szépségéről szeret-

nének meggyőzni másokat. Akkor is, ha tudom, hogy nincs remény a teljes győzelemre. A fényt sugárzók soha nem adhatják fel a reményt, hogy megvédjék magukat a sötét erőktől, már csak azért sem, mert ez utóbbi állandóan meg akarja hódítani őket. Nekem azon az úton kell végigmennem, ami számomra rendeltetett. Ha nem hinném, hogy eközben adni tudok az embereknek, akkor nagyon rosszul érezném magam.

Hiszek abban, hogy nem csak azokra köszönt majd jó világ, akiknek eddig is jó volt... A világ ugyanis a változásokra van berendezkedve. Ne reménykedjenek azok, akik már éppen elég hosszú ideje szorongatják a gyepőt.

Segíthet az, ha imádkozunk, hogy jóra forduljanak a dolgok?

Nem az adja a megoldást, hogy kiválasztjuk a legközelebbi templomot és naponta beülünk imádkozni. Jézus nem „vallásos” embereket akart, hanem tisztességeseket.

Sokkal inkább szükségünk van a saját lelki templomunkra, amelyet magunkban kell felépítenünk. Ez sokkal nehezebb feladat. Igaz, ez a templom a leghatalmasabb várnál is erősebb. Ebben a belülről való építkezésben hiszek. És nincs csodálatosabb annál, mint amikor úgy történik meg valami veled – méghozzá valami jó dolog –, hogy annak érdekében te nem küzdötél, hanem egyszerűen úgy alakul.

FORGÁCS RENÁTA

Újabb látványosság Pilisszántón

Jótekonysági Kormorán koncert a Szikla Színházban

Szeptember 8-án, szombaton a Kormorán együttes jótekonysági koncertet adott a pilisszántói Szikla Színházban – közölte Szőnyi József, a koncert rendezője.

A volt polgármester elmondta, hogy a Kormorán együttes szinte szántóinak számít, hiszen minden évben fellép a szabadtéri színházban. A mostani koncert bevételét a Makovecz Imre tervezte, tavaly felszentelt Nagyboldogasszony ká-

polnához vezető Csillagösvényen felállítandó szoborcsoportra fordítják.

A közel 3 méter magas szobrokat Smidt Róbert felvidéki falfaragó mester készíti. Nimród szobra már áll, és még ebben az évben avatják Attila és Árpád

szobrát. Jövőre elkészül Szt. István, Szt. László, Boldog Özséb szobra és végül a Mátyás évben kerül sor Mátyás király szobrának avatására. **B.S**

Vezérünk az emlékezés fényében

Árpád 1100 éve bízta ránk országunkat

Győztes honvédő erőpróba: a pozsonyi csata megnyerése után tért meg Istenéhez honfoglaló vezérünk. Anonymus csak az évszámot adja meg, 907-ben költözött el e világból Árpád. Német források a napot is jelzik: eszerint július 7-én érte elődein-

ket a veszteség. Noha a mostani, jubileumi évben sokan szeretnék a feledés homályában hagyni a magyar fejedelmet, a társadalom mégis az emlékezés fényébe emeli az európai történelem kimagasló alakját.

Hét vezér Hősök tere Millenniumi emlékmű

A legnemesebb európai dinasztia az Árpád-ház: bárhol járunk Nyugat-Európában – de Délen, Keleten, sőt Lengyelorszáig tekintve Északon is –, magyar királynék emlékéiről számolnak be nekünk a helyi történészek. A szent királyok három évszázada alatt a görög szigetektől az Ibériai-félszigetig, Halicstól Bajorországig mindenütt nagy tekintélynek örvendett az az uralkodócsalád, amelynek nevét a honfoglaló vezér adta.

Alakjáról keveset tudunk. Van történész, aki sejtí, hogy Kijevben született, ennek esztendejét 840-re teszik. Származását még Attilára is visszavezetik, s noha ez forrásokkal aligha lesz bizonyítható, maga a jelképiség mégis évszázadokon át hatott, s emiatt ma is fontos. Apja, Álmos kiváló nevelésben részesíthette, mert írják róla, hogy már húszévesen hadjáratot vezetett. Nem lehet véletlen, hogy még Etelközben a Vérszerződés megkötésekor Árpádot emelte pajzsra a Hét magyar, amiként ezt sok – régi és új – művészeti alkotás is ábrázolja. Magát a legfontosabb hadjáratot, a Honfoglalást – noha a leírások ellentmondásosak, az értékelések a lefitymálástól a felmagasztalásig terjednek – zseniálisan készítette

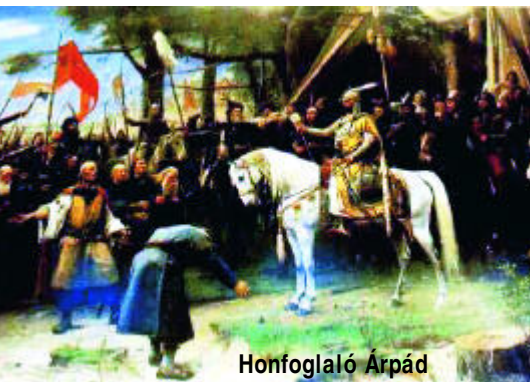
elő, egy elterelő balkáni hadjáratával. A Honfoglalás máig eleven legendákat hagyott hátra az ország különböző részein. Írásba foglalt mozzanat a Pusztaszeri Országgyűlés: ez volt Európa első alkotmányozó nemzetgyűlése – vallják a magyar történészek. Mások természetesen a csodaszarvasos álomvilágba sorolják ezt az eseményt is. Mindenesetre Ópusztaszeren, Feszty Árpád legendás – és éppen az Árpád-évben beázni kezdő – Körképével sok magyarban földézik, amit Anonymus írt: „Azon a helyen a vezér és nemesei elrendezték az országnak minden szokástörvényét meg valamennyi jogát is, hogy miképpen szolgáljanak a vezérnek meg főembereinek, vagy miképpen tegyenek igazságot bárminő elkövetett vétékért. Egyszersmind ott a vezér vele jött nemeseknek különböző helységeket adományozott összes lakosságukkal együtt. Azt a helyet, ahol mindezt elrendezték, a magyarok a maguk nyelvén Szerinek nevezték el azért, mert ott ejtették meg a szerét az ország egész dolgának.”

Szent emlékhely az alföldi park.

Árpádemlékmű, Ópusztaszer

Honfoglaló Árpád

„Árpád vezér, akit a bizánci görögök *megasz archonnak*, azaz nagyfejedelemnek, a nyugatiak latinul *magnus dominus*-nak, azaz Nagyúrnak neveztek és szólítottak” – mondja *Bakay Kornél* történész abban az előadásában, amelyik az első jubileumi Árpád-ünnepségen, március 31-én, Árpád napján a Magyarok Házában hangzott el, s amelyet az Árpád-televízió a világhálón szerte a földkerekségre több ezer magyarhoz közvetített.

A professzor előadásában rámutatott: „Árpád fejedelem legnagyobb haditette és elhomályosíthatatlan dicsősége, a halála előtt lezajlott óriási csatanyerése Pozsony alatt, amikor is a 907 júniusában a Magyar Nagyfejedelemség ellen százezer fős nyugati sereg vonult fel a Duna mindkét partján és hajóhaddal a Dunán azzal a céllal, hogy végleg megsemmisítsék a magyar hatalmat és elűzzék innen a magyarokat. A pozsonyi csatában, Pozsonytól nyugatra talán 15 km-nyire, a Duna déli oldalán a magyar sereg az ellenséget teljesen megsemmisítette 907. július 5–7. között. Elesett számos főúr, püspök, segregvezér, megsemmisült a hajóhad. Feltehetően itt estek el Árpád fiai közül is többen. Ettől kezdve 123 évig idegen katona

nem merte a lábát magyar földre tenni. Ez a diadal a Kárpát-Haza valódi születésnapja! Nemzeti ünnep kellene legyen!”

Noha a magyar állam hivatalosan nem foglalkozik a magyar államot területileg megalapozó fejedelem jubileumi évével, maga a társadalom emlékezik a legendás vezérré. A világhírű *Herendi Porcelán Manufaktúra* kis Árpád-szobrokkal járul

Kultúra Közhasznú Alapítvány – a kiváló *Petraskó Tamás* vezérletével – lovas történelmi zarándoklatot szervezett. A Vereckei-hágótól indulva a Hortobágy, majd Maglód érintésével közelítették meg a magyarok fővárosát: itt azonban a hatóság nem engedte meg, hogy a magyarok lóháton köszönthessék a Hősök terén álló Árpád-szobrot, *Zala György* remekművét. Visszafelé Gyöngyös, Eger, Sze-

Feszty-körkép – A magyarok bejövetele

hozzá, hogy az esztendő folyamán végig Árpád-díjban részesülhessenek az erre érdemesek. *Árpád-pajzs* – ez már a *Szörényi Levente* által alapított díj neve. A zeneszerző – az *Árpád népe* rockopera alkotója – július 7-ét, a vezér halálának napját választotta a díjátadás időpontjául. (Mint tudjuk, Árpád idejében nem teljesen a mai naptár szerint jegyezték az időt, e tekintetben azonban nem a csillagászati pontosság, hanem a jelkép ereje fontos.) A világ egyik legkiválóbb szobrászművésze, az M. S. mester-díjas *Rieger Tibor* jubileumi Árpád-éremmel örökíti meg ezt az esztendőt, ilyen éremmel jutalmaznak majd néhány magyar értelmiségit december 11-én, Árpád napján – az Árpád-év lezárásaként.

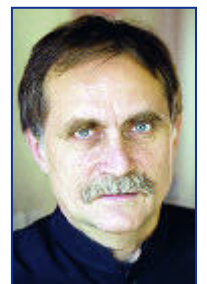
A *sárospataki Árpád Vezér Gimnázium* már áprilisban megrendezte a *Magyarnak lenni büszke gyönyörűség* című jubileumi vetélkedőt, amellyel a honszerző Árpád fejedelem emléke előtt tisztelgetek. A *mezőberényi Petőfi Gimnázium*, a *kolozsvári Báthory Líceum* és a *siófoki Perczel Mór Gimnázium* csapata végzett az élen.

Sokan nyeregbe is pattannak Árpád tiszteletére. A *Bodrogközi Régi Magyar*

rencia, Szabolcs érintésével vitték az Árpád-év híret Sárospatakig, majd Karosig. Ugyanez az alapítvány *Arany nyílhegy* címmel fűszerversenyt is rendezett az emlékévként keretében.

Budapesten *Fényhíd* idézte a vezér emléket júniusban, sőt a legnagyobb Árpád-emlékműnek: a magyarokat ma is összekapcsoló *Árpád-hídnak* a fellobogózásával is igyekeztek a közömbösök emlékeztetőbe idézni vezérünk jubileumát. Pomázon a pozsonyi csata mozzanatait elevenítették föl, és Pannóniában – többek közt Veszprémben – is rendeztek Árpád-ünnepségeket. Sok hazai a félig-meddig titkos magyar hagyomány, a *Szent László-vacsora* mintájára *Árpád-vacsorát* rendezett ebben az évben, egy csapat Gyulafehérvárra utazott el ebből a célból.

Az Árpád apánként is emlegetett történelmi nagyság talán egy családi vacsorát is megérhet ebben a különleges évben, szinte bármelyik napján az esztendőnek...

MOLNÁR PÁL

Miserere Mei Deus! Könyörülj rajtam, Isten!

Beszélgetés László Váradi Gyulával,
a Budavári Zeneművészeti Alapítvány alapítójával, zenetörténész-filmrendezővel

Tizenhat éve alakult a honi legrangosabb fesztiválok egyike, a *Budavári Zeneművészeti Alapítvány* által megrendezett Egyházzenei Fesztivál-sorozat, amely minden év szeptember első hetében a magyar zenei évad nyitó hangversenysorozata. Idén *László Váradi Gyula* rendezésében mutatták be a *Miserere Mei Deus In memoriam Kodály Zoltán* című előadást, valamint a *Dona Nobis Pacem* művészfilmet, Kodály Zoltán emlékére. – Kutató és művészi munkám során arra a következtetésre jutottam: a magyar zenetörténetet át kell értékelni! Méltó helyre kell emelnünk elfeledett nagyjaink egyetemes kultúrát gazdagító életművét! – vallja *László Váradi Gyula* zenetörténész, filmrendező, a Budavári Zeneművészeti Alapítvány alapítója.

Sepsiszentgyörgy, Kolozsvár, Nagyvárád „szent hármassága” hatja át az életét – vallja magáról. Kérem, beszéljen gyökereiről!

Erdélyi magyar vagyok. *Dohnányi pozsonyi* magyarnak vallotta magát. Jómagam nem köthetem egyetlen helyszínhez gyökereimet. Valóban e három város szent hármassága hatja át életemet. A bölcsőtől életem, magyarságom megtartó oszlopai. Sepsiszentgyörgyön születtem keresztény családban. Nemzeti értékeinket féltő szülemnek ajánlottam néhány évvel ezelőtt bemutatott *Dona nobis pacem* című filmet. Művészet iránti vonzódásomat édesapámtól örököltem, aki színházi zeneművész, a sepsiszentgyörgyi *Tamási Áron Színház* első hegedűse, alapító tagja volt. Tudását mindig igyekezett átadni a felnövekvő generációnak. Édesanyámtól a szépség és harmónia iránti fogékonyságot, mely reményeim szerint megcsillan filmjeim egy-egy képi jelenetében. Az erdélyi fővárosban, *Kolozsváron* folytattam tanulmányaimat, majd a *bukaresti* Zeneakadémián. Már akkor is érdekelték a társművészetek: a színművészet, képzőművészet, a filmművészet, de maga az oktatás is.

Nagyváradot második szülővárosom-

László Váradi Gyula zenetörténész-filmrendező

nak tekintem, hisz ott ismerkedtem meg *Horváth Imre* költővel, atyai jóbarátommal. Ő sokat mesélt a „*Pece-parti Párizs*” pezsgő életéről, a Nyugat köréről. Bensőséges barátság kötött minket össze. Általa élhettem át azt a korszakot, amelyre minden magyar alkotó nosztalgiával tekinthet vissza, hiszen a XX. századi irodalom máig ható robbanásszerű fejlődését eredményezte. Persze anyagi megpróbáltatásairól is szólt, amikor újságpapírral takarózott a nagyváradi restiben. Ma is élnek olyan erdélyi alkotók a művészet számos területén, akikre féltő, hogy ugyanez a sors vár.

Életének negyedik „megtartó oszlopa” Budapest, hisz ma már itt él.

Hálás vagyok a sorsnak, hogy idevezért. Mert *Európában* vagy a nagyvilágban bárhová mehettem volna. Nem akartam eljönni otthonról, de ma már Budapesten is itthon vagyok. S ami fontos: mindig a történelmi Magyarországon éltem.

1991-ben hívta életre a Budavári Zeneművészeti Alapítványt, majd egy év múlva tartották az első Egyházzenei Fesztivált. Milyen céllal hozták létre az Alapítványt?

Már a névadás sem véletlen, mert *Budavárában*, a királyi kápolnában keresendő

a magyarországi szervezett zenekultúra gyökere. Az első magyarországi zenés „fesztivál” *Mátyás* király idejére tevődik, amikor feleségül vette *Beatrix* királynőt.

A magyar egyházi zenetörténet vizsgálatakor megállapíthatjuk: a reánk maradt szakrális dallamok, zeneművek nagy részéből kimutatható a szent zene világába szökött eredeti, ősi magyar dallamvilág. Ahogy minden ember saját anyanyelvén értheti meg igazán Isten szólítását, úgy saját zenei anyanyelvén tud lélekben a legközelebb emelkedni Istenhez.

Kutató és művészi munkám során arra a következtetésre jutottam, a magyar zenetörténetet át kell értékelni! A maga teljességében méltó helyre kell emelni elfelejtett nagyjaink egyetemes kultúrát gazdagító életművét! E szellemiség jegyében hívtam életre 1991-ben a Budavári Zeneművészeti Alapítványt.

Az Egyházzenei Fesztivál-sorozat minden évben szeptember első hetében zajlik. Mi ennek az oka?

Kevesen tudják, hogy Budavárában, az Altemplomban lévő királyi kápolnában működött az első *Scola Capella*, melynek első, máig ismert karnagya *Garamszentbenedeki Péter* fia, *Miklós* volt. A királyi kápolna tehát a szervezett magyar zenekultúra bölcsője. Budavár török hódoltság alóli felszabadulásához, 1686. szeptember 2-ához kötődik a Fesztivál időpontja. Az Alapítvány célkitűzéseiben és szellemiségében Budavár történelmi örökségéhez, szellemi hagyományaihoz fűződik.

A magyar zenei életben új korszak kezdődött, amikor a rendszerváltozással egy időben az Alapítvány megrendezte az első Egyházzenei Fesztivált.

Ebben a korszakváltásban társam volt *Török Judit*, s jelenleg is az. A Budavári Zeneművészeti Alapítvány kettőnk szülötte. Benne – szellemi-művészi munkámban, az Egyházzenei Fesztivál-sorozatban szerkesztői-kutató tevékenységemben – egyenrangú, pótolhatatlan társra találtam. A filmek forgatókönyv-írójaként, szöveg-

Farkas Ferenc kétszeres Kossuth-díjas zeneszerző és László Váradi Gyula zenetörténész-filmrendező filmforgatás előtti beszélgetés közben 1997-ben

írójaként, dramaturgjaként érzékeny kritikusom és alkotótársam.

A mesterséges határokon kívül rekedt országrészekben nemzedékek nőttek fel a közoktatásban, közművelődésben megjelent csonka zenetörténeti összefoglalásokon. Nyilván ez a hatás kiterjed a közép-európai kultúra minden területére. Ennek pótlására egy-két éve történt némi kísérlet, de az átfogó, korrekt feldolgozás még várat magára. Elmondhatom, a korszakváltás nemcsak honi, hanem nemzetközi viszonylatban is jelentős. Bizonyítják ezt a pozsonyi, nagyváradi, kolozsvári ösbemutatók, s az, hogy érzékeny fogadtatásra talált a *vatikáni, osztrák, francia, szlovák, román*, és a honi kulturális diplomácia részéről is. Alapítványunk legfőbb célja között szerepel az új magyar egyházi zene népszerűsítése, a méltatlanul feledésre ítélt zeneszerzők és műveik bemutatása, a határon kívül élő magyar zeneművészek bekapcsolása az anyaországi kulturális életbe, valamint kortárs zeneszerzőket új alkotások megírására kértünk fel, műveiket rendszeresen bemutattuk.

Az Egyházzenei Fesztiválok estjein olyan zeneműveket mutattak be folyamatosan, amelyek „az elmúlt évtizedekben vagy el sem hangzottak, vagy ha igen, akkor szinte az illegális határát súrolva” – írta Ligeti András karnagy. Tökés László református püspök Isten áldását kérte **„építő tevékenységükre”**. Kulturális missziót teljesít a Budavári Zeneművészeti Alapítvány immár 16 éve...

Következetes szerkesztési elv alapján vonultatjuk fel a szakrális zene értékeit a gregorián énektől a XX. századi kimagasló alkotásokig. A repertoár egyedülálló módon a magyar egyházi zenetörténet keresztmetszetét vázolja fel, rámutatva közben azon hiátusokra, melyek pótlása nélkül csak megcsonkított kultúrákép élhet a magyarság tudatában és szerte a világban

a magyarságról. Elég, ha csak *Dohnányi Ernő*-re gondolunk, aki óriási „szellemi katedrális” épített fel. Korának „királyát” később mégis elhallgattatták és nem vettek róla tudomást.

Őn a hiátusokat pótolva, évről évre felvonultatja a szakrális zeneirodalom nagyjait: Károni Jánost, Mosonyi Mihályt, Dohnányi Ernőt, Lajtha Lászlót, Farkas Ferencet, és természetesen Kodály Zoltánt és Liszt Ferencet.

Kutató és művészi munkám során arra a következtetésre jutottam: magyar zenetörténetünket át kell értékelni! S hogy mennyire időszerű a kérdésfelvetés, bizonyíték erre az is, hogy Kodályt szinte ismét vissza kell emelnünk a köztudatba. Mosonyi Mihály *F-dúr miséjének* gondozásomban való felújító előadásával kapcsolatban *Brauer János* zenekritikus ezt írta 1993-ban: *„Az F-dúr mise hangversenytermi bemutatóként hangzott el a zenei szöveg gondozójának, egyszersmind László Váradi Gyula jóvoltából. Minden esetre elismerésre méltó zenetörténeti leltmentésnek lehettünk tanúi.”*

A Budavári Zeneművészeti Alapítvány kuratóriuma és művészeti vezetése új művek megrendelésével és bemutatásával, ösbemutatókkal sokoldalúan és pótolhatatlan értékekkel gazdagítja a honi és határon túli kulturális életét. Misszióknak egyik fő feladata: olyan zeneszerzők és műveik bemutatása, népszerűsítése, az élő magyar zenei élet vérkeringésébe való bekapcsolása, akiket az utóbbi évtizedekben méltatlan, igaztalan támadások üztek el szülőföldjükről, szorítottak ki generációk zenei műveltségéből.

Idén szeptember 2-án a *Miserere Mei Deus In memoriam Kodály Zoltán* című előadást, valamint a *Dona Nobis Pacem* művészfilm bemutatóját Kodály Zoltán emlékének szentelik.

Kodály Zoltán mélyen hívő zeneköltő. Egyházi muzikája igen jelentős része életművének, új utakat nyitott meg a magyar szakrális zenekultúra történetében is. A Budavári Zeneművészeti Alapítvány az 1992-ben indult Egyházzenei Fesztivál sorozat keretén belül Kodály Zoltán összes szakrális művét, ezen belül orgonaműveit is egyedi szerkesztési koncepció alapján mutatta be a nagyközönségnek.

Az 1997. évi Egyházzenei Fesztivál In

memoriam Kodály Zoltán a nagyközönség és a szakma által is elfeledett Miserere egyes kari mű bemutatásáról is emlékeztetes volt. A Vértanúk sírján – sajtó alá rendezte Farkas Ferenc – az évforduló világi bemutatójaként vált emlékeztetessé. Hadd idézzek Kodály gondolataiból: *„Magyar kultúra. Örök harc a hagyomány és a nyugati kultúra közt. Béke csak úgy lehet, ha a népkultúra nő fel magas kultúrává, saját törvényei szerint. Európától csak azt veszi át, ami erre kell, s azt is szervesen magába olvasztja...”*

Horváth Imre költő, atyai jó barátjának verssorát idézem: *„olyan népből születtem, mely bízik a feltámadásban.”* **Őn bízik ebben?**

Hogyne bíznék. Amikor megkérdőjelezhetetlen értékeink vannak. Hogy egy kicsit eltávolodjunk a zenekultúránktól, gondoljon csak *László Gyula* régészprofesszor, képzőművész polihisztorra! Micsoda szellemi katedrális épített fel! A Budavári Zeneművészeti Alapítvány 1993-ban Budavárban, az *Országos Széchényi Könyvtár*-ban rendezte meg átfogó életmű- és képzőművészeti kiállítását. *Búvápatok* címen filmet forgattam életművéről, mely anyagi támogatottság híján végső összeállításra vár. Több tíz órán keresztül beszélgettem vele, miközben atyai jó barátommá vált. Kérésére vettem fel a Váradi művészi előnevet, mert amikor megszületett az Alapítvány, Farkas Ferenc zeneszerzőt kértem fel a művészeti fővédnökségre. Farkas Ferenc felhívta őt telefonon: *„Öregkorodra megbolondultál, már zenével is foglalkozol?”*

László Gyula professzornak nem tudtam fizetni a filmfelvételekért. Azt mondta: *„Amikor már nem leszek, ezek olyan értékek, melyekből nagyon meg fogsz gazdagodni.”* Erre a – hangsúlyozom – szellemi gazdagságra az egész magyar nemzet igényt tart. Nem őrizgethetem csak magamnak. Bízom abban, hogy hamarosan a *Búvápatok* háromrészes átfogó teljes életműfilm a nagyközönség elé kerülhet.

A számos ösbemutató, bemutató, felújító és hangversenytermi bemutató, nemzetközi szempontból is rangos művészeink, a társművészetek kiemelkedő képviselői megerősítettek abban, hogy a magasrendű erkölcsiségben, a művészetek megtartó erejében való hit, a művészetek szolgálata háttérbe szorítja a csupán anyagi haszonszerzés motiválta tevékenységek magasrendű értékeken átgázoló szemléletét.

Frigyesy Ágnes

A hitem mindig átsegített életem megpróbáltatásain

Beszélgetés Faragó Laura énekművésszel

Hogyan kezdődött zenei pályafutása? Ki volt, aki ezen a szép, de nagyon nehéz pályán elindította?

1970-ben főiskolás voltam, a szegedi tanárképző főiskola magyar-ének szakos hallgatója, amikor az első magyar, a televízió által meghirdetett „Röpülj, páva” népdalversenyt megnyertem. Nagydíját, ezt a gyönyörű páva szobrot ma is lakásom ékecskéjeként őrzöm. Erre a népdalversenyre az énektanárnőm nevezett be, aki kézdívasárhelyi származású volt, tehát egy Erdélyből áttelepült remek pedagógus. Tudtomon kívül adta be a jelentkezést. Ezután a főiskoláról elküldtek a tanárim Angliába egy nemzetközi népdalversenyre, amelyet Middlesbrough-ban rendeztek, és miután innen is elhoztam az első díjat, világhóssá vált, hogy az Úristen mégiscsak adott nekem énekesi talentumot, amellyel élnem kell. A főiskolát azért befejeztem, lediplomáztam, és a magyar-ének szakos tanári diplomámmal beiratkoztam a Zeneakadémiára. Ott dal- és oratóriuméneklést tanultam két évig Sziklai Erikától, de – mivel a budapesti Zeneakadémia operacentrikus volt – átkértem magam Berlinbe. Ott volt egy híres tanárnő, Freiwald Lange professzor asszony, aki megtanított a dal- és oratóriuméneklésre, aminek a lényege a helyes és pontos szövegkiejtés volt. Ezt a népdaléneklésben is nagyon tudtam hasznosítani, hiszen vallom, hogy a népdal a szövegen nyugszik, a szöveg hordozza azt a mondanivalót, amely az ember szívéig elér. A berlini zeneakadémia elvégzése után az Országos Filharmónia énekes szólistája lettem. Akkor halt meg Török Erzsébet, és az ő helyére kerültem. Csaknem húsz évig jártam az országot

mint énekes szólista, egészen 1993-ig, amikor az Országos Filharmónia megszűnt. Ezután szabadúszóként folytattam az éneklést, saját műsoraimmal jártam az országot, világot, és járom mind a mai napig, amíg Isten ad erőt, lelkesedést és főleg érdeklődőket, akik szeretik a népdalt, a magyar zenét, az egyházi zenét és hívnak. De amikor azt kérdezi, hogy miként kezdődött a zenei pályafutásom, akkor a nagy családról kell hogy beszéljek. Egy tizenegy gyermekes családba születtem. Otthon állandóan énekeltek. Édesapámnak gyönyörű hangja volt, nagyon jól kísérté magát zongorán. Mivel a család hatodik tagja vagyok, öt idősebb és öt fiatalabb testvérem van, így mindig belekerültem egy olyan társaságba, akik énekeltek. Ha a nagyobbak énekeltek, én mint kicsi már bele tudtam kapcsolódni, és amikor a kisebb testvéreim énekeltek, én mint nagyobb tudtam őket irányítani. Amikor Kodály Zoltántól megkérdezték, hogy mikor kell a gyermek zenei nevelését elkezdeni, azt válaszolta, hogy születése előtt kilenc hónappal. Ez nálam megtörtént. Nyolcan voltunk lányok, hárman fiúk, és otthon karácsonykor vagy a húsvéti ünnepek alatt zsolnákat énekeltek. Édesanyám református lelkész lánya volt, az egyházi zene otthon mindennapos volt. De nemcsak a zene, hanem az imádság is. Luther Márton mondta, hogy aki énekel, kétszeresen imádkozik. De természetesen ahhoz imádkozni is tudni kell, hogy valaki kétszeresen imádkozzon.

Hite segítette-e abban, hogy a nagy tragédia után, ami immár harminc éve, fiatalasszonyként érte, talpon tudjon maradni?

A hitem mindig megtartott és erre nagy szükségem is volt, hiszen fiatalon egy tragédia kettétörte az életemet. 1975-ben karácsonykor Dávid fiammal és férjemmel utaztunk a Mátrába, egy üdülőbe, hogy a téli szünetet ott töltsük, amikor útközben autóbalesetet szenvedtünk. Férjem szörnyethalt ebben a balesetben, én kiestem az autóból és Dávid fiam is, aki még olyan kicsike volt, hogy egy kis mózeskosárban utazott hátul a kocsiban. Mi életben maradtunk,

és a kisfiam, amikor felnőtt és megtudta, hogy az ő életét a mózeskosár mentette meg, elhatározta, hogy majd ha megnősül és lesz egy fia, Mózesnek fogja keresztelni. Közben ez a Dávid gyermek felnőtt, megnősült, az első leánya Lúcia lett, a második gyermeke pedig Mózes. Visszatérve a családi tragédiához, amikor özvegyen maradtam a kisbabával, pár év múlva férjhez mentem egy nagyon mély hitű, vallásos férfihoz, és tőle született a második kisfiam, Gábor. Ő koraszülött volt, és nagyon sok rehabilitációs tornát kellett elvégezni vele, hogy egészségesen életben maradjon. Ezután a gyermekszülés után a harmadik fiam, Ágoston sajnos már csak egy napot élt. A tragédiák után megint csak az imádság és a hit volt az, ami engem továbblendített. Nemcsak otthonról kaptam ezt az erős hitet, hanem valahogy a környezetemben is mindig akadt egy ember, aki ezt a hitet bennem erősítette. Ilyen volt az az erdélyi származású, erős hitű énektanárom is, Gábor Éva, aki benevezett engem a népdalversenyre, és aki nemcsak énekelni tanított, hanem azt is megtanította, hogy mindenért adjak hálát. Még ha szomorúság, baj ér, azt is köszönjem meg. Én ezt akkor nem értettem, miért köszönjem meg a nehézségeket. Most, felnőtt koromban értem és érzem, hogy ő mire célt az azzal, hogy még a rossz dolgokért is adjak hálát. Talán arra gondolhatott, hogy maga az élet a legnagyobb érték, még ha rossz dolgok történnek is velünk, mégiscsak az Isten a tenyerén hord, mert a világ legnagyobb dolga az élet. Ha belegondolunk, minden nap minden órájában érhet bennünket olyan baleset, amely véget vet ennek a

A „Röpülj, Páva” énekversenyen, 1970-ben

földi létnek, és már ezért hálát kell adnunk Istennek.

Ma, amikor az értékes zenét egyre kevésbé becsülik, hol tart a népdal, a népzene megbecsülése?

Sajnos az a lágolás, lelkesedés, ami a hetvenes években a magyarságot élte és a népdal iránt volt, az ma már nem olyan erőteljes. Ma már csak egy szűk, megszállott réteg szereti a népzene. Fiatalkoromban az egész értelmiség népdalrajongó volt. Minden televíziós fordulóban egy költő tette le voksát a népdal mellett. Gondolok itt Illyés Gyulára vagy Veres Péterre. Ma már a média, különösen a televízió, alig foglalkozik a népzenevel, a rádióban is főleg hajnalban hallható értékes népzenei műsor. Pedig a népdal a mi őseinknek csodálatos szerzeményei, tudása, és ha mi nem énekeljük a népdalokat, akkor ez az élő kultúra megszűnik. Én is tanítok a Tóth Aladár zeneiskolában népdaléneklést. Minden kis növendékem tudja azt, hogy bizony rajta múlik a népdal sorsa. Mert ha valakit eltemetnek a temetőbe, az a kultúra is elvész vele, amit ő magával vitt. A kultúrát mindig újra és újra kell tanulni. Pénzt, házat örökölhettek, de a kultúrát mindig újra kell tanulni. Munkálkodom én is mint tanár, s mint ahogy nekem is megtanították a népdaléneklést, én is ezt a tudást tovább kell hogy adjam. Azok az emberek, akik együtt indultak a „Röpülj, páva” népdalversenyen – emlékeznek Vass Lajosra, aki olyan lelkesen közvetítette a televíziós versenyeket –, ma is megmaradtak a pályán: Budai Ilona, Ferencz Éva, Dévai Nagy Kamilla, Halmos Béla, Sebő Ferenc. Ők megszállottan művelik és adják tovább azt a hihetetlen kincset, amely értéket képvisel.

A család

től és Vavrincez Bélától. Legkedvesebb számomra Batthyány Ödön Ave Maria-ja, aki Boldog Batthyány-Strattmann László szemorvos tizenegy gyermeke közül az elsőszülött fiú. Zeneszerzőnek készült, de 21 évesen egy szerencsétlen vakbélgyulladás következtében meghalt. Ez az Ave Maria-ja fennmaradt, amelyet műsoromon tartok. Irodalommal is foglalkozom. Megjelent „Szülőföldem, zengő anyanyelvem” című könyvem, amelyben 36 interjút készítettem 36 költővel. Mind a 36 költő megerősítette bennem a népdal szeretetét. Az igaz magyar költészet a népköltészet mint fundamentumon nyugszik.

Luca és Mózes unokák

Mit jelent Önnek Kodály Zoltán mint zenész és ember?

Idén Kodály-év van, 125 évvel ezelőtt született. Kicsit szomorú vagyok, hogy az a nagy ujjongás, ami 1975 körül a népdal körül folyt, az a Kodály-év kapcsán nem tud megisméltődni. Pedig Kodály nemcsak a legnagyobb népdalgyűjtőnk és zeneszerzőnk, hanem nagy pedagógus is volt. Egy szép gondolatot idézek tőle: „Hisszük, hogy az emberiség boldogabb lesz, ha megtanul a zenével méltóképpen élni. S ha valaki valamit tesz ez irányba, már nem élt hiába.”

A „Földédesanyám” című előadást több mint ezerszer adták elő Jancsó Adrienne-nel. Hogyan emlékszik erre a kiváló asszonyra és nagyszerű előadóra?

A pályafutásom során volt egy nagy mesterm, Jancsó Adrienne előadóművész, aki csodálatosan mondott balladákat. 1970-ben, a

„Röpülj, páva” népdalversenyen fölkerít, hogy működjek közre a „Földédesanyám” című műsorában. Ezt a balladaestet több mint ezerszer előadtuk. Jancsó Adrienne volt nekem az egyetemem és a legmagasabb szintű iskolám. Megtanított arra, hogy nincs nagy város és kis város, nincs nagy előadást és kis előadást, hanem a legkisebb falu legcsekélyebb közönségének is a legnagyobbat kell nyújtani. Ami azt jelentette, hogy minden műsorra tökéletesen fölkészültünk, átismételtük az anyagot, én beiskoláztam és tudásom legjavát adtam mindig és mindenkor. Ezt az iskolát Jancsó Adrienne nélkül, aki sajnos már elment közülünk, ma is

folytatom, szívesen elmegyek a legkisebb faluba is. Könnyű ma már elérni, hiszen a telefonkönyvben mindenki benne van és megtalálható. Szívesen járom a felvidéki, erdélyi falvakat, ha hívnak. Ez a műsorom, amely a legújabb, az „Asszonyszerelmek, asszonysorsok”, egy templomban is előadható, mesékkel, dalokkal, balladával fűszerezett önálló est. Nehogy azt higgyék, hogy a mese olyan szórakoztató műfaj.

A mese olyan alaptudást hordoz az emberiség számára, mint a bibliai tanítások.

A Bibliához és az imához való viszonyáról szép gondolatokat hallottam Öntől. Megosztaná ezeket olvasóinkkal is?

Ha a Bibliánál tartunk, kedvenc bibliai idézetem Máté evangéliumának 25. része, ott is a talentumokról szóló versek, hiszen az Úristen nem egyforma talentumot adott nekünk, van, akinek ötöt adott, van, akinek kettőt, van, akinek csak egyet. Feladatunk, hogy ezeket a talentumokat megsokszorozzuk. Tehát a tehetség nem érdem, hanem a szorgalom az érdem. A talentumokat nem szabad elrejtetni a föld alá, hanem meg kell osztani. Szent Teréznek van egy gyönyörű imája:

„Hozzon a mai nap belső békét számodra. Bízz az Istenben annyira, hogy tudd, pontosan ott vagy, ahol lenned kell. Ne felejtsd el a végtelen lehetőségeket, amelyek a hitből erednek. Használd az adottságokat, amelyeket kaptál, és add tovább a szeretetet, amely megadatott számodra. Légy elégedett abban a tudatban, hogy Isten gyermeke vagy. Legyen ez a tudat teljesen a tiéd, és adja meg lelkednek a dal, a tánc, a hála és a szeretet szabadságát. Ez mindannyiunké.”

GRÉCZI LÁSZLÓ

Ha olvasóink személyesen is találkoznának szeretnének Önnel, hol láthatják, hallhatják?

Előadóestekkel járom az országot. Két nagy műsorom van jelenleg. Az egyik egy népdalest, amelyben nagyon sok prózát is mondok, az a címe, hogy „Asszonyszerelmek, asszonysorsok”. Születéstől a halálig egy csokorba kötöm azokat a dalokat, népmeséket, amelyek az élet fordulópontjaihoz köthetők. Kezdődik a születéssel, a keresztelessel folytatódik, gyermekkorról mondok történeteket, a házasságról, befejezem egy szép halottszóval. A népmesék mellett elhangzanak balladák, dalok. A másik érdekes műsorom Ave Maria-dalokból áll, amelyben tízet szólaltatok meg, az utolsó négy magyar zeneszerzőktől származik: Liszt Ferencről, Farkas Ferencről, gróf Batthyány Ödön-

Szent Kereszt

POSZTER

A bizalom csodákat tesz

Lisieux-i Szent Teréz

Városmisszió

Szent Teréz ereklyéi

„Reményt
és jövőt
adok nektek!”

(Jer 29,11)

Városmisszió 2007

Éltető forrás

„Menjete az egész világra és hirdessétek az evangéliumot minden népnek!” Ez a jézusi felhívás vált valóra, amikor Bécs, Párizs, Lisszabon és Brüsszel után szeptember 16–22. között Budapesten került megrendezésre a Városmisszió.

„II. János Pál pápa indítására több európai nagyváros püspöke úgy érezte, hogy új módon kell bemutatnunk hitünk gazdagságát a világnak. Nyilvánosan is fel kell mutatnunk Krisztus jó hírének jelét és mindazt a kulturális és emberi gazdagságot, amit a kereszténység Európában ma is hordoz. Ezért hát bátran, de nem agresszívan, a modern hírközlés, a látvány, a művészetek és a zene eszközeit is felhasználva fordultunk Európa nagyvárosainak lakóihoz. A város a világnak, a profán világnak a jelképe is. Olyan hely, ahol különböző nyelvű, kultúrájú, vallású, világnézetű emberek találkoznak egymással. Olyan hely, ahol nem a szépen megélt önazonosság gazdagsága, hanem az arc nélküli szürkeség, az érdeklenség, a sodródó tömegmagatartás, az elmagányosodás hordozza a legnagyobb veszélyt. Ezért olyan aktuális Jeremiás próféta szava, mely idei misszióknak jelmondata: Reményt és jövőt adok nektek” – olvashattuk Erdő Péter bíboros, prímás, érsek meghívó levelében.

„Lisieux-i szent Teréz a missziók védőszentje, aki ott volt az összes városban, pedig ki sem lépett a kolostor falai közül. Nem kell rendkívülit tennünk, hanem örülni kell annak, hogy Isten szereti az embereket. A misszióban ezt az örömet akarjuk hirdetni, hogy Isten közelében élünk, és ez értelmet ad életünknek” – hallhattuk Udvardy György püspök úrtól a Budapest-Törökőri Kis Szent Teréz Plébánián, ahol a Városmisszió kezdetén következő állomáshoz érkezett a Teréz ereklyéje.

Szent István Király Szimfonikus Zenekar és Oratóriumkórus, vez.: Záborszky Kálmán (Fotó: Csepely-Knorr Miklós)

Lisieux-i Kis Szent Teréz ereklyéje a Törökőri Kis Szent Teréz templomban. Bajcsy Lajos plébános koncelebrál Dr. Székely János atyával és az ott lévő papsággal

A Bosnyák téren a Páduai Szt. Antal templom énekkara (Fotó: Csejtei János)

Domonkos nővérek előadása a Ward Mária Iskolában

Családok részére szervezett játszónapot és előadásokat a Schönstatti Családmozgalom missziója a Városligetben

Misszió a Blaha Lujza téren

Városmisszió megnyitója a Bazilikában szept. 16-án. Ide érkezett a Szt. Teréz ereklyéje (Fotó: Csepely-Knorr Miklós)

Ferencesek missziója a Duna utcában

Emmánuel Közösség utcai evangelizációja külföldi fiatalokkal

A Rózsafüzér Királynéja templom missziós sátra a Thököly úton

Taizéi imaóra a Ferences Mária Missziós nővérek kápolnájában

Sant' Egidio Közösség missziója a Váci utcán

Missziós kereszt a Bazilika előtt

„A Városmisszió küszöbén állunk. Kis szent Teréz szívével szeretnénk látni a világot, akinek az egész élete 'igen' volt. Nem maga körül forgott, önfeledten élt, befogadta a szeretetet, és egész életét odaadta, így lett a missziók védőszentje. A misszió nem propaganda és rendezvény kérdése, hanem szív kérdése. A misszióknak nem csak az a célja, hogy többen és erősebbek legyünk. Örömről teszünk tanúságot, ezért merjünk rámosolyogni az emberekre! Isten szeretetét akarjuk továbbadni, és erre azok képesek, akiket ez a szeretet átforgalmaz és önmaguk fölé emelt. Megkaptuk a hit kincsét, de nem azért, hogy véka alá rejtjük, hanem ezzel mások életét is megvilágítsuk” – hallhattuk Dr. Székely János atyától.

„Súlyos bünt követ el az, aki a sivatagba megtalálja az életet jelentő vizet és azt titokban tartja. Mi keresztények is ilyen éltető forrás birtokában vagyunk és ha nem szólunk a világnak, akkor bünt követünk el. A katolikus egyház azért lép ki a templom falai közül, hogy tanúságot tegyen Jézusról, az éltető forrásról az embereknek” – mondta Balogh Attila atya, a Páduai Szent Antal templom káplánja a Bosnyák téren tartott rendezvény megnyitóján.

A Városmisszióra mintegy 700 vendég regisztrált, és ugyanennyi váltott napjegyet. Vendégek érkeztek a korábbi helyszínek országaiból, valamint Ausztráliából, Hollandiából, Írországból, Litvániából, Lengyelországból, Nagy-Britanniából, Romániából, Spanyolországból, Svájcól és Szlovákiából is. 120 helyen megrendezett 1500 program lebonyolításában mintegy 3000 önkéntes segítkezett. A külföldieket mintegy 200 család látta vendégül, a kongresszus nyitó szentmiséjén pedig több mint 2000-en vettek részt.

Összeállítás és fotók:

Rózsásné Kubányi Andrea

Lisieux-i Szent Teréz élete

Teréz 1873. január 2-án született Martin Lajos József Szaniszló és Guérin Mária Azélia kilencedik gyermekeként. Két nappal később Mária Franciska Terézia névre keresztelték. Négy éves volt, amikor meghalt az édesanyja, ezért az apa öt lányával – négy fia egészen kicsi korban meghalt – átköltözött Lisieux-be, ott élt a sógora, Guérin Izidor gyógyszerész a családjával. Mindaddig, amíg Teréz kolostorba nem lépett, a Martin család a „Les Buissonnets”-villában lakott.

Teréz 1881 októberében kezdett iskolába járni a benecés apácákhoz. 1883. március 25-én súlyosan megbetegedett, de pünkösdi napján a Szűzanya megjelent neki, rámosolygott és meggyógyította. 1884. május 8-án áldozott először, és kérte az Urat, hogy „vegye el a szabadságát”, hogy „egy lehessen az isteni erővel”. Annak ellenére, hogy a Szent Jakab plébániához tartoztak, édesapjával minden reggel a székesegyházba, a Mária-kápolnába mentek misére. Elsőáldozásának évfordulójától közel másfél évig súlyos lelkiismereti kétségek kínozták, melyektől 1886 októberében szabadult meg. Szerzetesi hivatást értett – erről már két éves korában tanúságot tett –, és a kolostori élet utáni vágyát csak okozta két idősebb nővérének, Paulinának és Máriaának a Kármelbe történt belépése.

1886 karácsonyán élte át „megtérését”. Felfogta, hogy Isten a felebaráti szeretetre hívja őt. További elmélyülését hozta a következő esztendőben az a meghívás, amelyet a Megfeszítettől kapott, aki arra hívta, hogy rajta keresztül akarja megváltó vért kiárasztani a lelkekre. Teréz ettől kezdve többször mondogatta lelkivezetőjének, pater Pichonnak: „Nekem az a mennyország, hogy jót tehetek a földön!” Ez év májusában engedélyezte a gyónatója, hogy hetenként négyszer áldozzon, majd egy hónappal később egy ötödik áldozás lehetőségét is megadta azzal, hogy a héten előforduló ünnep nem számított a négy áldozás közé. Ekkor Terézia a Krisztus követését már kívülről tudta.

1887 pünkösdi napján, a vesperás után édesapja megadta a beleegyezését, hogy Teréz belépjen a Kármelbe. Ezután talált rá Teréz erre a mondatra Arminjon abbé könyvében: „A jutalmazó Isten hív: most rajtam a sor.” Júliusban imádkozott egy halálra ítélt gyilkos, Pranzini megtéréseért, s amikor imádsága meghallgatásra talált, „növekedett benne a vágy, hogy napról napra lelkeket mentsen”. Szinte megszállottan a lelkek utáni vágytól, mindent megtett azért, hogy haladéktalanul belépessen a kármelita apácák kolostorába. A gyógyszerész nagybácsi eleinte hevesen ellenezett a dolgot, de később beleegyezett, hogy karácsonyra Teréz belépjen a kolostorba. Delatroette püspök azonban, aki a kármeliták felettese volt, kategorikusan megtiltotta a belépést. Ekkor fellebbre lépéssel fordultak a bayeux-i püspökhöz, s mikor eredmény-

telen maradt a kérelem, édesapja és Céline nővére kíséretében Teréz Rómába utazott, hogy a pápától kérjen segítséget. XIII. Leó pápa az ügyet az egyházi elöljárókhöz, s végső soron Istenhez utasította. Ennek az esztendőnek a karácsonya újabb kegyelmet hozott Teréznek, amelyben felismerte a hit próbatételét. December 28-án azonban Hugonin bayeux-i püspök végre megadta a kolostorba lépéshez szükséges engedélyt. De Teréz még mindig nem követhette szíve vágyát, mert most a kolostor priorája kéreltette: meg kellett várnia a nagybőjt végét.

Végre 1888. május 9-én Teréz átléphetta a lisieux-i Kármel kapuját „minden illúzió nélkül”, azért hogy „lelkeket mentsen, és elsősorban a papokért imádkozzék”. Belépése napjának estéjén a priórának a Krisztus követéséből idézett egy sort: „Jézus Krisztust mindennél jobban kell szeretnünk.” Maria des Anges nővérrel együtt a moskonyhába küldték, emellett egy lépcsőt és a hálótermet kellett söpörnie. Ettől a naptól elfoglaltsága a következő volt: hat és fél óra zsolozsma és elmélkedés, öt óra munka, két óra közös foglalkozás, ugyancsak két óra egyéni foglalkozás, fél óra oktatás a novíciák mesternőjétől, összesen egy és háromnegyed óra étkezési idő és hat hét óra éjszakai pihenés. Az első öt esztendőben Teréz sokat szenvedett a magánytól. Annak ellenére, hogy a gyónatója megnyugtatta: mentes a halálos bűntől, sokat küszködött a lelki szárazsággal és az egyedülléttel, melyek lehetetlenné tették számára, hogy másokkal közelebbi kapcsolatot építsen ki. Teréz azonban minden szenvedést természetfeletti örömmel fogadott. Az Úr ugyanis értésére adta, hogy csak a kereszt által akar lelkeket adni neki. Így történt, hogy „a szenvedés iránti készsége olyan fokban növekedett, ahogyan gyarapodtak a szenvedései”.

A kármelitáknál általános szokás szerint 1889. január 10-én nevéhez megkapta „a Gyermek Jézusról és a Szent Arcról nevezett” rendi nevet. A szerzetesi ruhát ekkor öltötte magára. A beöltözésen édesapja is jelen volt, de mindjárt a beöltözés után kórházba kellett mennie. Mint a beöltözést, a fogadalomtételt is a kolostor papja készítette, de beavatkozása csak arra adott alkalmat, hogy Teréz belső élete még inkább a misztika felé bontakozzék ki. Ünnepljes fogadalmá előestéjén kegyetlen kísértés lepte meg: vajon elhatározása nem rettenetes öncsalás-e? 1890. szeptember 8-án kelt, kézzel írott fogadalmi formulájában Jézustól a szív és a test vértanúságát kérte, s azt, hogy az Úr tanítsa meg rá, mit jelent az Ő menyasszonyának lenni. A következő év hozta meg számára pater Alexis Prou fel szabadító segítségét. Ugyanebben az évben meghalt a Szent Teréziáról nevezett Genovéa nővér. A kolostorban veszedelmes járvány is kitört, ami több nővér halálát okozta, s ez alkalmat adott Teréznek arra, hogy megmutassa bátor odaadását. Mindezek végeztével engedélyt kapott a mindennapi áldozásra. 1893. február 20-án megválasztották priórának a Jézusról nevezett Ágnes nővért, aki Teréz mindjárt kinevezte második újoncmesternőnek. Teréz e tevékenysége során fedezte fel, hogy a lelki gyermekség mennyire hatékony törvény a természetfeletti életben. Még februárban kezdett verseket írni. Az év végére készült

el a Jeanne d'Arc küldetése című drámával, amelyet a következő év januárjában a kolostorban elő is adtak a növérrek. Amikor Teréz édesapja ebben az évben meghalt, szeretett nővére, Céline is belépett a Kármelba, és a Szent Arcról nevezett Genovéa nővér nevet kapta.

1895 januárjában nővérei kérésére és a prióra parancsára elkezdte írni gyermekkorra emlékeit. Október 17-én lelki testvérül kapta az egyik kispapot, Bellière-t, aki később belépett a Fehér Atyák társaságába. Teréz 1896. január 20-án adta át feljegyzései kéziratát a priórának. Ez a munka az Egy lélek története c. könyv első nyolc fejezetét tartalmazza. Nagypéntek éjszakáján Teréz először köpött vért. Nem sokkal utána félelmetes kísértések támadták meg a hite és a reménye kérdéseiben, és e kísértések egészen a haláláig gyötörték. Május 30-án, „életének legvigasztalóbb álma” után kapott egy második lelki testvért, P. Roulland missziós pap személyében. A szeptemberi lelki gyakorlat elején fedezte fel különleges hivatását: „Az én hivatásom a szeretet!” Ebből eredően határozta meg az Egyházon belüli helyzetét: „az Egyház, az én Anyám szívében én akarok lenni a szeretet!”

1897. április 6-tól a prióra összegyűjtötte Teréz különböző mondásait. 1926-ban ez a gyűjtemény Az utolsó szavak címmel jelent meg. Teréz június 2-ától folytatta a visszaemlékezéseit, s ezekből állt össze az Egy lélek történetének kilencedik és tizedik fejezete. Július nyolcadikán költözött be a betegszobába, s a hónap végén felvette a betegek kenetét. Augusztus 19-én másodszer is megkapta a szent kenet szentségét, és szeptember 30-án ezekkel a szavakkal halt meg: „Istenem, szeretlek!”

Teréz 1923-ban boldoggá, 1925-ben szentté avaták. Ugyanebben az évben, december 14-én a missziók főpatronájává nyilvánította a pápa, 1944-ben pedig Franciaország második patronája lett. *Forrás: A SZENTEK ÉLETE - I. Szerkesztette: dr. Diós István*

A Szent Teréz ereklje

Lisieux-i Szent Teréz a missziók társvédőszentje, Isten beteljesítette ezt a vágyát is: egy és egyetlen misszió nem elégítene ki engem, én egyszerre szeretném az Evangéliumot hirdetni mind az öt világrészben egészen a legeludgotabb kis szigetekig... én nemcsak néhány évig szeretnék misszionárius lenni, hanem a világ teremtésétől az idők végezetéig.

Ereklyetartó Spanyolországban Kis Szent Teréz előre megmondta, hogy teste elporlad. Különben nem hinnék el, hogy a szürke hétköznapi rendes lelki gyermekségében is szentté lehet válni. Mégis megmaradt néhány csontdarab, amelyet három ereklyetartóban őriznek. A lisieux-i kármel oldalkápolnájában üvegkoporsóban Szent Teréz fekvő viaszszobra alatt van az erekljék egy része egy tartóban. Az egész ereklyetartó Brazília ajándéka. A lisieux-i bazilikában XI. Piusz pápa ajándéka az ereklyetartó, amelyben állandó tiszteletről kihelyezve nyugszik a jobb alkarcson két darabja. Szintén Brazília ajándéka az a nemes fából készült ereklyetartó is. 1994 óta ez a nemes fa ereklyetartó a világot járja, kegyelmek áradata jár a nyomában, de előtte is. Ez a 132 kg-os láda, repülőgépes szállításon 241 kg jutott el hozzánk Magyarországra a Városmisszió alkalmából, de már azt megelőzően augusztus 29-én.

„Drága Gyermekek! Ma is arra hívlak benneteket, hogy térjeteK meg. Kicsinyeim, hadd lehessen életeK az Isten-ség visszfénye és nem a gyűlöleté és a hitetlenségé. Imádkozzátok kicsinyeim, hogy az imádság életeK-ké váljon. Így fedezitek föl életeKben azt a békét és örömet, amit Isten azoknak ad, akiknek Szíve nyitott a Szeretetére. Ti pedig, akik távol vagytok Isten Irgalmától, forduljatok Isten felé, hogy kérésetek Hozzá szóljon, hogy ne kelljen süketnek tettetnie magát és ne hogy lekéssetek. Ezért – ebben a kegyelmi időben – térjeteK meg és Istent tegyétek az első helyre életeKben. Köszönöm, hogy követtétek hívásom.”

2007. július 30. és augusztus 3. között Somodi János horti plébános, c. kanonok lelki vezetésével zarándoklatra indultunk a Bosznia-Hercegovina déli területén fekvő Medjugorjéba, amely ma már Európa legnagyobb kegyhelyei közé tartozik. Az etnikai és vallási sokszínűség élő példáját láthattuk a Balkán sokszor háborgó területén. A zarándoklat szervezője – Bese Gergő Péter, az IKSZ gödöllői elnöke és országos ügyvezető titkára – szerette volna, ha a zarándoklat során mindenki betekintést nyerne az ottani muzulmán és keresztény világ vallásos életébe. Fontos, hogy az év komoly munkái mellett egy pár napra kilépve a mókuserékből, imádságban feltöltözve tudjunk tovább dolgozni közösségünkért, családunkért és hazánkért – mondta Gergő. A csoport tagjai főként Boldog községből érkeztek, de természetesen más-honnan is jöttek zarándokok.

Pruzsinszky Fruzsina útitársunk készítette ezt a különös képet a Jelenések hegyén

A bronzszobor jobb lába szárából folyamatosan vízcseppek törnek elő.

A jelenségre még nem találtak magyarázatot

A kora hajnali órákban indultunk útnak, amelyet rövidebb pihenőkkel – szentmisével, imádságokkal – egészítettünk ki. Utunk a Neretva folyó mentén, a Dinári-hegységben végig csodálatos környezetben vezetett. A késő esti órákban érkezünk meg Medjugorjéba. A hosszú utazás után jólesett a pihenés a turisztaszállónkban. A **második napon** megtekintettük Medjugorjét, a Béke oázisát és ellátogattunk Cenakolóba, ahol drogos fiatalokat kezelnek imával és az evangélium szavaival, majd szabad program volt az esti szentmiséig. A **harmadik napon** a megmásztuk a Krizsevác hegyét, ahonnan fantasztikus kilátás nyílt a templomra és a környező hegyekre. Komoly teljesítmény volt mindannyiunknak nemcsak fizikailag, de lelkileg is a hegy-mászás. Sokan mezítláb tették meg az utat bűnbánati jelleggel. Délután kirándultunk Mostarba, ahol ízelítőt kaptunk a Kelet igazi hangulatából.

Közös rózsafüzér imádkozás a Világifjúsági találkozó megnyitója előtt

Gyülekezés az esti szentmisére

A zarándoklat résztvevői imádkoznak a Szűzanya szobornál

Zarándoklat M

XVIII. Világifjúsági Találkozó
ötvenezer fiatal
2007. augusztus 1-10.

Középen Bese Gergő Péter csoportvezető

Medjugorjéba

találkozó Medjugorjében
részvételével,
1-je és 6-a között

Este este 6 órakor a fesztivál megnyitóján vettünk részt, amely a Medjugorjében hagyományos rózsafüzér-imádkozással kezdődött, majd a részt vevő nemzetek fiataljai üdvözlötték honfitársaikat a saját nyelvükön. A fesztivált Mons. Domenico Sigallini, a Róma melletti Palestrina püspöke nyitotta meg, aki beszédében a találkozó mottójáról elmélkedett. A szentmisét Fr. Ivan Sesar hercegovinai ferences provinciális atya mutatta be, Fr. Branko Radoš és Fr. Ivan Dugandžia korábbi medjugorjei lelkipászorral és 310 koncelebráló pappal együtt. Az éjszaka csendjében este 10 és 11 óra között tartották a találkozó első szentségimádását. Jó volt látni, hogy a világ minden tájáról milyen sok fiatal gyűlt össze, hogy együtt imádkozzon a világbékéért, a felebaráti szeretetért és a bűnösök megtéréseért. A **negyedik nap** kora reggel indultunk Horvátországba, a Világörökség részét képező Dubrovnikba. Az óváros falai között a XVI. században érezhettük magunkat. Hazafelé jól esett a forróságban fürödni az Adria-tengerben. Még aznap délután felmáshattunk a Jelenés-hegyre. Imádságainkat hazánkért, családjainkért, a világ szenvedőiért és ki-ki egyénileg ajánlotta fel. Este természetesen a kegyhely programjain vettünk részt.

Imádkozás és pihenés a Jézus-szobornál

Mostar

Dubrovnik

Fürdés a tengerben

A Krizsevác hegy tetején

Fáradtan, de lelkiileg megújulva a Krizevác hegy tetején

Imádkozás Mária szobránál

Középen Somodi János horti plébanos, c. kanonok

Az **ötödik nap** indultunk haza, délután szentmisén vettünk részt Mária Gyűdön, majd a késő esti órákban egy méltó záródást élme nyelvel gazdagodva érkezünk haza.

BALÁZS LILLA

szent Kereszt 25

Fotók: Kuruczleky Ilona

Aki mulasztással vétkezik, az is vétkezik!

Mit jelent Neked a hit, a keresztény normák szerinti élet?

Számomra mindent jelent, az életem közepét, azt a pontot, amelyhez az életet viszonyítom. Annál is inkább, mert én ezt a hitet 16 évre elvesztettem. Tudom, hogy mi az és tudom értékelni. Engem nagyon színvonalasan neveltek, katolikusnak, kezdve az elemista hitoktató nénitől a csodálatos lelki atyáimig, aki negyvenvalahány évig volt az. Nem beszélve a szentendrei ferences iskolám szelleméről. Szép és szabad világ volt az. Tehát én pontosan tudtam, hogy mi az, amiben nem tudok hinni. Azt, hogy nem tudok hinni, szó szerint kell érteni. Akkor éltem át, hogy a hit kegyelem és Isten ajándéka. És Isten valamiért megvonta tőlem ezt az ajándékot, vagy nem voltam méltó rá. Ez olyan, mint amikor lekapcsolnak egy villanyt. Nagyon jó barátnőm – sajnos már nem él –, mondta, hogy 20 fillért sem adok a hitetlenségéért, annyira nem vette komolyan. Én tudtam azt, hogy Jézus Krisztusnál nincs magasabb rendű, de nem voltam képes a hitre.

Ez megnyilvánult a hétköznapi gyakorlatban is?

Nem, én ugyanúgy akartam élni, ugyanolyan erkölcsök szerint, ami persze nem sikerülhetett, de nem lettem aljas, nem lettem gazember. A „szeresd felebarátodat, mint tenmagadat” elvet akkor is alaptörvénynek tartottam. De alapvetően a hiten kezdtem el tûnődni, hogy mi az. Szt. Pál a zsidókhoz írt levelében így fogalmaz: „A hit szilárd bizalom abban, amit remélünk, meggyőződés arról, amit nem látunk.” Nagyon sok értelemben használjuk a hitet, de ebben a megfogalmazásban Isten az egyetlen méltó tárgya.

Mi a különbség a keresztényi, még tágabban a vallásos hit és az örök emberi értékek fogalma között, ugyanazt, vagy mást jelent Neked?

Nincs különbség, mert az örök emberi értékeket belénk teremtette az Úristen. Ez a természetes erkölcs, amely szerint nem helyes gyilkolni, de helyes dolog jól tenni. Egy hindu filozófus mondta, hittani vitákra válaszolva, hogy abban mindenki egyetért, hogy az anyaság szent és a könyörület

Beke Kata tanár, író, politikus a 70-es évek közepén jelentkezett közéleti írásaival. Az Antall-kormányban a Művelődési és Köznevelési Minisztérium politikai államtitkára, országgyűlési képviselő, az MDF oktatási programjának kidolgozója. Mivel a program megvalósítása nem sikerült, 1991-ben lemond az államtitkárságról. Később kilépett az MDF-ből és átült a független képviselők közé. Tizenkét könyve jelent meg, legutóbb az „Elbocsátott vad” című kötete.

erény. Voltaképpen egyetemes. A kereszténység specialitása Jézus Krisztus. Nem csupán a tanítása, hanem a személye is. Ez valóban kizárólagos, de minden, ami a vallásokban érték, az ezekért érték. Persze egy muszlim ezen felháborodna, mert ők szigorúan egyistenhívők, és sértésnek tartják azt a feltételezést, hogy Istennek fia van. Mi, keresztények elfogadjuk, hogy nem tudjuk megérteni azt, hogy Istenen belül is van reáláció. Isten nem gögös úr, Vajda Jánosnak van erről egy verse, nem szó szerint idézem: én minden fölött ott trónolok, és öröktől fogva szerettem önmagam. Isten

egy szeretetfolyam vagy szeretetkörforgás az Atya és a Fiú között. A zsidó, az iszlám és a keresztény vallás is szigorúan egyistenhívő, de ebbe belefér Jézus Krisztus személye. Pontosabban Jézus Krisztus tudósított arról, hogy milyen is Isten: hogy nem bosszúálló, nem rettenetes, nem keltenek neki véres áldozatok, hanem gyengédséget, irgalmat, bizalmat, alázatot kér, és föláldozza önmagát értünk. Jézus Krisztus személye olyan fontos, hogy Gandhira is nagy hatással volt.

Könnyebb élni keresztényként, vagy a hitetlennek jobb, aki állandóan keres valamit, célokat, álmokat, ki mit?

Azt hiszem, ha valaki állandóan keresgél, akkor már meg is találta a hitet. Szt. Agoston mondta, hogy nem keresnél, ha már meg nem találtál volna. Ez már jó és tiszta állapot, akkor is, ha nem jutott még el a megvallott hithez, az egyházhoz való tartozáshoz.

Azért is kérdeztem ezt, mert a magyarság évszázados gyökere a kereszténység. Aztán egyszer csak, 1947 óta a keresztényi hit, egyáltalán a hit maradnak és sötét visszahúzó erőnek minősítetik, sőt mi több tiltatik. Holott bizonyos kommunisztikus eszmék hasonlítanak is a keresztény felfogáshoz.

A testvériség, az igazságosság, a felebaráti szeretet hasonlít, de Jézus nem hirdetett társadalmi programot. Sokan akartak korán jött kommuniztát vagy népboldogítót csinálni belőle. Isten fia, aki a mérhetetlen szeretetében vállalta az irtóztató halált azért, hogy közös legyen velünk a szenvedésben is, az elhagyatottságban is, Ő hasonlíthatatlan jelenség. És Jézus feltámadt, nem úgy, mint Buddha, aki meghalt. A 16 éves hitetlenségemből az hozott vissza, hogy rájöttem, Jézus valóban feltámadt. Ez nem egy jámbor legenda, erről nemcsak szentírásbeli, hanem történelmi bizonyítékok is meggyőztek. Ha Buddhát követem, azt követem, aki meghalt. Ha Jézust követem, azt követem, aki feltámadt. Napjainkban nagyon divatos a hitbeli relativizmus, ami az erkölcsi relativizmussal párosul. Ez a francia felvilágosodással kezdődött, de meg kell nézni, illetve látni kell, hogy hova jutott az emberiség. Óriási technikai fejlő-

dés mellett óriási szellemi és erkölcsi kiüresedés. Lényegében nagyon jó, örömteli állapot keresztényként élni. Még a legnehezebb helyzetekben is. Az élet legnagyobb terhe a sivárság, a reménytelenség, a kilátástalanság, a minek élek, hiszen megöregszem, megbetegszem, meghalok. A hit egy csodálatos világot tár fel, mert mindezek mellett átkerülsz egy másik birodalomba, ahol láthatod Istent. Én egyfolytában boldog vagyok, mert tudom, hogy milyen volt hit nélkül.

Menyire fontos a hit a társadalom, a közösség életében?

A legfontosabb összetartó erő. Különböző baráti társaságokban is átéltem ezt. Micsoda nemzeti összetartó erő volt, amikor a török elleni harcba Szűz Mária-zászlókkal mentek a harcosok, és az volt a csatakiáltásuk, hogy Jézus, Jézus, Jézus..., amikor más volt a nemzet lelke, mint ma. A fogyasztói társadalom, a liberalizmusnak csúfolt szemlélet fertőzte meg. Sokkal több a boldogtalan ember és atomizálódik a társadalom.

Fogyasztói társadalom van Franciaországban, az Egyesült Államokban, mégis van nemzeti összetartozás.

Igen, mert szervesen fejlődtek ezek a társadalmak. Ahol a rettenetesen istentelen és minden emberi értéket tagadó kommunizmus uralkodott, izzé-porrá zúzta a társadalom szövetét. Az egyesületeket, az iskolákat, az egyházakat. Ez teszi a mai napig. A náciizmus és kommunizmus istentelen, és a gonosztól való tanítás, mert ő maga akar Isten lenni. A szovjet típusú társadalomban ez nagyon világosan követhető. Még az ereklyetisztelet is fennmaradt, gondoljunk csak a Lenin-mauzóleumra. Nevetséges, de tragikus hatású – most látjuk az eredményét. Az erkölcs változó kategória, hirdette a marxizmus. Azaz egyszer ölj, máskor ne ölj! Nyugat-Európa azért ennél sokkal jobb állapotban van, hiszen ott a civil társadalom szervesen fejlődött, míg nálunk még most is gyerekcipőben van. Illetve reményeim szerint, most erősödik.

Mit tud segíteni a keresztény ember abban, hogy a társadalom újból közösségi szellemű társadalommá váljon? Hogyan lehet pótolni az egyházak tönkretett szellemi és anyagi javait, hogy újból legyen bázisa a keresztény hitnek?

Nem tudom, de azt tudom, hogy Isten kezében vagyunk, és ígéretet kaptunk arra, hogy az egyház megmarad. Arra nem kaptunk ígéretet, hogy a magyar egyház is megmarad, de bízunk kell benne. Oly sok szentünk van, nincs még egy olyan királyi család Európában, mint az Árpád-ház,

amelynek több száz szentté és boldoggá avatott tagja van. A nagylelkű viselkedésről nem beszélve történelmünk folyamán, amit persze a kommunista korszakban a történelemben nem tanítottak, mint ahogy azt az első keresztény ötszáz évet sem, amikor Magyarország nagyhatalom volt. És soha nem kezdett hódító hadjáratba. Nagy Lajos elment ugyan Itáliába, mert nem tetszett neki, hogy öccsét megfojtotta a felesége, és időnként Halicsban voltak dinasztikus háborúk. A történelmi tények tanúsítják, hogy nekünk nem természetünk az erőszak és a gyűlölet.

A polgárság kialakulásával, illetve fejlődésével erősödött, vagy gyengült a keresztény szellemiség Magyarországon? Azért is kérdezem, mert közismert, hogy hazánkban viszonylag gyenge vagy idegen volt a polgárság.

A polgárság gyöngye volt és nagyon sok esetben idegen, többnyire németek. Akik jól érezték magukat, jól éltek. A százok 800 évet éltek Erdélyben, amíg a kommunista diktatúra ki nem üldözte őket. Nálunk a köznemességnek volt rendkívül nagy szerepe, a reformkor és szabadságharc vezető ereje. Európa történetében nincs arra példa, hogy egy társadalmi osztály a saját javait áldozza fel az általa helyesnek tartott polgárosodás érdekében. Mint ahogy azt nálunk a köznemesség tette. Mikszáth műveiből ismerjük a vagyontalan, ám származására büszke dzsentrit, hát ennek itt van a gyökere. Ebbe az irányba hat a magyar örökösödési törvény is. Szemben például a franciaországgal, ahol mindent az elsőszülött örököl, nálunk minden leszármazott egyenlő arányban. Így jöhetett létre a sok kisbirtokos.

A polgárosodás a felvilágosodással együtt olyan gondolkodással is járt, hogy nincs szükségünk Istenre. De ahogy együtt él az ember ezekkel a gondolatokkal, egy idő után rájön, hogy változatlanul szükség van rá. A lét megmagyarázhatatlan a teremtés nélkül. Nagyon érdekes, hogy a legnagyobb természettudósok között van a legtöbb istenhívő, főleg a fizikusok és az agykutatók között. Az eltávolodást mindig a visszatérés követi. Mindazonáltal nagyon sok rosszat tett a hitelenség. Védtelenné váltak az emberek, mint ahogy ma is védtelenné állt és áll a magyar társadalom ma is a lepusztított szellemi értékeivel, az elpusztított közösségeivel. De mégis épülnek templomok, főleg az ún. szocialista városokban, ahol a legtöbb lakótelepet húzták föl. És remélhetőleg újjáélednek a közösségek is. Éppen napjainkban zajlott az euró-

pai nagyvárosok után Budapesten is a Városmiszió program. Leginkább az elkeseredett, reménytelennek tűnő helyzetekben fordulunk Istenhez. Gondoljunk csak a betegségekre. A kórházban fekvő beteg ember soha nem azt mondja, hogy „jaj, Lenin”, még a hitetlen is Istenhez fohászkodik. Szt. Ágoston mondja, hogy magadnak teremtettél, Uram, és nyugtalan a szívünk, amíg meg nem nyugszik benned. A harmónia, az Istennel való együttélés, a közösség boldoggá tesz. A hívő ember akkor használja a legtöbbet, ha az élete ezt példázza. Szeretettel bánik azzal is, aki nem szeretetreméltó.

Milyen jó lenne, ha ez a köznapi életben, netán a politikai életben is gyakorlattá válna, például a két nagy párt esetében, akár a Parlamentben.

Annak ellenére, hogy a nagyobbik kormányzópártnak hívő tagozata is van, a hívők között sincs párbeszéd. Számomra ez azt bizonyítja – ha ilyen megkülönböztetés van –, hogy kötelező a hitelenség, vagy hazugság ez is. Jézus Krisztus azt mondta, hogy gyümölcszeikről ismeritek meg őket... Nagyon fontos mérce. A cselekedet a lényeg, és a gyümölcs nem egy karácsonyfadisz, amelyet ráaggatnak egy fára, hanem belülről jövő, belőle fakadó tett. A jobboldalon sem hiszem, hogy mindenki hívő ember lenne. De azt az értéket fogadják el, ami keresztény érték. És aszerint viselkednek: mértéktartóan, nem gyűlölködve, nem bosszúállóan. Ettől (is) hitelesek.

Mint keresztény, hívő ember milyen kiutat lát a jelenlegi zűrzavaros, egyre nehezedő – társadalmi, közösségi és egyéni válságokkal jellemezhető – helyzetben?

Csak Istenben bízhatunk. Ha nem hinnék Istenben, kétségbe volnék esve. Nagyon nehéz háború folyik a jó és a rossz, a Jóisten és a gonosz között. A gonosz hatalmat kapott a földön, gondoljunk a búza és a konkoly példabeszédre. A búza együtt növekszik a konkollyal. Az utolsó száz évben a náciizmus, a kommunizmus és a globalizáció jelentik a gonosz megnyilvánulásait. De az utolsó szót Isten mondja ki. Az biztos, hogy nekünk, hívőknek kell különböznünk. Imádkozni a hazánkért, példázni a keresztény értékeket, és bízni, reménykedni, a jóért minden tőlünk telhetőt megtenni. A szentmise bűnbánati részében azt mondjuk: „mert sokat vétkeztem gondolatlanul, szóval, cselekedettel és mulasztással”. Aki mulasztással vétkezik, az is vétkezik!

BÖLCSHÁZY SÁNDOR

Marie De' Hennezel szerint a hospice egy „mozgalom, mely viszszafelel a halált tudatunk és gondolataink terébe és emberibbé teszi a halált intézményeinkben”.

Emberhez méltó halál

„Meggyőződésünk, hogy a betegekhez való szeretetteljes odafordulás értelemmel és tartalommal töltheti meg az élet utolsó szakaszát is. Munkatársaink a betegek otthonában szakszerű ápolással, a kínzó tünetek enyhítésével, lelki támogatással segítenek azért, hogy a család az utolsó percekig együtt lehessen” – ezt vallja a Hospice Alapítvány jelenlegi igazgatója, Dr. Muszbek Katalin pszichiáter.

A Hospice, mely a gyógyíthatatlan – elsősorban daganatos – betegségben szenvedők testi és lelki támogatásával foglalkozik. Az 1960-as években fejlődésnek indult a *tanatológia*, a halál tudománya, amely olyan tabukérdéseket kezdett fessegetni, mint a halál, a haldoklás, a gyász és a fájdalom. Elisabeth Kübler-Ross svájci pszichiáter és munkatársai haldoklókkal folytatott beszélgetései nyomán megismerhette a világ, hogyan gondolkodik sorsáról a haldokló beteg, és milyen stádiumokon megy keresztül, amíg eljut a végső megbékélésig a halál előtt. Létrehozták a haldoklók házeit, ahol őszintén beszélnek a halálról és elfogadják azt mint az értelmes lét értelmes befejezését, és a haldoklóknak emberhez méltó életet és halált igyekeznek biztosítani.

A modernkori hospice legjelentősebb személyiségei: *Cicely Saunders*, aki ápolónőként dolgozott súlyos állapotú betegekkel, és azzal a céllal szerzett orvosi diplomát, hogy megoldást találjon a kínzó fájdalomra és a szenvedésre. Indiában a Nobel-békedíjas *Kalkuttai Boldog Teréz anya*, aki rendet alapított az indiai utcákon magukra hagyott haldoklók szeretetteljes gondozására, és az Amerikai Egyesült Államokban élő *Kübler-Ross*. E három nagyszerű asszonyt tekintjük a tanatológia megalapítóinak.

Rákbetegségben hazánkban évente 34 000 ember hal meg, a már nem gyógyítható, de gyakran hosszú ideig tartó szenvedéseik miatt tüneteik enyhítését igénylő emberek ellátására az átalakuló és gondokkal küszködő hazai egészségügy nem alakított ki hatékony rendszert.

Hazánkban 1991-ben a Polcz Alaine által vezetett *Magyar Hospice Alapítvány*

megalakulásával jelent meg a hospice szemléletű ellátás. A kezdetben még csak néhány önkéntes által elindított otthoni ápolás után sorra alakultak Magyarországon a hospice gondozást nyújtó különböző ellátási formák. 1995-ben megalakult a Magyar Hospice-Palliatív Egyesület.

A hospice ellátás egyik legfontosabb jellemzője, hogy a beteg életminőségének javítását tűzte ki célul. Ennek megfelelően a gondoskodás nem csupán a beteg testi, hanem a lelki, szociális és spirituális igényeire, valamint a hozzátartozók segítségére is kiterjed, mind a betegség fennállása, mind a gyász ideje alatt. A hospice ellátás az életük utolsó szakaszában lévő betegeknek segít. Erre az állapotra különösen jellemzőek a kínzó tünetek, ezek enyhítése a hospice ellátás alapvető célja, melyben a magas szintű szakmai munka során mindent megtesznek az orvosok, nővérek és gyógytornászok, hogy enyhítsék a szenvedéseket.

A gyógyíthatatlan betegség mindvégig nagy lelki megterhelés a beteg és a családja számára, különösen így van ez az utolsó stádiumban, hiszen a beteg egyre fenyegetőbben éli át a halál közeledtét. Az ilyenkor fellépő pszichiátriai tünetek, a szorongás, a depresszió, az alvászavar feltétlenül kezelendő. A családtagok számára is nagyon fontos a várható veszteség kezelése, illetve segítségnyújtás a gyász feldolgozásában. Az érzelmi és lelki támogatás mind a beteg, mind a családtagjaik részére a hospice ellátás bázisát képezi. A hospice a halált az élet részének és olyan folyamatnak tekinti, melyet mesterségesen megrövidíteni nem szabad. A beteghez való szeretetteljes odafordulás értelemmel és tartalommal töltheti meg ezt az életszakaszt. A hospice gondozás a beteg személy méltóságát mindvégig tiszteletben tartja. Ez a magatartás megkívánja a beteggel szembeni őszinteséget, hogy betegsége során egyenrangúan kezeljék, állapotáról mindenkor tapintatosan tájékozottassák a realitást képviselve, de a reményt soha fel nem adva.

A hospice tiszteletben tartja minden beteg vallási meggyőződését és lehetővé

teszi a vallásgyakorlást, bármely felekezeti hívő is, de elfogadja a nem hívő beteg világnézetét, kívánságait is. A betegek ellátását speciálisan felkészült szakemberekből álló csapat végzi, melyben hospice orvos, hospice nővér, fájdalomcsillapító szakorvos, pszichológus, lelkész, szociális munkás, gyógytornász és sok önkéntes segítő vesz részt. Ők képviselik a külvilágot a beteg számára, kielégítik az emberi kapcsolatok iránti igényüket, gondoskodásukkal csökkenthetik a szenvedést, az önkéntesek megtapasztalják a segítség élményét, akik idejüket és munkájukat ingyen ajánlják fel. Nekik biztosítanak lehetőséget a folyamatos szakmai fejlődésre, a szupervíziókon való részvételre. Az alapítvány 40 órás tanfolyamot indít leendő önkénteseknek, melynek időpontjairól az alapítványnál lehet érdeklődni.

Mivel alapvető cél, hogy a beteg ember élete utolsó részét az otthonában, családjában élhesse, ezért a hospice ellátás során alapvető a családdal való szoros együttműködés. A szolgálat mindenki számára térítésmentes, hiszen az emberhez méltó halál minden ember alapvető joga. A mozgalom törekvéseivel el szeretné érni, hogy a közvélemény figyelme forduljon a haldoklók problémái felé, a társadalom elfogadóan és tudatosan viszonyuljon a halálhoz.

Magyarországon jelenleg 27 hospice szervezet működik. Az ellátás minden esetben a beteg vagy a hozzátartozó kérésére kezdődik meg, együttműködésre törekedve a kórházi kezelőorvossal és a házi orvossal. A hospice gondozás során a betegek az otthonukban részesülhetnek olyan ellátásokban, melyeket egyébként hagyományosan a kórházban kapnának meg. Felügyeletet nem tudnak vállalni, ezért az ellátás feltétele, hogy a beteg gondozásában a család folyamatosan részt vegyen. Egyedül őket sajnos nem áll módjukban otthonukban ápolni.

A főváros alábbi kerületeiben tudnak otthoni hospice ellátást nyújtani: I., II., III., V., VI., VII., VIII., IX., XI., XII., XIII., XIV., XX., XXI., XXIII.

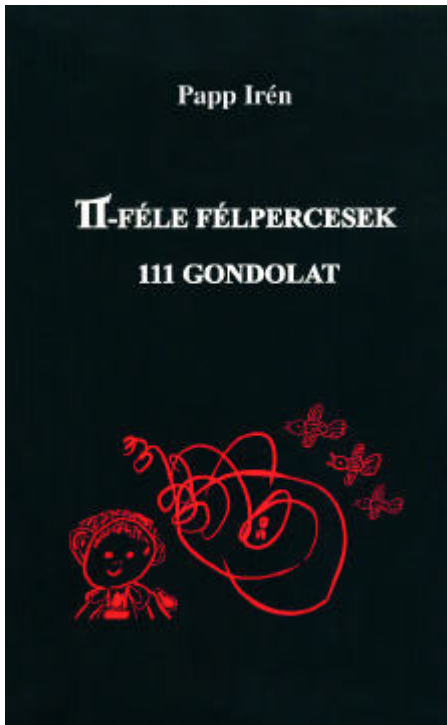
Adószámuk: 19663258-1-41 – amelyre az 1%-os felajánlásokat várják. Cím: 1032 Budapest, Kenyeres u. 18–22. Tel./Fax: betegellátás: 250-5513. szervezés: 388-736. e-mail: info@hospicehaz.hu. Forrás: Magyar Hospice Alapítvány

RÓZSÁSNE KUBÁNYI ANDREA

PÍ-féle egypercesek

111 gondolat

Papp Irén doktornővel beszélgetek, akinek a nyár elején jelent meg az első kötete, a PÍ féle egypercesek 111 gondolat címmel, amelyen átsugárzik a mély vallásosság. Kérhetek egy rövid bemutatkozást, az első kérdésem mellé, amely az lenne, hogy kinek szánta ezt a könyvet?

Korán lettem félárva, apám csodálatos ember volt, próbálta az anyát is pótolni. A takarítást, varrást, főzést és más, ún. női munkákat soha nem tanultam meg igazán. Apám nem akart kordában tartani, de a szilárd vallási meggyőződése, hite lett az én kordám. Hitem csiráját a szülők oltották belém, de a növekedéshez az erőt a gyónásaimban kaptam, ahol az Isten szabadítósegítségét mindig megtapasztaltam. Gyerekek, fiatalok között élek és dolgozom, a rácsodálkozás, a befejezetlenség élményét megkapom.

A gyerekek számomra csodák, annyira különböznek egymástól, vannak közöttük kis kapitányok, sírós kicsinyek, akik úgy tűnik, soha nem akarnak felnőni, vagy nem tudnak, hősök és bűnözőjelöltek, de mégis azonosak abban a keresésben, amit szeretetéttségnek hívnak. Az orvos férjem és a három felnőtt gyermekem (orvos lányom, állatorvostan- és fogorvostan hallgató fiaim) szépségé, mozgalmassá, hálaadóvá, igazi családdá teszik az életem, huszonnégy órás ügyelet ez, de nemcsak én, ok is figyelnek rám még, ha fizikálisan távol is vagyunk egymástól.

Kinek szántam a könyvet? Beleszülettünk egy korba. Kínzó kísértéseknek

kitéve. Tudunk-e hűek lenni, megbirkózni a vállalt vagy ránk szabott feladatokkal, le tudjuk-e venni az álarcainkat, tudjuk-e hordozni a terheinket, merünk-e emberek lenni? Egy forgóajtón szeretném gondolatszobámba invitálni az olvasót, aki persze rögtön távozhat, de maradhat is, elő-előkapva egy-egy gondolatot és egy csésze tea mellett továbbgondolhatja azt.

Ezek a tömör, igazán csak pár mondatos fogalmazások emlékeztetnek Örkény István jelzesszerű irodalmára, de még inkább Anthony de Mello stílusára. Kedveli de Mello könyveit?

Szeretem Antony de Mellot, de Pí-linszky, Tolsztoj, Kempis Tamás, a Biblia, a zsolozsmás könyv, Simone Weil gondolatai, József Attila, valamint a svéd és dán elbeszélők állnak igazán közel hozzám.

Mit jelent az ön számára vallásosnak lenni?

Hiszek abban, hogy a kis dolgoknak is nagy súlyuk lehet. Hiszek abban a reménységben, amit feltámadásnak hívunk. Képes vagyok minden nap belehalni a saját hibáimba, de ha sikerül odaadni az Istennek, akkor nyugodt az álmom. Szeretem a mező virágait, mert akkor is szépek, illatosak, ha nem látja őket senki. Nagy tanítóim ezek a vadvirágok. Ilyen számomra az igazi szeretettel fűszerezett szerelem is, amely mindig gyümölcsöző, mert megtanulod magadat is szeretni, elfogadni, ami az egyik legnehezebb dolog, de Isten nélkül ez sem működik.

Nagyon ötletes a nevéből, Papp Irénből alkotott monogram, a PÍ, ezt Ön találta ki magának?

Saját választás. Katolikus középiskolába jártam, kedvencem a matematikát oktató idős piarista atya volt. Akkoriban még matematikusnak készültem, így szívesen használom ezt a monogramot, mellyel a gyerekeim is előszeretettel szólítanak, kicsit benne van a fix, állandó elérhetőség és használhatóság.

Úgy tűnik számomra, a most megjelent írások egy válogatás eredménye. Mióta jegyzi le gondolatait, véleményét?

Igen, ez egy válogatás. Kb. 10-15 éve írogatok, fecnikkel van tele az íróasztal-fiókom. A munkahelyemre gyalog járok, ez napi 7-8 km, közben van időm meditálni és otthon lejegyezgetni a szösszeteimeimet. Most egy hosszabb lélegzetű regényen dolgozom, de írtam már sorsdrámát. Ha írok, az mindig boldogsággal és szabadsággal tölt el.

Sűrített kórrajok ezek a gondolatok társadalmunkról, amikor egy-egy rövid odaszúrt mondatban komoly kritika fogalmazódik meg, például az oktatás, az egészségügy helyzetéről. Idézek: „Kreditpontvadászat – vannak olyan erőfeszítések, amelyeket egyik tanszék sem pontoz.”

Máskor filozofikus mélységű megállapításokkal találkozunk. „Idővonal – le tudsz-e mondani a múlttól, és a jövőről, hogy jelenben élj?”

„Mi dolgunk a földön – egyik nap haldoklót látsz, másik nap születést. Mi dolgunk a földön? Két pont között megtalálni a nekünk szánt vonalat.” Nem könnyű olvasmányok, nem fél, hogy első látásra meg sem értik az emberek? Nyilván ezek már az élettapasztalaton keresztül leülepedett megállapítások. Ízelgetnünk kell, hogy fel táruljanak titkai.

Nem szánom kritikának az írásaimat, leegyszerűsített nyíltság akar lenni, fogékonyak érzem magam a drámai helyzetekre, kicsikre, nagyokra egyaránt, nem csak szemlélődőként járom az utcát, hanem hús-vér lényként, nőként, anyaként. A tapasztalattól nem kímélhetjük meg magunkat.

Nem fél, hogy nem értik meg az emberek?

Lehet, hogy a pékmesterséghez kevesen értünk, de a meleg, gőzölgő cipót szívesen csipegetjük. Kislánykoromban, ha a pékségből egy nagy friss kenyeret vittem hazafelé, a negyedét elcsipegettem, talán ezt az írást is így lehet csipegetni.

Papp Nóra

Szurcsik János festőművész

A Cserhát dombjai között húzódik Kozárd község, melynek lakói gyümölcsből és mangalica húsból készült kulináris élvezetekkel csalogatják a turistákat, de engem sokkal jobban érdekelt a 2006. december 9-én felszentelt „Szeplőtelen Fogantatás” kápolnája.

Hosszú éveken keresztül a régi iskola egyik termében tartottak szentmisét. Dombos területen áll a harangláb, mellette kőkereszttel, az alatta álló községházát lebontották, és Birkás Gábor mérnök tervei alapján felépült az új kétemeletes épület. Alsó szintje kiállításoknak és rendezvényeknek ad teret, felső, fából készült részét alakították ki kápolnáknak, melyhez a domb felől, Párkányi Raab Péter szobra mellett, külön bejárat vezet. Érdekessége az üvegpiramison át felülről beáramló megvilágítás, mely kiemeli a Munkácsi-díjas Szurcsik János festőművész oltárképeit. Kértem a mestert, mesélje el a mű keletkezését.

– Ez a Lektorátus által közvetített munka volt. Megkaptam a pontos tervrajzokat 2005-ben, a méretek adottak voltak, én ikonosztáz jellegű, becsukható oltárképeket képzeltem el, középen az angyali üdvözlettel. Munka közben átalakították a belső teret, így kialakult egy háromszögletű apszis, amelyben egymással kissé szembe fordult Mária és az angyal képe. A sekrestyét toljajtókkal zárták le, amely az oltár részévé vált. Az elfogadott vázlatokból, színes 1:1 méretű kartonokat rajzoltam, és itt a műter-

A tapasztalat segít az alkotó munkában

fafaragó népművész készítette. A szentléli szentmisét dr. Beer Miklós a Váci Egyházmegye főpásztora tartotta. A Kápolna belső tere a stációk elkészítésével lenne teljes, részéről megvan a hajlandóság, csak a községnek jelenleg nincs rá pénze.

Milyen témájú nagyméretű munkákat készített?

– A művészet története számtalan nagyméretű oltárképet és vallásos témájú alkotást tart számon. Ezek megbízások alapján jöttek létre. Minden kezdő fiatal művész vágya, hogy megtapasztalja, képességei meddig viszik el, mert az architektúra szerves részét képező nagy felület kompozíciós kitöltése próbára teszi az alkotót. Az elmúlt rendszer megbízásai főként csak világi témákra vonatkoztak. Pályám kezdetén Király Sándorral közösen készítettünk a főtí gyermekváros számára műmárvány technikával kivitelezett intarziás falfelületet, majd a Bajai Tanítóképző számára festettem egy pannót „Első nap az iskolában” címmel. Ezt követte két gobelin: a szegedi házasságkötő terem számára készült gobelin valószínűleg eltűnt, de a másikkak, a

memben rétegelt lemezre olajfestékkel megfestettem a képeket. A kereteket Sasvári János

nyíregyházi földosztás témájú 3 x 5 méter nagyságúnak meg kell lennie. A Bajaváros házának dísztermében lévő, két egymással szembe álló 3,5 x 10 méteres freskóm a hétköznapok-ünnepnapok jelenetét ábrázolja. Szülőfalum, Hercegszántó művelődési házában al secco technikával készítettem azt a két frízt, melyen horvát és magyar néptáncosok láthatók. Szombathelyen a Tanárképző Főiskola aulája számára 1985-ben készült el

terrakotta munkám, és Kiskunfélegyháza mozaikjának végfalát „Múzsák” című panóm díszíti.

Sokféle technikát alkalmaz, hogy indult el a pályája, kit tekint mesterének?

Gyerekkorom óta szerettem rajzolni, fát faragni, és adva volt az agyag, tavasztól őszi mezítláb tapostam, gyúrtam és csodáltam a lábak lenyomata által kialakult, fantasztikus domborműveket. Hercegszántón az

apácákhoz jártam elemi iskolába. Zombor után a bajai Ciszterci Gimnáziumban Éber tanár úr külön rajzórákra hívott. Mint középiskolás, jelentkeztem a Rudnay Szabad Akadémiára. A Képzőművészeti Főiskolán tanáraim és példaképeim Barcsay Jenő, Fónyi Géza és Domanovszky Endre voltak. A gobelin műfaját feleségem és

Szeplőtelen Fogantatás kápolnája

mesterem, Domanovszky révén tanultam meg, aki szintén sokat tervezett. A reneszánsz bővületében éltem, de kollégáim léte, saját egyéni gondolataik is befolyásoltak. A fiatalág lendülete merészebb vállalkozásokba vitt, most már többet tudok és tapasztaltam. Kár, hogy elmúltam 75

éves, az élet vége fele jár, és ha beegondolok, egyik-másik műfajban nem tudtam igazán kifutni magam. Legalább három élet kellene, hogy az ember kiteljesedjen, mert az egyik megbízás tanulságát, a másikon lehet hasznosítani, így alakul ki az igazi életmű.

Németh Andrea

Ha a címet az ember olvassa, határozott, erőteljes egyéniségre gondol. A 78 éves Vértésiné Karádi Margit rendelkezik e tulajdonsággal, de mindez csodálnivaló szelídséggel és hitel, alázattal párosul benne. Margitka ha kell a lelkiek mellett manuális segítséget is nyújt. Hogy mindezt nem egészen teljes egészsége mellett hogyan bírja, azt csak ketten tudják: a Mindenható és Ő maga. Hogy mi is tanuljunk, interjúnk keretében vallassuk Őt egy kicsit...

Kedves Margitka, beszéljen családi háttéréről, indulásáról!

Nagyon egyszerű, de komoly Istenben hívő szüleim voltak. Szobánk falán bibliai idézet volt olvasható: „Légy hű mindhalálig!” Édesanyám rendszeresen olvasott fel nekünk a Bibliából. Három testvéremmel együtt szívesen hallgattuk.

Hogyan került a nemrég elhunyt, Papp Gyula lelkész vezetete közösségbe akkor, amikor a csoportos együttlét veszélyekkel is járhatott? Gondolt-e az utóbbira?

Budafokon laktunk, ahol Papp Gyula foglalkozott az ifjúsági- és gyermekmunkával. E munkában mi is tevékenyen vettünk részt. E tevékenységhez komoly felkészítést kaptunk. Munkám veszélyeit vállaltam, esetleges következményeire nem gondoltam.

Hitvalló életek

A lélekgondozó

Mi indította arra, hogy szinte egész életében, a szó nemes értelmében – családjá mellett – másokat is szolgáljon, segítséget, lelki vigaszt nyújtson? Tudom, hogy ezt a munkát idős kora ellenére, még ma is csodálni való alázattal végzi, ki ad mindehhez lelki- és fizikai erőt?

Édesanyám példája megtanított Jézus Krisztus követésére. Ez késztet arra, hogy hitemet továbbadjam és igyekezzek példamutató életet élni és másokon segíteni.

Ehhez erőt a rendszeres imádság tud adni.

**Reméli-e, hogy jövője van a valós, tartalmas öko-
menikus tevékenységnek?**

Igen, remélem. Jelenleg főleg egyedül élő, idősebb asszonyokat látogatok, akik szívesen hallgatják a bibliai igéket – felekezeti különbség nélkül. „Az aratnivaló sok, a munkás kevés.”

Fiataljaink közül nagyon sokan lelki halálban élnek, távol Jézustól. Lát-e reményt, elmozdulást?

Reményt látok, mert mindnyájunkban megvan a jóra- és rosszra való hajlam. Bízom a Szentlélek munkájában, Ő bárkit, bárhol megszólíthat.

Mit üzen az ifjúságnak és a lap olvasóinak?

Élni szép és jó, ha megtanuljuk szeretni az Igazságot és gyűlölni a hazugságot. Igen fontos a Biblia olvasása, a cselekvő szeretet gyakorlása és a bűnbánat. Isten áldása legyen a lap olvasóin, és az ifjúságon, akiket én nagyon szeretek, megértem problémáikat, mert én is voltam fiatal... **Köszönöm a beszélgetést.**

Bayer Emil

A Magyar Népfőiskolai Collegium Balatonszárszón, a Soli Deo Gloria Református Konferenciaterületen tartotta idei egyhetes konferenciáját, Közösségépítés címmel. A konferencián az anyaországiakon túl igen szép számmal vettek részt a Kárpát-medencében, valamint a diaszpórában élő magyarság képviselői is. Így van ez évről évre, hiszen a Magyar Népfőiskolai Collegium az elmúlt két évtizedben a világban szétszórtságban élő magyarság fórumává is vált.

A nyitó áhítatot Szentpály-Juhász Imre, a Konferenciaterület igazgatója tartotta, majd dr. Kis Boáz, az MNC üv. elnöke és Horkay László, az MNC elnöke megnyitó beszéde következett.

Az idei előadók a „közösségépítés” témakört járták körbe előadásaikban. Így köszönthették a hallgatók köreiben – mások mellett – Barabás Zoltánt, aki Ady és Nagyvárad kapcsolatáról szolt, Pomogáts Bélát, aki Adyt köszöntötte, Fodorné Nagy Saroltát, aki Történelmi lecke címmel tartott előadást. Ladányi Sán-

Népfőiskolai konferencia Balatonszárszón

Délelőtti előadáson...

dor 1956-os dokumentumokból és tanulmányokból idézett, Siposhegyi Péter a magyarok emlékezetes cselekedeteit vázolta fel. Igen nagy érdeklődés kísérte Kiszely István: Pseudotörténelem című előadását. Lentner Csaba Magyarország

pénzügyi helyzetéről adott szomorú és réalís képet. Molnár Béla a KDNP aktuálpolitikai válaszait adta meg a jelen kérdéseire. Bodnár Ákos érdekes előadása szerint „mi most boldogok vagyunk”. A Civil Jogász Bizottság képviselői 2006 véres

Róczei Andrásné a legidősebb népfőiskolás

őszeről számoltak be. Szabó Csaba Beszélgetésünk és sérelmeink címmel, Katona Sándor pedig Igazság- Jogosság- Ítélet címmel tartott előadást. Estéknként kulturális programokra került sor, Gondos Béla, Torma Mária, Simon Aladár, Csallóközi Zoltán, Balogh László, Sajtos Lajos, Pitti Katalin közreműködésével. A konferencia istentisztelettel zárult a balatonszárszói református templomban, melyen Csúry István hirdette az Igét.

dr. Kis Boáz

Tanévnyitó a sárospataki teológián

A Sárospataki Református Teológiai Akadémia szeptember 16-án tartotta tanévnyitó istentiszteletét, melyen dr. Börzsönyi József professzor hirdette az Igét. Ezt követően Szücs Endre, a Tiszáninneri Egyház-

Dr. Börzsönyi József professzor kapta az I. Rákóczi György-díjat

Dr. Kádár Ferenc rektor évnyitó beszédét mond

kerület lelkészi főjegyzője vezetésével a felszentelendő lelképásztorok eskütételére került sor, akik Csomós József püspöktől vették az áldást.

Rektori évnyitó beszédében dr. Kádár Ferenc hangsúlyozta a lelképásztori pályára való elhívás szépségét és nehézségét, lehetőségét és kötelességét.

A segédlelkészek eskütételét követően első alkalommal adták át az I. Rákóczi György díjat, mégpedig dr. Börzsö-

nyi József professzornak. Mint minden alkalommal, idén is sor került a jubilánssok köszöntésére, akik meghatottan emlékeztek vissza az évtizedekkel ez előtti, pataki teológiai éveikre.

Felszenteltek lelképásztorok eskütétele

Végül, a legfiatalabb, a minősítő vizsgát tett hallgatók fogadalomtétele következett, hogy aztán másnapról a teológus ifjúsággal is benépesüljön az ősi Kollégium.

dr. Kis Boáz

Lelkészeiktatás Tiszaladányban

Több mint hét évtizeddel ezelőtt volt utoljára lelkészeiktatás Tiszaladányban... Nem csoda hát, hogy szeptember 22-én a falu aprajánagyja a református templomba igyekezett, Kis Gergely Márton beiktatására.

Az édesapa köszönti a fiát

A beiktatott lelképásztor

Az ünneplő gyülekezetet Böszörményi Gyula kurátor köszöntötte, majd felszendült az ősi zsoltár: Tebenned biztunk eleitől fogva... Az igehirdetés szolgálatát a lelképásztor nagybátyja, dr. Kis Bo-

áz végezte, a János 10: 27, 28 versek alapján: „Az én juhaim hallgatnak az én hangomra, és én ismerem őket, ők pedig követnek engem.” Beszédében hangsúlyozta, hogy Kis Gergely Márton felmenői is lelképásztorok voltak, tizenhárom generáción keresztül, akiknek az élete és szolgálata a Jó Pásztorról való bizonyágtétel volt. Ezt az örökséget kapja a szolgálatba induló, ifjú lelképásztor is. Ady Endrét idézte: „Örzök! Vigyázzatok a strázsán!”

A beiktatást dr. Börzsönyi József, a Zempléni Egyházmegye esperese végezte. Kis Gergely Márton igehirdetésében biznyságot tett arról az elkötelezett feladatvállalásról, amelyre elhívta őt a Jó Pásztor, hogy küldetéses életet éljen. Mostantól kezdve – Tiszaladányban...

dr. Kis Boáz

Vitézavatás Budapesten

Kis Csongort vitézzé avatja József Árpád királyi főherceg

A Horthy Miklós kormányzó által alapított Vitézi Rend idén szeptember 15-én tartotta a soron következő vitézavatást Budapesten, a Szilágyi Dezső téri református templomban.

A hagyományos ceremóniákat sem nélkülöző ünnepség istentisztelettel kezdődött. Csuka Tamás ny. protestáns tábori püspök igehirdetésében hangsúlyozta, hogy mi nem a félelem és a meghátrálás emberei vagyunk, hanem az erő és a bátorságé. Rázmány Csaba unitárius püspök beszédében arra hívta fel a figyelmet, hogy kinek-kinek ott kell helyt állnia, ahová állította az Isten. A Vitézi Rend budapesti kapitánya, Vad

Ünnepi pillanatok a ceremónián

László beszámolt az elmúlt évben végzett munkáról. Ezt követően került sor azokra az igen felemelő percekre, amikor újabb vitézeket avattak a rend tagjai sorába. Az avatást József Árpád királyi főherceg végezte, aki a nemzetközi szervezet főkapitánya.

Sporttábor Csákváron

Kirándulás

Az MNC Magyar Népfőiskolai Collegium 2007. július 17–22. között rendezte meg immáron XVIII. alkalommal sporttáborát Csákváron, a kárpát-medencei és az anyaországi ifjúság számára. A mintegy száz fiatal Erdélyből, Felvidékről, Kárpátaljáról, Délvidékről és az Anyaországból érkezett. A tábor a helyi református templomban áhitattal kezdődött, melyen Úrházy-Kis Stella Beáta szolgált, és úrvacsorás istentisztelettel zárult, melyen Darvas Szilárd lelkipásztor hirdette Isten Igéjét.

A fiatalok reggelente áhitatokon vettek részt, majd a nap folyamán különböző sportágakkal ismerkedtek meg. A sportágak között szerepeltek labdajátékok (foci, kosárlabda, röplabda, kézilabda) és egyéb sportok, mint lovaglás, tenisz, vívás, futás, karate és body-building. Ezek közül minden nap négy sportág szerepelt, melyen a résztvevők négy egyenlő, vegyes csoportra oszta vettek részt (a csoportok elnevezésüket a határon túli területekről kapták), ezzel is elősegítve a határon túliak és a honi magyar ifjak megis-

merkedését. A tábor célja az volt, hogy elősegítse az ismeretségek, kapcsolatok, barátságok kialakulását a honi és a kárpát-medencei ifjúság között, egy közös nyelven, a sport segítségével, illetve az áhi-

Lovaglás

tatok, énektanulások, beszélgetések alkalmával a Krisztust kereső fiatalok hallják a Biblia tanítását és az Ige üzenetét.

Az MNC célja az volt, hogy a táborban megismertesse a fiatalokat minél több új sportággal, és lehetőséget biztosítson azok szakszerű tanítására (edzők vezetésével, szabályok szakszerű ismertetésével), valamint olyan plusz ismeretekhez juttassa őket a kulturális esteken, amelyeket az állami oktatási rendszerben nem érhetnek el, viszont rendkívül hasznosnak bizonyulhatnak hosszú távon is további növekedésük és felnőtté válásuk folyamán. A fiatalok a kirándulások alkalmával bejárták a helyi történelmi nevezetességeket és megismerkedtek Csákvár kulturális értékeivel. A tábor záróesttel ért véget, ahol a határon túli fiatalok saját kis műsorral köszöntötték a szervezőket.

Zsinati ülés Nagyváradon

Október 19-én rendkívüli zsinati ülést tart Nagyváradon a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata. A rendkívüliséget az adja meg, hogy minden nehézség ellenére meg tudja tartani a közgyűlést a Zsinat.

A fő gondot az jelentette, hogy három-négy tagszervezet évek óta nem fizet rendesen tagdíjat, ami a zsinati ülés fedezését nehezíti.

Az ülésre a Királyhágómelléki Egyházkerület meghívása alapján kerül sor Nagyváradon, ahol többek között szó lesz a tagdíjat nem fizetők jogi helyzetéről is. A Tanácskozó Zsinat 2001-ben történt tisztújítása után ez a zsinati ülés lesz hivatott a tisztújítást is rendezni. Nem könnyű helyzet korunkban ennek a bonyolítása. Mindenesetre olyan zsinati tisztviselőket kell választani, akik a

Dr. Erdélyi Géza püspök, az MRETSZ elnöke

működés biztosítását eddig is vállalták. Az elnökségi beszámoló ebből a szempontból különösen is figyelemre méltóak lesznek, csakúgy, mint a bizottsági munkák jelentéseinek elhangzása. A nagyváradi zsinati ülés újabb ciklusra határozza meg a magyar református egyházak világszervezetének működését.

dr. Kis Boáz

Díszpolgári címet kapott dr. Kis Boáz

Lapunk tudósítójának, dr. Kis Boáznak díszpolgári címet adományozott Csákvár Önkormányzata. A díszoklevelet István király ünnepén adta át Giesz János polgármester. Dr. Kis Boáz csaknem két évtizede a Csákvári Református Egyházközség lelkipásztora. Ez idő alatt kiemelkedő munkát végzett a nagyközség érdekében is – amint elhangzott a laudációban. A polgármester kiemelte, hogy lelkipásztori munkáján túl megalapította a

Giesz János polgármester átadja a díszpolgári oklevelet dr. Kis Boáznak

Lorántffy Református Óvodát és Bölcsődét, valamint a Kálvin Idősek Otthonát. A rendszerváltás idején az országban elsőként szervezte meg a népfőiskolai mozgalmat, és megalapította a Magyar Népfőiskolai Collegiumot, amely a Kárpát-medenceben és a diaszpórában élő magyarság kiemelkedő fórumává vált. Számos könyve és írása jelent meg e tárgykörben. Csákvár elismertségét növeli azzal is, hogy évről évre megszervezi a határon túli fiatalok sporttáborát, valamint az énekkarok találkozóját a nagyközségben. A díszpolgári cím adományozásával – amint a polgármester hangsúlyozta – Csákvár lakossága adózni kíván dr. Kis Boáznak az oktatási, nevelési, sport és szociális területen végzett, a település javát szolgáló fáradhatatlan munkájáért.

(Gratulálunk! : a szerk.)

Augusztus 19. bizonyára emlékeztetés nappá válik majd a Felvidéki Deáki község lakóinak. Nagy megtiszteltetés érte a falut, ugyanis a határon túli ünnepek közül ebben az évben ezen vett részt Sólyom László, a Magyar Köztársaság elnöke. Mint ismeretes, Deákiban használták először első összefüggő írásos nyelvemlékünket, a „Halotti beszéd és könyörgés”-t, amelyet aztán a jezsuita szerzetes, Pray György 1770-ben talált meg Pozsonyban. A falu híres szülőtte Serédy Jusztinián bíboros, hercegprímás is.

A községházán kezdődött Sólyom László útja, ahol Bukovský János polgármester köszöntötte az egész falu nevében. Az ünnepi szentmisére a deáki Szűz Mária tiszteletére szentelt templomban került sor, amelyet Mons. Orosch János Pozsony-nagyszombati segédpüspök mutatott be. A szentmise elején Csutora István, helybéli lelkiatya üdvözölte a püspök atyát, a köztársasági elnök urat, a megjelent politikai és közéleti méltóságokat és a híveket, akik távolabbról is érkeztek, hogy részt vegyenek az ünnepi szentmisén. A püspök atya szentbeszédében az államalapító Szent István király gondolatait osztotta meg a hívekkel, kiemelve, hogy testvéri szeretetben kell lenni más népekkel is. Fontosnak tartotta a Mária-tiszteletet, ahogy Szent István is megbizonyította, mikor a Boldogságos Szűz Máriának ajánlotta fel a Szent Koronát és vele

A mátyusföldi Deákiban ünnepelt Sólyom László

egész Magyarországot. A szentmisén közreműködtek a galántai Kodály Zoltán énekkar tagjai, akik szép énekükkel még ünnepélyesebbé tették a szentmisét. A pápai és a magyar himnusz elnéklése után Sólyom László megtekintette a templom legősbibb részét, a Szent István kápolnát, ahol 1228-tól a tatárjárásig őrizték a „Halotti beszéd és könyörgés”-t.

Az ünnepség a falu főterén folytatódott a település alapítójának tiszteletére emelt emlékműnél, ahol először Bukovský János, a falu polgármestere köszöntötte az egybegyűlteket, és köszöntö meg a magyar államnak azt a segítségét, amelyet az ősi templom felújítására adott. Merva Arnold helytörténész eredeti szövegezésben adta elő a „Halotti beszéd és könyörgés”-t.

A Magyar Köztársaság elnöke, Sólyom László ünnepi beszédében fontosnak tartotta elmondani, hogy az anyaországnak kötelessége a határain túl élő nemzeti kisebbségeit támogatni, és hogy az Európa Unió alkotmányába is bekerült ez a pont. Mint mondta, meg kell értetni Euró-

pával, hogy mi történt a magyarsággal, miért élnek a magyar állam határain

túl is magyarok. Csak az összefogásban látja azt az erőt, amely által felemelkedhet a nemzet és újra egy erős, Szent István-i magyar állammá tud válni. A kisebbségért érzett felelősségérzet át kell hogy hassa a mindenkori magyar államfőt és a magyar kormányt, és meg kell védenie az elcsatolt részek területén élő magyarokat. A magyarságtudat ápolásában segítséget fognak nyújtani a kisebbségben élő magyaroknak. Kérte a jelenlévőket, hogy próbálják megérteni az anyaországiakat, ők ugyanis nem tudják, mit jelent kisebbségben lenni.

Végezetül Csáky Pál, a Magyar Koalíció Pártjának elnöke szólt a falu főterét szép számmal megtöltő ünneplőkhöz. Beszédében kiemelte a szülőföld fontosságát és a magyar kultúrához, hagyományokhoz való ragaszkodást. Elmondta, hogy a szlovákiai magyarság betart minden alkotmányos jogszabályt, de azt magyarként akarják megcselekedni. Utalt egy nemrégiben elkészített közvélemény-kutatásra is, amelyből kiderül, hogy a felvidéki magyarok elsősorban szűkebb településüket, régiójukat tartják meghatározónak, majd az összmagyarság és az európaiság következik. Ebből is látni, fogalmazott Csáky Pál, hogy a felvidéki magyarok szülőföldjükön szeretnének boldogulni és itt szeretnének megmaradni magyarnak és európainak. Felhívta a figyelmet ugyanakkor a magyar iskolák szomorú helyzetére és a népesség létszámának csökkenésére is. Az ünnepség koszorúzással zárult. A deáki magyarság ezen a szép ünnepen méltón mondhatta, hogy a Kárpát-medencében élő testvéreik rájuk szegezték tekintetüket.

Karaffa Attila/ Pázmaneum

Szent István királyra emlékeztek az Imakilenceden Nyárasdon

2007. augusztus 26-án a csallóközi Nyárasd egyházközségben került sor az Imakilencedek 5. állomására. A Nyárasdi Római Katolikus Plébánia és a Pázmaneum Társulás közös szervezésében a lelki program 4 óraor kezdődött, amikor is Molnár Tamás somorjai diakónus litániát imádkozott Szent István királyhoz. Ezúttal a Szent Korona történetével és a Szent Korona tannal ismerkedhettek meg a zarándokok, akik több egyházközségből érkeztek. Az előadást Dr. Galavits József, győri székesegyházi kanonok tartotta. A táblán elhelyezett képek segítségével, ismertette a korona történetét, különösen annak előtörténetét a hun és avar időkön át egészen István megkoronázásig. A történelmi korokon átkalauzolva egészen a mai napig bemutatta a dicső és olykor menekíteni kényszerülő Szent Koronát. Döbbenetes volt hallani, hogy a Tanácsköztársaság alatt Kun Bélák egyszerűen egy német ékszerésznek el akarták adni Mária Országának ereklyéjét és megfosztani a magyar államot jogalanyiságától. Erre később a csehszlovákok is törekedtek, amikor a II. világháború után az ENSZ-nek azt javasolták, hogy vigyék el Magyarországról a Szent Koronát és helyezték el egy múzeumban.

A szentmisét 16 oltártestvérrel együtt az előadó professzor úr mutatta be. A megjelenteket Nagy János

helybéli lelkiatya köszöntötte. Galavits József szentbeszédének elején személyes élményeiről beszélt, amikor a Vatikáni

gyobb uralkodóról, Szent Istvánról.

„Mit mond nekünk Szent István, kései magyaroknak? Mit üzen? Nagyon fontos és egyértelmű az Intelmeiből, hogy országot, hazát, népet csak keresztény erkölcsökön, igazi krisztusi értékeken és mély hitben tudunk építeni és megújítani. A mi népünk és a mi nemzetünknek is nagyon sok erkölcsi érték és nemzeti érték pusztulóban van. Erkölcsi értékek, mármint a családnak a becsülete, a házasságnak a tisztasága, a gyermekáldás boldog fogadása. Milyen veszélyben van ott, ahol elismerik a mássá-

Felajánlás

got, az egyneműek kapcsolatát, elismerik az abortuszt, elismerik az együttélésből származó összes jogot éppúgy,

mintha házások lennének. Nyilvánvaló, hogy ebből megújulás nehezen lenne. És hogyan lehet a felebaráti szeretetet gyakorolni ott, ahol Jézus tanítását nem veszik komolyan. Még a nemzet sem tud megújulni keresztény értékek nélkül. Egy nemzeti megújulásból csak nacionalizmus, sovinizmus

lehet, ha nem a kereszténység alapján történik. „Ha Isten egyik legnagyobb teremtményének, Szent Istvánnak az útját választjuk, ha a keresztény értékeket – úgy mint a napi ima, a vasárnapi szentmise, a gyermekek keresztény nevelése, a gyermekek boldog vállalása, a házasság szent volta – választjuk, akkor meg fogunk újulni” – mondta a professzor úr.

A szentmise végén a helybéli lelkiatya megköszönte a kanonok úrnak, hogy bemutatta a szentmisét, oltártestvéreinek, hogy távolabbi helyekről is eljöttek Nyárasdra, hogy együtt ünnepeljenek, és a zarándokoknak, hogy közösen vettek részt a szent cselekményben. Végezetül meghívta a jelenlévőket a szeretetlakomára, amelyet a helyi egyházközség készített. A szentmise a pápai és a magyar Himnusz elnéklésével zárult. Az Imakilenced következő állomása szeptember 23-án lesz Paláston.

Karaffa Attila

Felvidéki Imakilenced a palócföldi Ipolyfödemesen

III. Felvidéki Imakilenced soron következő állomása ezúttal egy palócföldi kis magyar falu, Ipolyfödemes volt. 2007. szeptember 23-án itt gyűltek össze papok és hívek, hogy közösen imádkozzanak a keresztény magyarság lelki megújulásáért. A falu hívő lakosságának nagy örömet jelentett, hogy az Imakilenced 6. állomásának ők adhattak otthont a Szent Mihály plébániatemplomban. A lelki program rózsafüzér-imádsággal kezdődött, majd Karaffa János, a Pázmáneum elnöke bemutatta a híveknek a 2008-as évre kiadott Regnum Marianum Kalendáriumot. Galgóczi Rudolf zselízi esperes-plébános Szent Gellért püspök életéről és apostoli tevékenységéről tartott előadást a templomot megtöltő híveknek és zárándokoknak. Az ünnepi szentmisét Hügyecz János, a váci szeminárium prefektusa mutatta be 15 oltártestvérével. A mise elején Wechter János palásti lelkiatya köszöntötte a megjelenteket.

A prefektus úr szentbeszédében az imádság fontosságára és Kis Szent Teréz őszinte vallásosságának példájára hívta fel a jelenlevők figyelmét. Homíliájának első részében arra kereste a választ, hogy érdemes-e imádkoznunk, mert sokszor nem látjuk az ima gyümö-

lőcseit, hatásait. Mint elmondta, két dolgot kell tisztáznia a hívő, keresztény embernek. Először is azt, hogy jól imádkozunk-e? Másodikként azt, hogy feltétlenül kell-e látnunk már itt a földi életben az imáink gyümölcseit? Figyelmeztette a híveket, hogy a nemzet csak magában nem tud megújulni. Mert a nemzetet mi alkotjuk. Te és én. Ha Te és én megújulunk, akkor a környezetünk is megváltozik. Elmondta azt is, hogy Isten ingyenesen szeret mindenkit és válaszra vár, hogy engedjük-e, hogy átöleljen az Ő szeretetével. Isten irgalmas tekintetével kell figyelnünk környezetünkre és testvéreinkre is. János atya szólt arról is, hogy a jövőbeli el-

képzeléseink általában tele vannak szorongással és aggodalmaskodással. De Isten a jelen Istene, most figyel, hogy teljes bizalmam van-e felé. Hogy teljesen bízom-e az Ő irgalmas szeretetében. A megújulás egyik alapja, hogy Isten mellett döntünk. Végezetül megemlítette, hogy sokat tudunk panaszkodni elkeseredettségünkben, de közben nem vesszük észre, hogy Isten mennyi mindennel ajándékozott már meg bennünket. Ami a legtöbb kegyelmet hozza Istentől, az a hála. Kis Szent Teréz ennek fényében élte mindennapjait. Szentbeszédének utolsó részében Udvardy György püspök atyának a Városmisszió alkalmából kifejtett gondolatait osztotta meg a hívekkel.

A szentmise végén a helyi hívek virágcsokorral köszöntötték a lelkiatyákat, és megköszönték nekik, hogy eljöttek az Ipoly völgyébe, az ő kis falujukba és megtarthatták az Imakilencedet. A pápai és a magyar Himnusz elénekülésével ért véget az ipolyfödemesi Imakilenced, majd a hívek szeretetlakomán látták vendégül zárándoktestvéreiket, ahol alkalmuk volt beszélgetni a lelkiatyákkal is. A Felvidéki Imakilenced következő állomása október 14-én, Perbetén lesz, ahol Udvardy György budapest-esztergomi segédpüspök mutatja majd be a szentmisét. Egyben a Pázmáneum Társulás megalakulásának 2. évfordulóját is megünnepeli.

Karaffa Attila/ Pázmáneum

Felvidéki Imakilenced a 4. állomással július 25-én, Szent Jakab apostol ünnepén a Garam-menti Zselízen folytatódott, ahol a zárándok hívek határon innen és túlról a keresztény magyarság lelki megújulásáért imádkoztak. Az Imakilencedre ezúttal az anyaországból – többek között Kerepesről és Nógrád megyéből – is érkeztek autóbusszokkal zárándokok és lelkiatyák egyaránt. A Szent Jakab napok programja közé tartozott a július 20-i imavirrasztás is, amikor a nemzetért és a családokért végeztek engesztelést az imádkozó hívek.

A lelki program rózsafüzér-imádsággal és a Mária Légió imájával kezdődött, majd Brenner József szombathelyi püspöki helynök tartott előadást testvérének, Brenner Jánosnak vértanú haláláról. Ismertette a gyilkosság körülményeit és a sok megválaszolatlan kérdést, amelyeket 50 év elteltével azóta is feltesznek. Ki vagy kik ölhettek meg? Miért ölhettek meg? A fiatal káplánról szóló megrázó történet a templomot megtöltő hívek szívét mélyen megindította. A kommunista államhatalom egyházüldöző megfélemlítése ismert volt az akkori szocialista országok mindegyikében. Így a fel-

Imakilenced Zselízen Szent Jakab ünnepén

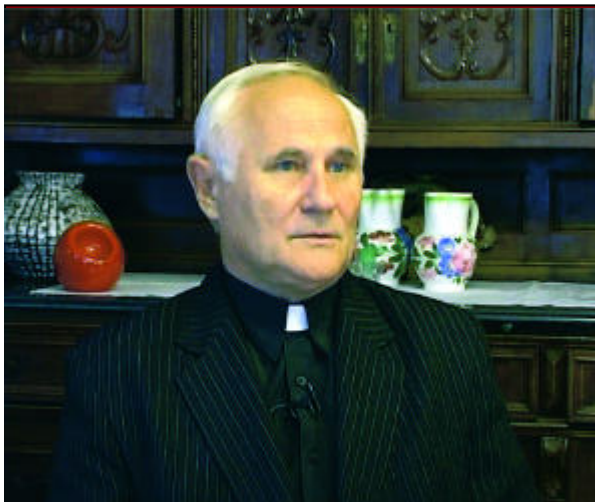
vidéki magyarok is megtapasztalhatták sokszor a rendőrség „átnevelési” praktikáit, amelyek során sokan váltak áldozattá vagy, – elkerülendő a kínvallatást – inkább besúgó ügynökként működtek tovább. Különösen szívbemarkoló volt Brenner atya azon visszaemlékezése, amikor is édesanyjáról beszélt, akinek nem adatott meg, hogy az egyház nyíltan beszéljen vértanú fiáról. A megfélemlítés a kommunisták egyik alapfegyvere volt, így Brenner János nevét, képét és bármit, ami összefüg-

gött személyével, el akarták felejteni, és tiltották a róla való megemlékezést. Az ünnepi szentmisét Brenner József atya mutatta be 22 oltártestvérével együtt. Szentbeszédében a kereszt erejéről és a papi szolgálatról beszélt. Biztatta a híveket, hogy bátran vállalják mindennapi keresztjüket, mert Jézus segítségükre siet majd. Paptestvéreit pedig biztatta, hogy álljanak ki mindig az igaz értékek mellett. Végezetül pedig buzdította a jelenlévőket, hogy imádkozzanak jó keresztény családokért, magyar papi hivatásokért, mert ezekre van szüksége most nemzetünknek.

A szentmise végén Galgóczi Rudolf zselízi esperes megköszönte József atya hitvallását, aki „élő erekléként” tett tanúságot testvéréről, a „vörös sátán” szolgáló által meggyilkolt Jánosról. Mint ahogy az esperes úr elmondta, Zselíz is megtapasztalta a kommunizmus istentelen évtizedeit, és sokakat megbélyegeztek hitük miatt. A zselízi egyházközség József atyát köszöntötte pappá szentelésének 50. évfordulójának alkalmából is. Végezetül Rudolf atya kihirdette az Imakilenced következő állomását. A szentmise a pápai és a magyar Himnusz, valamint a Szózat elénekülésével zárult. A zselízi hívek szeretetlakomán látták vendégül a Dunaszerdahelyről, Kisudvarnokból, Szentpéterről és a környékről érkező zárándokokat, valamint anyaországi testvéreiket.

Karaffa Attila/ Pázmáneum

Ft. Dobai István plébános szeptember elsején részesült Szabadka város Pro Urbe-díjában

Ft. Dobai István atyával Negyela László beszélgetett

Az életkörülmények nálam – hogy úgy mondjam – diktálták azt a döntést, amely először Zágrábba vezetett, a gimnáziumba, majd ott folytattam és a teológiai fakultáson végeztem. Nem olyan értelemben az életkörülmények, hogy nem lett volna más lehetőségem, ugyanis Szabadkán, az Építészeti Középiskolába féléveltem, és föl is vettem. Ám amikor megtudtam, hogy van lehetőség arra, hogy papnak tanuljak, és ez a félévelés után volt már, akkor szinte nem is gondolkodtam rajta, hogy mi legyen tovább. Hagytam a félévelési eredményt és mentem Szabadkára, a püspök atyához, és utána ő küldött Zágrábba.

Főtisztelendő Dobai István 1943-ban született Adán. 1969-ben Szabadkán pappá szentelik. Ezt követően Horgoson, Topolyán és Bajsán szolgált. Mintegy 8 évig hajdújárasi plébános, 1989-től a szabadkai Szent György plébánia plébánosa. 2004-től tiszteletbeli főesperes. A Caritas egyházmegyei igazgatója.

Adán nevelkedtem, kisvárosi környezetben. A lelkiület tényleg nagyban különbözik a falusi környezetben megvalósuló emberi kapcsolatoktól. Azok sokkal személyesebbek azért. Legalábbis akkor, amikor még plébános voltam ezekben a falvakban. Sokkal személyesebb kapcsolatok vannak. Szabadkán már nagymértékben elszemélytelenedtek a kapcsolatok. Tehát az utcán nagyon ritkán köszöntik egymást az emberek. Csak azok köszöntik egymást, akik egészen közeli, személyesen ismerik egymást. Általában a toronyházakban még azt sem tudják, hogy ki a szomszédjuk. Tehát ilyen értelemben egész más légkör uralkodik itt. Ez természetesen a hívő közösség életében is megnyilvánul. A pasztorális tanácsnak a működésében is sokkal – mondjuk úgy – „hidegebbek” a kapcsolatok az emberek között. Még akkor is, amikor összeülünk tárgyalni az egyházközségünknek az ügyeiről. Általánosságban sokkal inkább bizonyos értelemben szolgáltatásokat várnak el a paptól az emberek. Nem annyira azt, hogy hozzájuk tartozzon vagy valamiféleképpen

az övék legyen, ami a falun sokkal inkább igény. A bajnati része ennek az egyházközségnek ősidők óta öregeknek a területe. Prozivka (Harcokok sorakozója lakótelep – szerk.) lenne – az ember úgy gondolná – egy fiatalabb rész. De az az igazság, hogy amikor megépültek ezek az épületek, akkor költöztek ide az akkor fiatal családok. Ugyanis a vállalatoktól kapták a lakásokat. Bizony, azok a családok, amelyek akkor fiatalok voltak, ma már jócskán idősek. Ami megmutatkozik abban is, hogy a Prozivkán levő iskolában bizony nagyon kevés a gyerek. Itt a plébániai hittanon is, amióta itt vagyok, soha ilyen kevés gyerek nem volt már, mint az utóbbi 5-6 évben. Tehát rettenetesen előregedő része ez Szabadka városnak.

A szabadkai Szent György plébániát 1841-ben létesítették. A templomot 1986-ban építették fel. Az istentiszteletek magyar és horvát nyelven folynak.

Mindenképpen sokkal kevesebb az a szép, örömteli élmény, ami egy plébános életében azért sokat jelent. Mondjuk a keresztelesek, az esküvők, a családlátogatások, házszentelések, amikor a pap közvetlenebbül találkozik az emberekkel, nem csak úgy hivatalosan, szertartás keretében. Ezért sokkal nagyobb állhatatosság kell, hogy az ember azért mégis tegye a feladatát. Annak ellenére, hogy viszonylag kevés a visszajelzés az emberek részéről.

A katolikus egyház három oszlopon nyugszik: az első a kinyilatkoztatás, a második a liturgia, a harmadik a tevékeny szeretet, vagyis a caritas. Habár a kereszténység első pillanattól hangsúlyt fektet a karitatív munkára, a modernkori caritas 1897-ben alakult. Ma a világ minden táján jelen van a katolikus egyház szeretetszolgálat.

Amikor a püspök atya kinevezett Caritas igazgatójának, igazán elképzelésem nem volt még, hogy mi lesz a jövőnk. Ahogyan az élet hozta, hogy úgy mondjam, diktálta, úgy törekedtünk választ adni a kihívásokra, problémákra. Ezért van az, hogy a házigondozás és ápolás mellett törekszünk kiépíteni egy szenvedélybetegekkel foglalkozó vagy azoknak segítő szol-

gálatot is. Törekszünk az ifjúság gondjainak megoldásába is belesegíteni. De a gyermekekkel is próbálunk foglalkozni. Tehát mindenütt, ahol rászoruló emberek vannak, ott az egyháznak jelen kell lenni, mint egy tényező, amely megpróbál az embereken segíteni.

Sohasem kérdeztük senkitől, hogy milyen vallású, amikor a segítséget adtuk. Nem csak akkor nem, amikor a csomagokat osztottuk, azóta sem. Olyan mértékben van ez így, hogy egyszer az egyik nyugati caritas-képviselő megkérdezte tőlünk, hogy hány százalék a katolikus, mennyi a nem katolikus. Azt mondtam – mert ezt kellett mondanom – nem tudom, mert mi soha erről nyilvántartást nem vezettünk. Egyértelmű az, hogy soha sem. Ez nem kritérium annak eldöntésében, hogy kap-e segítséget vagy nem.

Nagyon sokszor kimondtam már, hogy a Caritas nem Caritas, ha nincsenek önkéntesek. Ha csak a fizetett emberek dolgoznak, akkor azt kell mondanom, hogy azt bármelyik más szervezet elvégezheti. De a Caritas mindig törekedett arra, hogy az embereket egyszerűen az ő szeretetük kapcsán vagy annak erejével bevonja a segítségbe. Ez jellemző volt mindig különben, csak névtelenül végezték ezt a munkát az emberek. Most megpróbáljuk őket animálni, tehát hatékonyabb munkára, meg összefogottabb, együttes munkára is segíteni. Ennek nagy előnye az is, hogy amikor egy önkéntes már nem tud segíteni a rászorulóknak, akkor közbelép a szervezet. Tehát az a munkacsoport, amely már nemcsak önkéntes alapon tudja ellátni a beteget.

A Pro Urbe-díjas Dobai atyának a szeretszolgálat és a plébánia vezetése mellett a szabadidejéből és a türelméből arra is jut, hogy a fiatalsággal is foglalkozzon és rádióműsorokat készítsen.

Forrás: „Kánon”, Panon Tv, Szabadka

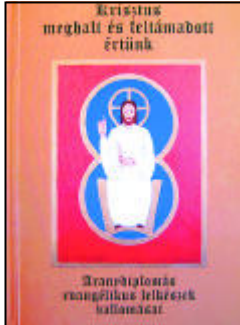

Negyela László

Bethesda. Volt ott egy ember, aki harmincnyolc esztendőt töltött betegségében, hiába várakozva, hogy valaki bevigye a tóba. Látta ezt Jézus és mondta néki: "Kelj fel, vedd fel a te nyoszolyádat, és járj! És azonnal meggyógyul az ember..."

(János, 5. 1-16)

Szita István cinkotai evangélikus segédlelkész 1968-ban egy lelkesgyűlésen kifogásolta, hogy az egyházban a több járulékot fizető nők kevesebb nyugdíjat kapnak, mint a férfiak (ma ezt „diszkrimináció”-nak hívják). Mivel hangsúlyozta, hogy véleményét akkor is fenntartja, ha a püspök rendelkezett így, válaszul Káldy Zoltán

Bethesda, Jeruzsálem – Budapest:

Szita István evangélikus lelkész, festőművész 38 éve

püspök azonnal felmentette állásából, s az állományból is eltávolította („Ki van rúgva az egyházi szolgálatból”), lelkész feleségét rövidesen szintén. Egyházművészeti tevékenységét (addig 16 templomba készített falfestményeket) sem folytathatta tovább. Három gyermekével munka nélkül maradt. Kórházba került, utána 17 évig gumigyári szakmunkásként, majd vegyésztéchnikusként dolgozott a Taurus kutatóintézetében, nyelvvizsgát tett. Közben eltemette a teológia és az egyházművészet iránti álmát. „Nagyon nehéz volt így életben maradni...”, mondja. Aztán 1976-tól lépésről lépésre egy új képvilágot teremtett magának. Festészetében egy összegyűrt, eldobott papírdarab – amely saját életére emlékeztette – az „irracionális képköltészet”-hez vezetett: sem embereket, sem állatokat, sem növényeket nem ábrázol, csak formák és buja színek kifogyhatatlan, gyönyörű variációit.

Közben múltak az évek, de egyházával 1999-ig semmilyen kapcsolata nem volt. Akkor Blatniczky János cinkotai lelkész egykori munkahelyének háromszázadik évfordulójára egy jubileumi kiállításra hívta meg képeivel. Ezzel elindult valami...

Visszatért az egyházművészetbe. A még 1968-ban tervezett, kudarcba fulladt passiószíndarabjából ekkor, 1999-ben lett valóság. Munka

közben Bach János-passióját hallgatva, a piliscsabai Béthel-otthon templomának faburkolatára elkészítette az első létező evangélikus Passiót – tizennégy képe Jézus szenvedését, halálát és – a katolikusokétól eltérően – feltámadását is ábrázolja, egy tizenötödik, összefoglaló képen pedig a Pantokrátor a megváltottak új éneket éneklő mennyei karával jelenik meg. Az egész Jézus dicsőségét hirdeti. A Passiót meglátták a Győri János és András fivérek, felkeresték és hat év múlva *Kitöltött úr* címen megjelent 34 perces megrendítő filmjük életéről, amelyet a Pax TV ma is műsorán tart. A filmet látva Gáncs Péter püspök a művész 80-adik születésnapján

meglátogatta és közölte vele, hogy „a film revelációként hatott rá, szeretné jogi helyzetét rendezni”. 2007. január 24-én megjött a püspök levele, mely szerint törvénytelen eltávolítása miatt teljes erkölcsi elégtelben, rehabilitációban részesítik. A levélhez mellékelve az Országos Presbitérium egyhangú döntése, a püspök aláírásával, melyben a történetekért megkövetik.

Közben eltelt 38 év... Egy élet. *Kelj fel és járj...* Isten segítségével 81. évében egy fiatalos, munkabíró, aktív és derűs ember új életet kezd. Fest és fest, kiállít, képeit viszik az ország minden részébe. Azóta, 2001-ben elkészült Márk evangéliumához negyven, 2003-ban János evangéliumához ötven (Balatonszárszón látható), és a Jelenések könyve tizenkét képe. Mindehhez kommentárokat, görög szövegeket olvas s azok alapján dolgozik. Tervei: Lukács evangéliuma, amelynek bibliai folytatása lehetne majd az Apostolok cselekedetei...

Meg tud-e bocsátani? A paksi országos evangélikus találkozón 62 képe kiállításának megnyitóján mondta a püspök, rehabilitását megelőző látogatására visszaemlékezve: „Semmi nyoma nem volt benned a keserűségnek, a tuskének. Köszönjük, hogy harmincnyolc év után nem azt kérdezted, hogy hol voltunk eddig, hanem kezét nyújtottál.”

Források: Evangélikus Élet (2007. II. 18, VII. 8); Aranydiplomás evangélikus lelkészek vallomásai, összeáll. Madocsai Miklós, 2003.

Szöveg és fotók: Kovács Mária

Megrendelés és előfizetés

Legújabb és régebbi számaink megvásárolhatók, vagy telefonon megrendelhetők postai utánvétellel a kiadótól:
Veritas Invest Zrt. 1142 Budapest, Erzsébet királyné útja 86. Tel: 383-0984 (A régebbi lapok ára: 345.- Forint + postaköltség.)
Interneten is fogadunk megrendeléseket: www.szentkereszt.hu Email: szentkereszt@veritas.hu

Előfizetési megrendelő

Előfizetésben megrendelem a Szent Kereszt című Magazint példányban.

Előfizetési díj: 1/2 évre 1350 Ft (3 lapszám)
 1 évre 2700 Ft (6 lapszám)

Megrendelő (előfizető) neve:

Cím:

Kézbesítési cím:

(csak akkor töltsd ki, ha a megrendelő címe nem azonos a kézbesítési címmel)

.....

aláírás

A megrendelő lapot a következő címre borítékban szíveskedjenek feladni:

Veritas Invest Zrt.
1142 Budapest
Erzsébet királyné útja 86.

F e l h í v á s

Az elesett, önhibájukon kívül elszegényedett emberek ritkán kérnek segítséget. Inkább éheznek, nélkülöznek, gyógyszerek nélkül lábadoznak, semhogy valaki terhére legyenek. Rajtuk – és főként a szegény, rossz anyagi körülmények között nevelkedő gyermekeken – kíván segíteni, élelmiszer- és gyógyszersegélyekkel a

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY

SEGÍTSE ÖN IS A MUNKÁNKAT!

Támogassa adója 1 %-val kiemelten közhasznú alapítványunkat!

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY

OTP Bank 11714006-20385251

Adószám: 18161980-1-42

Támogatóink, a támogatás mértékének megfelelő terjedelemben, hirdetésüket is elhelyezhetik a Szent Kereszt Magazinban.

dr. Papp Lajos

Bíró Gábor

Sarkady Antal

vitéz Fehér Imre

ifj Sarkady Sándor

Fehér Imréné

dr. Soós Csaba

Wittner István

egy ifjú Horthy Vitéz

Hefner Attila

I. Turul Tábor

Rákóczi Szövetség Soproni Ifjúsági Csoportja nevében örömmel közölhetem, hogy új hagyomány indult el a Kisalföldön az I. Turul Tábor 2007. nevű rendezvény formájában. Bár azt szokták mondani, hogy az a rendezvény hagyományos, amelyet már legalább kétszer megszervezték, én már most bátran mondhatom – a pozitív visszajelzések, ígéretek és tanácsok miatt –, hogy táborunk nem csak egyszeri alkalom volt. Minden irányból megkapta szervezetünk azt a támogatást, amely arra sarkall minket, hogy lehetőség szerint sok-sok éven át megszervezésre kerüljön ez a tábor. Összesen 23 állandó résztvevője volt a 2007. augusztus 17-től 22-ig tartó tábornak. A valós részvételi szám azonban nagyobb volt, hiszen voltak, akik csak 2-3 napra jöttek. Papp Lajos professzor napján szervezőink 140 embert számoltak össze, Böjte atya napján 60-at. A többi napon átlagosan 30-an voltunk. A táborozók a Csonkaország minden pontjáról érkeztek, de jöttek a Délvidékről is. Az előadók közül mindenki megtartotta előadását.

A szervezők már 16-án megérkeztek a tábor helyszínére, így 17-én már nyugodtan tudták várni a látogatókat. A kezdőnap az ismerkedésé volt, no meg a kellő szellemi-lelki ráhangolódást adó istentisztelet. Másnap, 18-án, a Biotermék-előadás keretein belül bejártuk a Rábca-kapui biogazdaságot Németh István vezetésével. Résztvevőink régi magyar állatfajták példányait nézhették meg továbbá tanácsokat kérhettek a gazdától, hogy miként táplálkozhatunk egészségesebben a gyorsétermek világában.

A Horthy Vitézi Rend előadása is lekötötte minden résztvevőnk figyelmét. A színvonalas előadáson túl talán ezt annak köszönhetjük, hogy vitéz Fehér Imre hadnagy – az előadás összeállítója – elhívta körünkbe vitéz Harmath Lajos nyugalmazott alezredest, aki még harcolt a II. világháborúban. Így táborlakóink egy élő legenda történetét hallhatták, s háborús tárgyait tekinthették meg. Este Kovács Gábor, bonyhádi zenész játszotta versfeldolgozásait, melynek oly hatása volt kis csoportunkra, hogy a művésznek többször kellett oldásként vidámabb dalokat játszania. A gitáros est a Nemzet dala című szerzeménnyel zárult.

A 19-i vasárnap lett a tábor szellemi központja. Dél előtt 10 órától dr. Papp Lajos szívsebész professzor tartotta meg kétrészes előadását, amely egy áthidaló képet adott a magyar történetről, nemzetünk fénykorától kezdve a hanyatláson át a jövőbeli megoldásig. Értékes előadását mindenki személyre szólónak érezhette, hiszen a pro-

fesszor nyíltan, egyenesen beszélt arról, hogy egyénenként kell dolgozni a Kárpát-hazáért, méghozzá a szeretet erejével. Délután Szántai Lajos magyarságtudató maratoni előadásban boncolgatótt jó néhány témakört az alternatív, párhuzamos magyar történelemkutatás területéről. Este Hefner Attila és csapata tartott egy Dob-Szer-Dal szertartást, amely ősi magyar hitvilágbeli elemeket tartalmazott. Ezen előadás után következett a rendezvény leghosszabb beszélgetős estéje. A bentlakók többsége hajnal 3-ig, fél 4-ig beszélgetett.

Augusztus 20-án inkább a pihenésé volt a főszerep. Ám e nap sem maradhatott ismeretszerző előadás nélkül. A délelőtti órákban Szakács Gábor és Friedrich Klára tartott zenével egybekötött előadást népünk ősi, több ezer éves írásjeleiről, írásáról. Délután Hajnal János soproni borász mesélt nekünk a borászat fejlődéséről és a bor fajtáiról. Augusztus 21-e az utolsó előadásos nap volt. Reggel Bíró Gábor lovasíjász kezdte az előadások sorozatát. Szó volt a lovasíjászat kialakulásáról, technikájáról, hasznosításáról stb. Az előadás végén bemutatkozó következett. Bíró Gábor után Sarkady Antal iparművész következett, aki az erdélyi fafaragás művészetéről beszélt, különös figyelemmel a kopjafákra. Ebéd után Wittner István, Wittner Mária bátyja beszélt saját '56-os élményeiről. István bácsi után ifj. Sarkady Sándor soproni helytörténész következett, aki Nyugat-Magyarország és Sopron vármegye Trianonját mutatta be a táborlakóknak.

21-én a kora esti előadás a tábor lelki központjának kell neveznem, ekkor látogatótt táborunkba a dévai Böjte Csaba atya. Csaba testvér kb. másfél órás előadásában oly' meggyőzően beszélt, hogy több ember nem tudta visszatartani könnyeit. A napot és a táborot Waszlavik László zárta, aki tangóharmonikán játszott az ország minden pontjáról gyűjtött népdalokból. 22-én már csak a pakolás volt hátra és a záró istentisztelet. A táborozók elmondása szerint nagyon jól érezték magukat, és többen már a jövő évi táborról érdeklődtek.

Mindannyiunk véleményét tolmácsolom, amikor azt mondom, hogy jól sikerült a tábor. Az előadók pedig már most felkértek minket több rendezvény szervezésére. Ilyen például a soproni '56-os megemlékezés, a Forrai Rovásíró Kör észak-dunántúli fordulójának szervezése. Mi e felkéréseknek igyekezzünk eleget tenni, ezért úgy érzem, hogy a Rákóczi Szövetség Soproni Ifjúsági Csoportja addig is mozgalmass hónapok elé néz, míg elérünk a II. Turul Tábor időpontjához.

Kovács Máté, elnök

Rákóczi Szövetség, Soproni Ifjúsági Csoport

Szántai Lajos

Böjte Csaba

Tubán József

Szakács Gábor

vitéz Harmath Lajos

Németh Gábor

Friedrich Klára

Kovács Gábor

Hajnal János

Waszlavik László

HOTEL VERITAS

Várjuk szeretettel hotelünkbe és éttermünkbe házas ízekkel!

1144 Budapest, Magyoródi út 8. www.hotelveritas.hu E-mail: hotel@veritas.hu

Születésnap partik, gyermekzsúrok szervezése programokkal

Éttermünkbe asztalfoglalás: 273-22-33 mob: 06-30-864-6564